

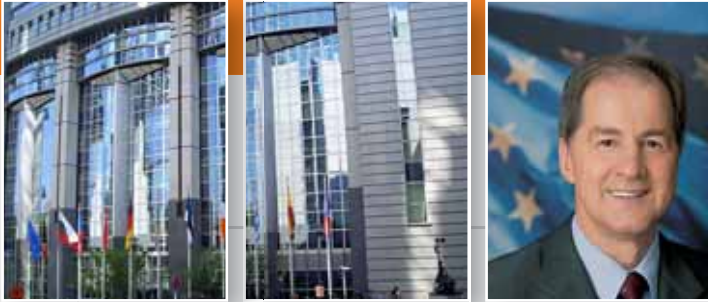
Tehtävämme on Euroopan ruokaturvallisuuden varmistaminen

VUOSIKERTOMUS 2009

SISÄLLYS

ESIPUHE	2	3 EU:N TIETOJEN KERÄÄMINEN	22
Esipuhe – Jo Leinen	2	Mitä Euroopassa syödään?	22
Esipuhe – Androulla Vassiliou	3	EFSan ensimmäinen vuotuinen torjunta-ainejäämiä koskeva raportti	23
Diána Bánátin puheenvuoro	4	Raportointi EU:n laajuisista zoonooseista ja ruokamyrkytys epidemioista	23
Catherine Geslain-Lanéellen puheenvuoro	5	Kehittymässä olevien riskien tunnistamisen edistäminen	24
I EFSAN ASEMAN LUJITTAMINEN EU:N ELINTARVIKETURVALLISUUSJÄRJESTELMÄSSÄ	6	4 KANSAINVÄLISTEN KUMPPANUUKSIIEN LUOMINEN	25
II TEHTÄVÄMME ON EUROOPAN RUOKATURVALLISUUDEN VARMISTAMINEN	8	Kansainvälistyminen	25
1 KATTAVAN NEUVONNAN TARJOAMINEN	9	Kansainvälisten suhteiden tiivistäminen	25
Kaikkien toimekiantojen tarkistaminen asioiden käsittelemiseksi paremmin	9	5 VIESTINTÄ JA VUOROPUHELU	27
EFSan tiedekomitean ja lautakuntien uusien jäsenten valinta	9	Viestintäyhteistyö jäsenvaltioiden kanssa	28
Täysin toimivat laaduntarkastusprosessit	9	Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa	28
Tiivis yhteistyö jäsenvaltioiden kanssa	10	Osallistuminen tieteelliseen vuoropuheluun	29
Yleiseurooppalaisen tieteellisen asiantuntemuksen hyödyntäminen mahdollisimman hyvin	11	Tieteellisen yhteisön tavoittaminen	30
Etsitään Euroopan parasta	12	Vahva kumppanuus EU:n toimielinten kanssa	30
Virastojen välisen asiantuntemuksen yhdistäminen riskinhallinnasta vastaavia tahoja varten	13	Yhteistyö EU:n muiden erillisyvirastojen kanssa	30
Elintarvikeketjun vierasaineita koskevan monitieteellisen lähestymistavan omaksuminen	14	Suhteiden tiivistäminen EFSAn paikallisyhteisön kanssa	31
Yhdennetty lähestymistapa eläinten terveyteen	14	6 VASTAAMISKYKY, TOIMIVUUS JA TEHOKKUUS	32
Torjunta-aineiden riskinarviointimenetelmien kehittäminen	15	Kriisitapauksessa...	32
Tuholaisriskiarviointi kasvien terveyden säilyttämiseksi Euroopassa	15	Teoriasta käytäntöön	32
Tieteellisen neuvonnan tarjoaminen koko EFSAssa	16	Toimivuus ja tehokkuus	33
2 OIKEA-AIKAISIA JA KORKEALAATUISET ARVIOINNIT	17	III KATSE VUOTEEN 2010	34
Hakemusten hallinnointi: muuntogeenisten organismien tapaus	18	IV LIITTEET	36
Terveysväittämien arviointi	18	Liite I Organisaatiokaavio	37
Kasvinsuojelutuotteiden tehoaineiden vertaistarkastelun parantaminen edelleen	19	Liite II Lyhenneluettelo	39
Ohjaus ja keskustelu hakijoiden kanssa: rehujen lisäaineita koskeva esimerkki	19	Liite III EFSAn lausunnot ja tieteelliset asiakirjat vuonna 2009	41
Elintarvikkeiden lisäaineiden arviointi	20	Liite IV Varainhoitokertomus	63
Elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien materiaalien ja aromiaineiden arviointi ja niitä koskeva neuvonta	21	EFSan TIETEELLISIA JULKAISUT VUODELTA 2009 SISÄLTÄVÄ CD-ROM-LEVY	

ESIPUHE – Jo Leinen

EUROOPAN PARLAMENTIN YMPÄRISTÖN, KANSANTERVEYDEN JA
ELINTARVIKKEIDEN TURVALLISUUDEN VALIOKUNNAN PUHEENJOHTAJA

Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan (ENVI) puheenjohtajana yksi ensisijaista tavoitteistani on Euroopan unionin korkean elintarviketurvallisuustason vahvistaminen ja edistäminen. EU:n sisämarkkinoilla elintarvikkeita voidaan myydä vapaasti kaikissa jäsenvaltioissa, minkä ansiosta eurooppalaisille kuluttajille tarjotaan laaja valikoima erikoistuotteita. Siksi on ehdottoman tärkeää, että näitä tuotteita arvioi riippumaton elin, joka takaa EU:n korkeiden turvallisuusnormien noudattamisen.

Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisella (EFSA) on siten merkittävä asema EU:ssa elintarvike- ja ravintoturvallisuuden arvioimisen lisäksi myös eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnassa sekä kasvisuojelun ja kasvien terveyden valvonnassa.

Vaikka EFSA on ollut olemassa vasta seitsemän vuotta, siitä on kehittynyt olennaisen tärkeä kumppani Euroopan parlamentille elintarviketurvallisuus- ja terveysasioissa sekä vakiintunut ja tunnustettu viranomainen näillä aloilla. Sen työnä ei siis ole vain EU:hun vaikuttaminen vaan myös maailmanlaajuisten normien asettaminen.

Parlamentti luottaa EFSA:n tieteellisiin aineistoihin ja asiantuntijoiden lausuntoihin laatiessaan vakaata

elintarviketurvallisuuslainsäädäntöä, jolla kuluttajia suojellaan terveysriskeiltä. Viimeaikaiset keskustelut uusielintarvikkeista, kloonatuista eläimistä peräisin olevista tuotteista, muuntogeenisistä elintarvikkeista ja elintarvikelisiä aineista osoittavat jälleen EFSA:n elintarvikeketjuun liittyvien riskien arviointia koskevan työn huomattavan merkityksen. Niin sanottujen terveysväittämien rekisteröinti ja jatkuva arviointi ovat herättäneet suurta mielenkiintoa asiaankuuluvassa tuottajayhteisössä, ja sen lisäksi myös kuluttajat ovat tulleet tietoisemmiksi asiasta. Terveysväittämiä koskevan asetuksen nojalla EFSA tutkii kaikkien elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä, esillepanossa tai mainonnassa Euroopan unionissa esitettyjen väitteiden osalta, ovatko ne oikeita ja perustuvatko ne tiedeyhteisön hyväksymiin todisteisiin. Se on yksi monista hyvistä esimerkeistä siitä, miten virasto toimii kansalaisten puolesta varmistamalla, että tuottajat lunastavat lupauksensa.

EU:lla on uusia ilmastonmuutokseen ja kestävytyteen liittyviä haasteita. Maatalous ja elintarviketuotanto nopeuttavat koko elintarvikeketjun ajan ilmaston lämpenemistä. Kun näihin haasteisiin vastaamiseksi etsitään keinoja esimerkiksi parantamalla viljelykasvien satoisuutta tai tekemällä muutoksia eläinrehuun

metaanipäästöjen vähentämiseksi, kehitetään uutta tekniikkaa. On varmistettava, että turvallisuus- ja terveysnormit otetaan siinä myös asianmukaisesti huomioon.

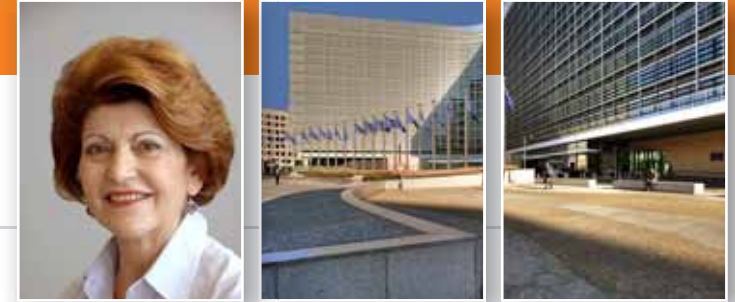
EFSA:n työ sisältää valtavasti erilaisia tehtäviä, ja sen on täytettävä korkeimmat mahdolliset laatuvaatimukset kuluttajien turvaamiseksi. Vaikka se on siksi erittäin vaativa tehtävä, se on samalla hyvin hyödyllinen EU:n kansalaisille. EFSA on tehnyt viime vuosina menestyksekkästä työtä elintarviketurvallisuuden korkeiden normien vahvistamiseksi Euroopan unionissa.

Jo Leinen

Euroopan parlamentin ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan puheenjohtaja

ESIPUHE – Androulla Vassiliou

TERVEYSASIOISTA VASTAAVA EUROOPAN KOMISSION JÄSEN (2008–2009)

Me olemme Euroopan komissiossa vahvasti sitä mieltä, että turvallisuus on elintarvikkeiden tärkein ainesosa.

Monet 1990-luvun kriisit – esimerkiksi BSE-tautia ja dioksiinia koskevat kriisit – olivat valtava isku kuluttajien luottamukselle Euroopan unionissa ja itse asiassa koko maailmassa. Opimme turvallisuusläsymme ankaralla tavalla, ja se sai meidät miettimään uudelleen koko elintarviketurvallisuutta koskevaa lähestymistapaamme. Lopputuloksena oli EU:n elintarviketurvallisuusjärjestelmän kattava uudistus. Se on ollut onnistunut, ja sen ansiosta voimme tällä hetkellä olla ylpeitä siitä, että Euroopan unionilla on yksi maailman hienoimmista ja kattavimmista elintarviketurvallisuusjärjestelmistä.

Tämä merkittävä parannus ei olisi onnistunut, ellei se olisi perustunut vakaaseen tieteseen. Siinä Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen astuu kuvaan mukaan. EFSA on osoittanut kykynsä tuottaa tieteellisiä lausuntoja, joita unioni tarvitsee lainsäädäntönsä tueksi. Yksinkertaisesti sanottuna EFSA on olennaisen tärkeä kumppani pyrkiessämme varmistamaan elintarvikkeiden turvallisuuden.

EFSA perustettiin seitsemän vuotta sitten, ja siitä lähtien se on asteittain vakiinnuttanut asemaansa tieteellisenä tarkistuspisteenä. Tällä hetkellä se on kunnioitettu viranomainen, ja sen tieteellinen asiantuntemus on tunnustettu.

EFSA on vuoden 2009 aikana vastannut onnistuneesti moniin komission pyyntöihin – ei mikään helppo tehtävä suuri työmäärä huomioon ottaen. Viime vuoden aikana meidän on pitänyt käsitellä monia elintarviketieteen liittyviä haasteita ja uhkia – melamiinin saastuttama maito Kiinassa on vain yksi esimerkki tapauksista, joissa EFSA:n panos todella tunnustettiin maailmanlaajuisesti. EFSA:n asema tieteellisen neuvonnan tarjoajana on ollut ratkaiseva, kun olemme pyrkineet käsittelemään tätä ja vastaavia tilanteita.

EFSA ei kuitenkaan ole arvokas vain tieteellisen neuvontansa takia. Keräämällä ja analysoimalla tieteellistä tietoa EFSA voi antaa meille paremman kuvan elintarvikkeisiin liittyvistä riskeistä ja auttaa meitä arvioimaan pitkän aikavälin kysymyksiä tieteellisen edistymisen ja teknologian kehityksen perusteella.

Terveysasioista vastaavana komission jäsenenä olen työskennellyt yhdessä EFSA:n kanssa luodakseni vakaan tieteellisen perustan EU:n politiikalle. Euroopan komissio on sitoutunut jatkamaan taivalta tiiviissä yhteistyössä EFSA:n kanssa. Jaamme samat huolenaiheet ja tavoitteet.

Lyhyesti sanottuna Euroopan komissio ja EFSA tekevät edelleen kaikkensa varmistaakseen, että elintarvikkeiden tärkein ainesosa on aina mukana pöydässämme: teemme edelleen parhaamme pitääksemme syömämme ruoan turvallisena. ■

*Androulla Vassiliou
terveysasioista vastaava Euroopan komission jäsen (2008–2009)*

Diána Bánáti PUHEENVUORO

EFSAN JOHTOKUNNAN PUHEENJOHTAJA

Sinfoniaa ei voi viheltää yksin. Sen soittamiseen tarvitaan koko orkesteri.

(H. E. Luccock)

EFSAn tärkeimpänä tavoitteena on antaa luotettavaa ja tieteeseen perustuvaa tietoa kaikista elintarvikeketjuun liittyvistä riskeistä. Tavoitteenamme on kehittyä yleismaailmallisesti tunnustetuksi Euroopan asiantuntijakeskukseksi, joka arvioi elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuteen, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, ravitsemukseen, kasvisuojeluun sekä kasvien terveyteen liittyviä riskejä. Sen aikaansaamiseksi EFSA jatkoi vuonna 2009 kasvuaan Euroopassa ja koko maailmassa, kurkottaen kauemmas kuin koskaan aiemmin, tiiviissä yhteistyössä kumppaneidensa kanssa EU:n toimielimissä ja jäsenvaltioissa.

EFSAn johtokunta hyväksyi vuonna 2009 kansainvälisen strategian, jossa kartoitettuja tärkeimpiä tavoitteita tarvitaan nykyisten ja tulevien aloitteiden vakiinnuttamiseksi jäsenvaltioiden, kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Edistimme myös elintarviketurvallisuusviranomaisen riskinarviointivalmiuksia ja asiantuntemusta. Vuodesta 2008 vuoden 2009 alkuun käytiin onnistunut rekrytointikampanja, jonka perusteella vuonna 2009 hyväksyttiin 174 riippumattoman tieteellisen asiantuntijan nimitykset elintarviketurvallisuusviranomaisen tiedekomiteaan sekä kahdeksaan sen kymmenestä lautakunnasta uudelle kolmen vuoden kaudelle. Koska EFSAn asiantuntijoiden työpanos on merkittävä, kan-

natimme lisäksi ehdotusta parantaa asiantuntijoiden korvauksia ja hyväksyimme 73 miljoonan euron suuruisen vuoden 2010 talousarvion, jota EFSAn koko ajan laajeneva tieteellinen työ, erityisesti hakemukset ja tiedonkeruu, vaatii.

Tiedämme jo, että EFSAn työmäärä kasvaa kumppaneidemme pyyntöjen takia. Aloitimme siksi viime vuonna neuvottelut mitataksemme ja arvioidaksemme EFSAn työn vaikutusta. Vuonna 2009 yksi EFSAn tärkeimpiä tehtäviä oli osoittaa tieteellisesti oikeiksi terveyteen ja ravitsemukseen perustuvia väittämiä, jotta kuluttajia voitaisiin auttaa tekemään tietoon perustuvia ja tarkoituksenmukaisia ruokavaliota koskevia valintoja. Vuonna 2010 määrittelemme tärkeimmät indikaattorit, joilla mitataan, miten neuvomme auttavat muokkaamaan EU:n lainsäädäntöä ja parantamaan koko elintarviketurvallisuusjärjestelmää.

Uskomme yhteistyöhön ja vuoropuheluun ja ponnistelemme huomattavasti joka vuosi edistääksemme ja kehittääksemme lisää tällaisia verkostoja. Se koskee kumppaneidemme lisäksi monia muita sidosryhmiä, jotka ovat kiinnostuneita työstämme ja jotka osallistuvat siihen. Siksi kartoitimme ja tarkistimme vuonna 2009 sidosryhmiemme neuvoo-antavan ryhmän toimet. Johtokunta on aloittanut keskustelun

ja korostanut, että yhteistyön kehittämistä jäsenvaltioiden kanssa on edelleen jatkettava tehokkuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

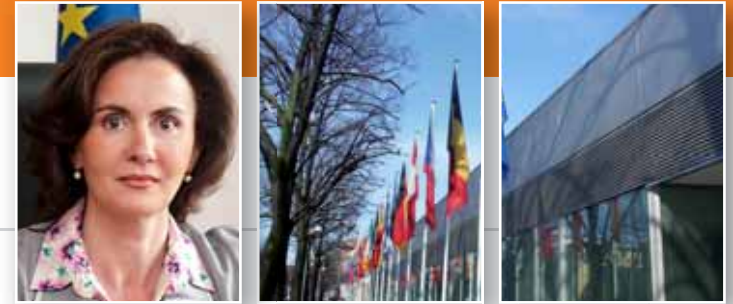
Viestintäympäristö ja EFSA itse ovat muuttuneet huomattavasti, sen jälkeen kun elintarviketurvallisuusviranomaisen viestintästrategia hyväksyttiin ensimmäisen kerran vuonna 2006. Johtokunta tunnusti sen ja keskusteli asiakirjasta, jossa hahmotellaan, miten tätä strategiaa voitaisiin parhaiten tarkistaa. Odotamme tämän keskustelun jatkamista vuonna 2010, sillä se auttaa meitä parantamaan EFSAn merkittävän viestintätönsuuntaa.

Haluaisin kiittää johtokunnan puolesta toiminnanjohtajaa Catherine Geslain-Lanéellea, 1 500:aa tiedekomiteassa ja lautakunnissa työskentelevää asiantuntijaa ja kaikkia yli 400:aa EFSAn henkilökunnan jäsentä heidän jatkuvasta ankarasta työstään vuoden 2009 aikana. He hallitsivat kasvavan työmäärän ja auttoivat saamaan aikaan jopa entistä suuremman aineiston riskinhallinnasta vastaaville tahoille koko EU:ssa. Haluaisin kiittää myös muita johtokunnan jäseniä heidän vuoden 2009 aikana tekemästään työstä. Odotan tulevaa yhteistyötä EFSAn ohjaamisessa, kun se tunnustetaan entistä laajemmin olennaiseksi osaksi EU:n elintarviketurvallisuusjärjestelmää. ■

Professori Diána Bánáti
EFSAn johtokunnan puheenjohtaja

Catherine Geslain-Lanéellen PUHEENVUORO

EFSAN TOIMINNANJOHTAJA

Vuosi 2009 oli EFSAlle vahvistuneen yhteistyön ja vuoropuhelun vuosi. Voimme katsoa taaksepäin jälleen yhteen menestyksekkääseen vuoteen, jolloin on tehty tuloksellista yhteistyötä Euroopan komission, jäsenvaltioiden, EU:n erillisvirastojen ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa ja käyty rakentavaa vuoropuhelua sidosryhmiemme kanssa. EFSAn sitoumus tuottaa korkealaatuista aineistoa huipentui 636 tieteelliseen aineistoon vuonna 2009 verrattuna 489:ään vuotta aiemmin.

Yksi tämän ponnistuksen virstanpylväs oli EFSAn edistyminen lupaa edellyttävien tuotteiden, aineiden ja väittämien arvioinnissa. Tarkemmin sanottuna arvioimme satoja terveysväittämiä sangen tiukoissa määrärajoissa ja sen lisäksi arvioimme elintarvikelisiä aineita, muuntogeenisiä organismeja, aromiaineita, torjunta-aineita ja rehujen lisäaineita.

Yhteistyön tekeminen kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa oli edelleen tärkeä osa päivittäistä työtämme. Vuonna 2009 esimerkiksi järjestimme konferenssin, jossa keskusteltiin asemastamme muuntogeenisiä organismeja koskevien riskien arvioinnissa, selitettiin sitä sidosryhmille ja selkeytettiin tehtävämme riippumattoman tieteellisen neuvonnan tarjoajana. Se osoittautui arvokkaaksi tilaisuudeksi

kuunnella, oppia ja tehdä yhteistyötä tutkijoiden ja sidosryhmien kanssa avoimesti keskustellen. Merkittävä aihe oli ympäristöriskien arviointia koskeva entistä voimakkaampi ohjaus.

Työstimme edelleen reagoitukykyämme ja sitoumus-
tamme reagoida nopeasti ja tehokkaasti kiireellisiin tilanteisiin. Vuonna 2009 teimme laajoja kriisisimulaatioharjoituksia, jotka kattoivat riskinarvioinnin kriisitilanteissa ja riskiviestinnän Euroopan komissiossa ja jäsenvaltioissa. Edellisten vuosien tapaan kyseinen teoria testattiin käytännössä, kun tarjosimme kiireellisiä vastauksia elintarviketurvallisuuden välittömiin uhkiiin, kuten sienissä olevaa nikotiinia ja aamiaismu-
roissa olevaa painomustetta koskevissa tapauksissa.

Vuonna 2009 otimme myös merkittävän askeleen kohti päämäärämme, joka on olla yleismaailmallisesti tunnustettu elintarvikkeiden ja rehujen riskinarvioinnin asiantuntijakeskus noudattamalla kansainvälistä strategiaamme. Tällä uudella strategialla autetaan ohjaamaan kehitystä kansainvälisessä ulottuvuudessamme. Jo vuonna 2009 strategia kävi sanoista todeksi. Meillä oli tuloksellisia tapaamisia Yhdysvalloissa elintarviketurvallisuuden ja eläinten ja kasvien terveyden alalla toimivien tärkeimpien järjestöjen kanssa. Yhteistyötä Kanadan terveydenhuoltoviranomaisen,

Uuden-Seelannin elintarviketurvallisuusviranomaisen ja Australian ja Uuden-Seelannin elintarviketandardien kehittämisestä vastaavan laitoksen kanssa tuetaan nyt kirjeenvaihdolla, joka helpottaa tieteellistä yhteistyötä riskinarviointia koskevassa tiedonkeruussa ja tiedon jakamisessa. EFSa allekirjoitti lisäksi vuonna 2009 yhteistyöpöytäkirjan Japanin kanssa.

Saavutuksemme vuoden aikana eivät olisi olleet mahdollisia ilman EFSAn henkilöstön, tieteellisten asiantuntijoiden ja kumppaneiden omistautumista ja ammattitaitoa sekä EU:n toimielimissä että jäsenvaltioissa eikä ilman kaikkia sidosryhmiä. Heidän jatkuvan sitoumuksensa ja tukensa avulla EFSa jatkaa edelleen olennaisen tärkeää toimintaansa elintarviketurvallisuuden ja kansanterveyden takaajana.

*Catherine Geslain-Lanéelle
EFSAn toiminnanjohtaja*

I EFSAN ASEMAN LUJITTAMINEN EU:N ELINTARVIKETURVALLISUUSJÄRJESTELMÄSSÄ

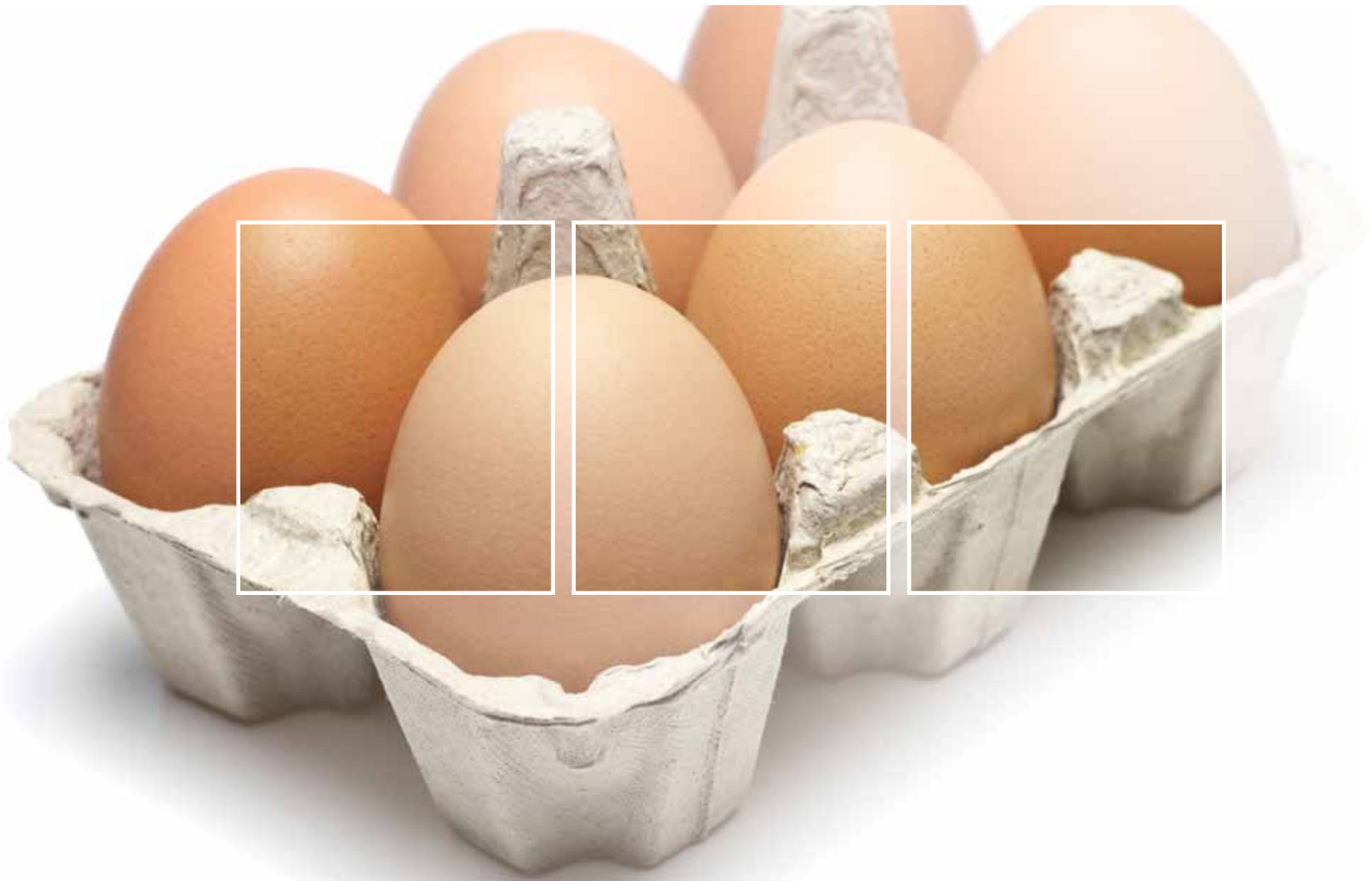
EFSA perustettiin vuonna 2002 vastauksena elintarvikekriiseihin, jotka heikensivät luottamusta elintarvikeeturvallisuuden käsittelytapaan 1990-luvulla, ja EFSA siirtyy uudelle vuosikymmenelle valmiina tekemään osansa elintarvikeeturvallisuuden ja riskinarvioinnin alalla sekä EU:ssa että jatkuvasti enemmän kansainvälisesti. EFSA sijoitti varhaisina vuosinaan voimavaroja yhteyksien luomiseen ja verkostojen rakentamiseen koko Euroopassa, ja se pani sisäisesti täytäntöön prosesseja ja rakenteita, jotka tukevat nyt sen työtä. Viime vuosien kasvun ansiosta elintarvikeeturvallisuusviranomaisen on pystynyt vahvistamaan tukeaan riskinhallinnasta vastaaville kumppaneilleen Euroopan komissiossa, Euroopan parlamentissa ja jäsenvaltioissa, jotka kaikki luottavat EFSA:n neuvoihin päätöksenteosaan.

EU:n lainsäädännön lisääntymisen myötä EFSA osallistuu esimerkiksi terveysväittämien, torjunta-aineiden, muuntogeenisten organismien, aromiaineiden, elintarvikkeiden ja rehujen lisäaineiden lupaprosessien tukemiseen. Katsoessaan eteenpäin ja suunnitellakseen tulevaisuutta EFSA on lisäksi vahvistanut vuoropuheluaan komission kanssa tulevista keskipitkän aikavälin toimista ja ensisijaisista tavoitteista yhdessä sovittujen etenemissuunnitelmien mukaisesti.

Vuosi 2009 oli ensimmäinen vuosi, jolloin EFSA:n strategista suunnitelmaa vuosiksi 2009–2013 pantiin täytäntöön. Kyseisellä suunnitelmalla pyritään muovaamaan elintarvikeeturvallisuusviranomaista tulevina vuosina ja valmistamaan sitä tuleviin haasteisiin. Suunnitelmassa määritettyjen tärkeimpien strategisten alojen mukaan EFSA keskittyy kuuteen tavoitteeseen:

- kattava lähestymistapa riskinarviointeihin;
- oikea-aikaiset ja korkeatasoiset arvioinnit;
- EU:n tietojen kerääminen;
- kansainvälisten kumppanuuksien luominen;
- viestintä ja vuoropuhelu;
- vastauskyky, tehokkuus ja toimivuus.

II TEHTÄVÄMME ON EUROOPAN RUOKATURVALLISUUDEN VARMISTAMINEN

1 KATTAVAN NEUVONNAN TARJOAMINEN

Yksi EFSA:n tärkeimmistä vahvuuksista on sen riskinarviointia koskevan asiantuntemuksen laajuus, sillä se toimii koko elintarvikeketjussa, pellolta pöytään. Elintarvikeeturvallisuusviranomaisen kattaa kaikki elintarvike- ja rehurvallisuuden, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin, ravitsemuksen, kasvinsuojelun ja kasvien terveyden riskinarvioinnin alat. Sen avulla se voi käyttää monia erilaisia saatavilla olevia tietoja vastatakseen kehittyvän poliittisen ympäristön ja tieteellisen edistyksen tuomiin haasteisiin ja varmistaakseen turvallisen elintarvike tuotannon eurooppalaisille kuluttajille. Se tarkoittaa, että EFSA voi tarjota kriisinhallinnasta vastaaville tahoille kattavaa neuvontaa ja ottaa siinä jatkuvasti enemmän huomioon monitieteellisen ja yhdenmisen lähestymistavan. Se saadaan aikaan kokoamalla yhteen asiantuntijoiden aineistot kaikkialta Euroopasta mutta myös yhdistämällä voimat muiden EU:n erillisvirastojen kanssa ja tekemällä tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa. EFSA kehittää myös sisäisesti kattavaa ja osallistavaa lähestymistapaa ja vahvistaa siten laajalajaisia rakenteita ja prosesseja sekä liittyy yhteen hallinnolliset ja tieteelliset yksikkönsä suurimman mahdollisimman tehokkuuden aikaansaamiseksi. Kaiken kaikkiaan vuonna 2009 EFSA toimitti 636 tieteellistä aineistoa, 30 prosenttia vuotta 2008 enemmän.

Kaikkien toimeksiantojen tarkistaminen asioiden käsittelemiseksi paremmin

EFSA:n toimeksiantojen arviointikomitea arvioi joka viikko kaikki elintarvikeeturvallisuusviranomaiselle lähetetyt pyynnöt. Sen ansiosta EFSA:n toiminnanjohtaja, tiedekomitean puheenjohtaja ja osastojen päälliköt saavat korkean tason näkemyksen tulevista pyynnöistä ja he voivat siten käsitellä paremmin kysymyksiä ja jakaa työn asianmukaisimmille lautakunnille ja/tai yksiköille. Sen ansiosta voidaan jo varhaisessa vaiheessa käsitellä mahdollista yksikköjen välistä yhteistyön ja viestinnän tarvetta. EFSA voi siten antaa vastauksissaan mahdollisimman laajan katsauksen ja varmistaa, että riskinhallinnasta vastaavat tahot ovat täysin perillä asioista.

EFSA:n tiedekomitean ja lautakuntien uusien jäsenten valinta

EFSA valitsi vuonna 2009 uudeksi kolmivuotiskaudeksi jäsenet tiedekomiteaansa ja kahdeksaan kymmenestä lautakunnastaan. Se oli toinen uusien jäsenten valinta, sen jälkeen kun EU:n elintarvikeeturvallisuuden valvontaelin perustettiin vuonna 2002.

Sopivia ja erittäin päteviä ehdokkaita koskevan esivalintaluettelon laatimiseksi suoritettiin tiukka valin-

taprosessi. Riippumaton ulkoinen arviointikomitea tarkasti sitten valintaprosessin. EFSA:n johtokunta nimitti yhteensä 174 riippumatonta asiantuntijaa.

Kaiken kaikkiaan hakemuspyyntöjen määrä kasvoi seitsemän prosenttia verrattuna edelliseen lautakuntien jäsenten valintaa koskevaan pyyntöön vuonna 2006. Uusissa lautakunnissa on aiempaa enemmän naisia ja kansallisuuksien jakauma on jälleen laaja. Nykyisten lautakuntien jäsenistä 79 prosenttia haki uudelleen virkaansa. Nimitystä varten ehdotetuista 174 jäsenestä 101 valittiin uudelleen toiseksi tai kolmanneksi toimikaudeksi, mikä kertoo EFSA:n kyvystä houkutella ja säilyttää tutkijat, jotka ovat sen toiminnan kulmakiviä.

Täysin toimivat laaduntarkastusprosessit

Toinen EFSA:n virstanpylväs vuonna 2009 oli sen elintarvikeeturvallisuusviranomaisen tieteellistä työtä koskevan ulkoisen ja sisäisen tarkastusjärjestelmän (INEX) viimeisen vaiheen täytäntöönpano. Se sisälsi riippumattomien asiantuntijoiden nimittämisen tekemään ulkoisia tarkastuksia EFSA:n tieteellisestä aineistosta.

Tarkastusjärjestelmä toimii nyt täysimääräisesti, ja sen tarkoituksena on antaa EFSA:lle jatkuvaa palautetta sen työn laadusta. Järjestelmä koos-

tuu kolmesta tarkastustasosta: kaiken tieteellisen aineiston itsearviointi aineiston tuottaneessa yksikössä; kokeneimpien tutkijoiden tekemä tarkastus kunkin yksikön satunnaisotannalla valitusta tieteellisestä aineistosta; ja – vuodesta 2009 alkaen – riippumattomien asiantuntijoiden tekemä ulkoinen arviointi. Sisäinen ja ulkoinen tarkastus täydentävät toisiaan: sisäinen tarkastus perustuu EFSA:n kaikissa yksiköissä olevaan kattavaan tietoon, kun taas ulkoisessa tarkastuksessa hyödynnetään ulkoisten ja riippumattomien tutkijoiden kokemusta ja näkemyksiä.

Vuonna 2009 perustettiin tarjouspyynnön kautta 23 asiantuntijasta koostuva ulkoisen tarkastuksen työryhmä, ja se järjestettiin seitsemän tieteellisen alan mukaan. Ulkoisesta tarkastuksesta oli tuloksena raportti, joka toimitettiin elintarviketurvallisuusviranomaisen toiminnanjohtajalle joulukuussa 2009.

Raportin löydösten ja suositusten tutkimisen jälkeen EFSA hyödyntää lopputulosta parantaakseen jatkuvasti tieteellisen aineistonsa laatua ja aineiston kehittämisprosessia.

Tiivis yhteistyö jäsenvaltioiden kanssa

EFSA:n neuvoo-antava ryhmä on elintarviketurvallisuusviranomaisen ydinelin, ja sillä on keskeinen asema EFSA:n ja jäsenvaltioiden välisen yhteistyön vahvistamisessa. Se yhdistää EFSA:n kaikkien EU:n 27 jäsenvaltion kansallisiin elintarviketurvallisuusviranomaisiin. Yksi sen jäsenten tehtävistä on ehdottaa kansallisille asiantuntijoille osallistumista sen erityiskokouksiin ja EFSA:n verkostoihin kolmen vuoden ajan. Nämä erityisverkostot yhdistävät asiantuntijoita, jotka edustavat jäsenvaltioita tietyllä alalla. Tiedonkeruun (elintarvikkeiden kulutus, kemikaalien pitoisuus) ja riskinarvioinnin (eläinten terveys ja hyvinvointi, kasvien terveys, BSE) aloilla on olemassa niille omistetut tiedeverkostot. Näiden tiedeverkostojen yleisinä tavoitteina on mahdollistaa osallistujilla olevan tieteellisen tiedon jakaminen, niiden resurssien yhdistäminen ja eteneminen kohti koordinoituja työohjelmia ja helpottaa riskinarvioinnin käytäntöjen ja menetelmien yhtenäistämistä. Ne järjestävät lisäksi EU:n asetukseen perustuvaa keskustelua muuntogeenisiä organismeja, elintarvikelisiä aineita ja terveysväittämiä koskevasta EFSA:n työstä.

Tästä on tärkeänä esimerkkinä edistys, jonka kärsijä ovat EFSA ja neuvoo-antava ryhmä ja joka on saatu aikaan elintarvikkeiden kulutusta koskevien

tietojen – kuka syö mitä ja miten paljon – yhdistämisessä, jotta EU:n tasolla on mahdollista tehdä tehokkaampi ja tarkempi altistumisen arviointi. Kyseisillä tiedoilla myös autetaan laatimaan ruokavalioon ja terveyteen liittyvät tieteeseen perustuvat kansanterveydelliset tavoitteet (katso myös *Mitä Euroopassa syödään* -tutkimus, s. 22).

EFSA järjesti vuonna 2009 entistä säännöllisempiä tapaamisia jäsenvaltioiden edustajien kanssa ja helpotti siten tietojen vaihtoa elintarviketurvallisuusviranomaisen ja jäsenvaltioiden välillä. Itse neuvoo-antava ryhmä tapasi viisi kertaa vuonna 2009, ja jäsenvaltiot osallistuivat voimakkaasti. Tietoja haluttiin jakaa enemmän ja käynnissä olevaa työtä haluttiin sovittaa enemmän yhteen.

Neuvoo-antavan ryhmän tapaamisten lisäksi tietyistä aiheista järjestettiin myös erityiskokouksia kansallisille asiantuntijoille. Vuonna 2009 esimerkiksi järjestettiin kasvien terveydestä vastaavien kansallisten edustajien toinen kokous. Siinä keskityttiin kasvien terveyteen liittyvien tietojen keräämiseen ja kehittymässä oleviin riskeihin. Lisäksi annettiin kasvien terveyttä käsittelevälle lautakunnalle (PLH-lautakunta) mahdollisuus esittää katsaus toimistaan ja kertoa kehittyvästä asemastaan EU:n kasvinterveysjärjestelmässä, mukaan luettuna tuholaisriskiarviointia koskevat menetelmät (katso myös s. 15).

EFSAn tiedekomitea

Vuoden aikana EFSA järjesti myös kohdennettuja kokouksia säilyttääkseen johdonmukaisen lähestymistavan tietyillä aloilla ja varmistaakseen, että jäsenvaltiot ja EFSA pidetään ajan tasalla uusimmasta kehityksestä koko Euroopassa. Esimerkiksi syyskuussa 2009 elintarviketurvallisuusviranomaisen tutkijat järjestivät erityistapaamisen jäsenvaltioiden ravitsemusasiantuntijoiden kanssa keskustellakseen lausuntoluonnoksista ravitsemussuosituksen (DRV) ja elintarvikkeisiin perustuvan ravitsemusohjauksen alalla. Ravitsemussuositukset osoittavat yksittäisen ravintoaineen määrän, jota ihmiset tarvitsevat terveydellisistä syistä iästä ja sukupuolesta riippuen. Niitä voidaan käyttää esimerkiksi elintarvikemerkintöjen viitearvojen perustana. Niitä voidaan käyttää myös ruokavalioiden arvioinnissa ja suunnittelussa, ravintoainesuositusten antamisessa ja elintarvikkeisiin perustuvan ravitsemusohjauksen kehittämisessä.

Tapaaminen antoi myös EFSAlle mahdollisuuden tiedottaa kansallisille asiantuntijoille huomautuksista, joita se on saanut näistä lausuntoluonnoksista kuulemisjakson aikana, selkeyttää tieteellistä asemaansa ravitsemussuosituksen määrittelyssä ja auttaa jäsenvaltioiden asiantuntijoita muuttamaan viitearvot käytännölliseksi

elintarvikkeisiin perustuvaksi ohjaukseksi omalle väestölleen.

Tietokeskukset ovat toinen mekanismi yhteistyön vahvistamiseksi jäsenvaltioiden ja EFSAn välillä ja niiden sisällä. Tietokeskukset toimivat yhteytenä EFSAn ja kansallisten elintarviketurvallisuusviranomaisten välillä tukemalla neuvoa-antavan ryhmän jäsentään. Vuosi 2009 oli tietokeskusten toinen täysimääräisen toiminnan vuosi. Niiden tärkeimpiä tehtäviä ovat muun muassa tieteellisen tiedon vaihto, toiminnan tukeminen 36 artiklan mukaisen verkoston puitteissa sekä EFSAn asiantuntijatietokannan edistäminen. Tietokeskusten avulla esimerkiksi elintarviketurvallisuusviranomaisen asiantuntijatietokanta sai noin 2 300 hakemusta. Tietokeskukset lisäsivät myös EFSAn tieteellistä näkyvyyttä jäsenvaltioissa järjestämällä maakohtaisia tapahtumia ja levittämällä tietoa EFSAsta tietokeskusten verkkosivujen ja painetun aineiston avulla.

Yhteensovittamisen ja yhteistyön kannalta oli rohkaisevaa, että jäsenvaltiot latasivat yli 550 riskinarviointiin liittyvää asiakirjaa EFSAn *tietojenvaihtojärjestelmään*. Jäsenvaltiot pitivät tätä välinettä hyödyllisenä jäsenvaltioiden ja EFSAn tiedottamisessa tulevista ja käynnissä olevista

elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskevista riskinarvioinneista.

Kaiken kaikkiaan vuonna 2009 toteutetut ponnistukset jäsenvaltioiden yhteistyön vahvistamiseksi edelleen, kuten EFSAn vuoden 2008 yhteistyötä ja verkostoitumista koskevan strategian välitarkastuksessa määritettiin, tuottavat tuloksia EFSAn ja kansallisten elintarviketurvallisuusviranomaisten yhteiseksi eduksi (katso myös sivu 12).

Yleiseurooppalaisen tieteellisen asiantuntemuksen hyödyntäminen mahdollisimman hyvin

EFSAn tieteellisen yhteistyön hankkeet (ESCO) ovat toinen tehokas väline, jonka avulla se kokosi yleiseurooppalaisia tieteellisiä resursseja ja vahvisti yhteistyötä ja verkostoitumista viranomaisen ja sen jäsenvaltioiden vastineiden välillä vuonna 2009. Toisin kuin tieteellisissä verkostoissa ESCO-hankkeissa käsitellään tiettyä aihetta tietyn ajan, ja siinä on mukana ja kansallisia asiantuntijoita, tiedelautakuntien tai tiedekomitean jäseniä ja EFSAn tieteellistä henkilöstöä. ESCO-hankkeiden kattamat aiheet ovat sekä elintarviketurvallisuusviranomaisen että jäsenvaltioiden etujen mukaisia.

Vuonna 2009 ESCO-hankkeissa esimerkiksi tuotettiin raportti foolihapolla täydennettyjen elintarvikkeiden riskeistä ja eduista ja annettiin neuvontaa ravintolisinä käytettävien kasviperäisten aineiden ja valmisteiden turvallisuusarviointia koskevasta EFSA:n ohjeasiakirjasta. Foolihappojen osalta ESCO-työryhmä totesi, että terveyshyödyt hermostoputken sulkeutumishäiriöiden riskin vähentämisen osalta ovat hyvin perusteltuja. Saatavilla olevat tutkimukset eivät kuitenkaan vahvista olettamusta, että foolihappolisä vähentää esimerkiksi ihmisten sydän- ja verisuonitautien riskiä, eikä niissä anneta riittävästi tietoa, jotta foolihapon mahdollista vaikutusta syöpäriskiin voitaisiin arvioida.

EFSA:n ohjeissa annetun kasvienarviointimenetelmän testaamiseksi elintarviketurvallisuusviranomaisen aloitti ESCO-hankkeen, jossa valitaan tietty määrä kasvivalmisteita ja sovelletaan menetelmää niiden turvallisuuden arvioinnissa. Tämä toiminto päättyi vuonna 2009. EFSA:n yhtenäistämisonnistusten avulla ja jäsenvaltioiden kokemusten yhtenäistämisen ansiosta jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat nyt saada käyttöönsä kattavan ohjeasiakirjan kasvipärisistä aineista.

Etsitään Euroopan parasta

Tieteellisten verkostojen ja yhteistyöhankkeiden lisäksi EFSA käyttää myös sopimuksia ja avustuksia saadakseen käyttöönsä jäsenvaltioiden asiantuntemusta. EU:n vakiomuotoisia hankintamenettelyjä käyttämällä sopimuksista tehdään tarjouspyynnöt esimerkiksi avointen pyyntöjen tai neuvottelumenettelyjen avulla. EFSA voi myös myöntää avustuksia järjestöille, jotka jäsenvaltiot ovat nimittäneet avustamaan elintarviketurvallisuusviranomaista sen tehtävissä perustamisasetuksen 36 artiklan mukaisesti. Nämä järjestöt voivat suorittaa eri tehtäviä, esimerkiksi tiedonkeruuta, valmistelutyötä tieteellisten lausuntojen kehittämistä varten ja muuta tieteellistä ja teknistä tukitoimintaa. Siten autetaan EFSAa vastaamaan tehokkaammin ja joustavammin kasvavaan työmäärään. Perustamisasetuksen 36 artiklan mukainen verkosto on elintarviketurvallisuusviranomaiselle myös tärkeä käytännön väline, jonka avulla se voi hyödyntää laajempaa tieteellistä asiantuntemusta jäsenvaltioissa. Sen jälkeen kun EFSA:n johtokunta laajensi toimivaltaisten elinten luetteloa ja sitten hyväksyi sen joulukuussa 2008, elintarviketurvallisuusviranomaisen sai vuonna 2009 käyttöönsä vielä laajemman tietokannan kuin koskaan aiemmin (luettelo on

kasvanut 243 elimestä 371 elimeen yhtä lukuun ottamatta kaikista jäsenvaltioista).

EFSA käytti avustuksiin ja sopimukseen 6,8 miljoonaa euroa vuonna 2009 verrattuna 5,5 miljoonaa euroon vuonna 2008. Näistä 2,5 miljoonaa euroa käytettiin 36 artiklan mukaisiin apurahoihin (verrattuna 2 miljoonaa vuonna 2008), kun taas loput käytettiin hankintasopimuksiin.

Siten ulkoistettuihin hankkeisiin käytetyn rahan kokonaismäärä kasvoi 20 prosenttia vuonna 2009 ja yli kaksinkertaistui verrattuna vuoteen 2007 (2,9 miljoonaa euroa), joka oli 36 artiklan mukaisen luettelon ensimmäinen toimintavuosi. Vuonna 2009 käynnistetyillä 36 artiklan mukaisilla hankkeilla katettiin monia erilaisia aiheita. Niihin kuuluivat muun muassa sienimyrkkyjä poistavat rehujen lisäaineet, eläinten hyvinvointia koskevat suuntaviivat elinolojen ja hoidon riskejä arvioitaessa, 3-MCPD-esterien toksikologia, aflatoksiinien mallintaminen ja kartoittaminen viljoissa EU:ssa ilmastonmuutoksen takia, torjunta-aineiden yhteisten arviointiryhmien määrittäminen, jalostusvalinta ja broilerikanojen hyvinvointi ja terveys, vertaileva EU:n laajuinen kasvinterveydellinen tuholaisriskiarviointi käyttämällä tapaustutkimuksia ja yleiseurooppalainen ruokavaliota koskeva pilottitutkimus.

Virastojen johtajien tapaaminen EFSSassa
lokakuussa 2009

Koska EFSSAa tukevien sopimusten ja avustusten merkitys on kasvanut, elintarviketurvallisuusviranomaisen käynnisti kaksi uutta tietotekniikkapohjaista välinettä, tietokannan 36 artiklan mukaisista elimistä ja kumppaniverkoston työskentelyalueen kaikille 36 artiklan mukaisen verkoston jäsenille. Se tutki myös EFSSAn yksikköjä ja elimiä, jotka tekevät työtä kahden järjestelmän arvioimiseksi. Tulokset osoittivat, että avustuksilla ja sopimuksilla on edistetty huomattavasti EFSSAn tieteellistä aineistoa ja lisätty elinten välistä verkostoitumista. Sekä tieteelliset yksiköt että osallistuvat elimet myös pitävät niitä tehokkaina ja hyödyllisinä välineinä. Vuonna 2010 elintarviketurvallisuusviranomaisen joka tapauksessa jatkaa tutkimuksen tulosten analysointia määrittääkseen alueet, joilla järjestelmiä voitaisiin vielä parantaa.

Virastojen välisen asiantuntemuksen yhdentäminen riskinhallinnasta vastaavien tahojen varten

Sen lisäksi, että EFSSA hyödynsi viranomaisessa saatavilla olevaa laajaa tietoa, se myös johti ja koordinoi näkemysten ja kokemusten vaihtoa EU:n erillisvirastojen yhteistyöverkostossa tarjotakseen kattavampaa ja kauaskantoisempaa neuvontaa riskinhallinnasta vastaaville tahoille (katso myös s. 30).

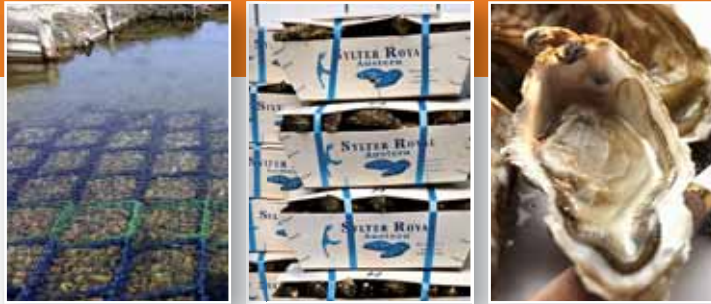
Marraskuussa 2009 EFSSAn biologisia vaaroja käsittelevä lautakunta (BIOHAZ-lautakunta) julkaisi yhteistyössä Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC), Euroopan lääkeviraston (EMA) ja kehittymässä olevia ja vastikään havaittuja terveysriskejä käsittelevän tiedekomitean (SCENIHR) kanssa yhteisen tieteellisen lausunnon *mikrobilääkeresistensistä (AMR)*. Siinä keskityttiin eläimistä ja elintarvikkeista ihmisiin tarttuviin infektioihin (zoonoosit). Virastot tekivät yhteistyötä laatiakseen yhteisen lausunnon, joka perustui jo olemassa oleville tiedoille ja asiakirjoille, ja vastatakseen siten Euroopan komission neuvontapyyntöön. Yhteisessä lausunnossa todettiin, että tarvitaan parempaa valvontaa torjumaan mikrobilääkeresistenssin kasvavaa leviämistä zoonoottisissa infektioissa.

Virastot tekivät yhteistyötä myös yhteisessä tieteellisessä raportissa *MRSA-bakteerista* (metisilliiniresistentti *Staphylococcus aureus*) karjassa, lemmikkieläimissä ja elintarvikkeissa, ja se julkaistiin kesäkuussa 2009. Koska MRSA-bakteerin lisääntymisestä karjassa ja lemmikkieläimissä ollaan huolissaan, tehtävä oli sekä EMAn että EFSSAn oma toimintatapa. EFSSA otti myöhemmin myös ECDC:n mukaan, jotta se voi hyötyä niiden tiedoista, kun se käsittelee ihmisten terveyteen liittyviä asioita. Tuloksena olleessa kattavassa asiakirjassa todet-

tiin, että tällä hetkellä ei ole todisteita, että MRSA-bakteerin saastuttamien elintarvikkeiden syöminen tai käsitteleminen aiheuttaisi suurentunutta riskiä ihmisille.

EFSSA teki vuonna 2009 yhteistyötä myös EMAn ja EU:n jäsenvaltioiden kanssa kasvipäristen aineiden osalta. Kasvipäristet valmisteet tehdään kasveista, levistä, sienistä tai jäkälästä ja niitä markkinoidaan useimmiten erilaisilla väittämällä, jotka koskevat mahdollisia ravitsemus- tai terveyshyötyjä. Vastuu näiden tuotteiden turvallisuuden varmistamisesta on annettu elintarvikkealan toimijoille ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Koska jotkin näistä tuotteista ovat elintarvikkeiden ja lääkkeiden välimaastossa, elintarviketurvallisuusviranomaisen teki tiivistä yhteistyötä EMAn kanssa sekä Euroopan komission ja jäsenvaltioiden kanssa hyödyntääkseen niiden asiantuntemusta.

Työ johti ohjeisiin EU:n riskinarvioinnista vastaaville tahoille ja menetelmiin, joissa esitellään yksityiskohtaisesti, miten kasvipäristen aineiden turvallisuutta arvioidaan. EFSSA on myös kerännyt tietoa kasvipärististä aineista, joiden on todettu sisältävän aineita, jotka saattavat olla terveysriski. Näiden ohjeiden tarkoituksena on tukea valmistajia ja elintarviketurvallisuusviranomaisia koros-

tamalla mahdollisia turvallisuuskysymyksiä. Sen jälkeen kun EFSA:n tiedekomitea julkaisi nämä ohjeet syyskuussa 2009, EFSA järjesti seminaarin kaikkien asianosaisten (Euroopan komissio, kansalliset elintarviketurvallisuusviranomaiset, sidosryhmät ja teollisuuden edustajat) kanssa esitelläkseen työtä ja kehittämään yhteistä näkemystä menetelmästä. Tämän osallistavan lähestymistavan lisäarvo on siinä, että eri asianosaisten ovat jo käsitelleet EFSA:n lopullista aineistoa, mikä lisää sen hyväksyntää.

EFSA allekirjoitti lisäksi toukokuussa 2009 yhteismääräyspöytäkirjan Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) kanssa. Se muodosti perustan elinten välisen tiedonvaihdon, yhteistyön ja keskinäisen ymmärryksen kehittämiseksi edelleen ja erityisesti johdonmukaisuuden varmistamiselle elintarviketurvallisuuteen mahdollisesti vaikuttavien aineiden riskinarviointia koskevassa lähestymistavassa.

Kaikki nämä esimerkit osoittavat, miten EFSA sitoutuu tieteellisen asiantuntemuksen jakamiseen ja tukee sitä. Tällaista laajempaa tietoperustaa käyttämällä EFSA voi yhdessä muiden erillisvirastojen kanssa käsitellä paremmin suurempia kysymyksiä, jotka kokonaisuudessaan ovat sen toimivallan ulkopuolella mutta jotka kuitenkin saattavat vaikuttaa elintarviketurvallisuuteen. Siksi virastojen välinen yhteistyö voi olla tehokas

tapa yhdistää EU:n erillisvirastojen järjestelmässä saatavilla oleva tieto ja resurssit korkeatasoisen kuluttajansuojan edistämiseksi.

Elintarviketun vierasaineita koskevan monitieteellisen lähestymistavan omaksuminen

Elintarviketurvallisuusviranomaisen tekemä merellisten biotoksiinien arviointi vuonna 2009 oli esimerkki laajasta, monitieteellisestä ja yhteistyöhön perustuvasta tieteellisestä työstä EFSA:ssa. Euroopan komissio oli pyytänyt EFSA:aa arvioimaan EU:n rajat simpukoiden erityyppisille säännellyille ja muille kuin säännellyille toksiineille, jotka tunnetaan merellisinä toksiineina, sekä EU:n lainsäädännöllä vahvistetut testausmenetelmät.

Arviointia suorittaessaan elintarviketurvallisuusviranomaisen elintarviketun vierasaineita käsittelevän lautakunnan (CONTAM-lautakunta) työryhmä, jota tukivat EFSA:n tiedonkeruu- ja julkistamisyksikkö (DATEX) ja CONTAM-yksikkö, keräsi tietoja ja teki laskelmia altistumisesta merellisille biotoksiineille. Sen ansiosta COMTAM-lautakunta pystyi arvioimaan simpukoiden merellisten biotoksiinien mahdollisen riskin kansanterveydelle.

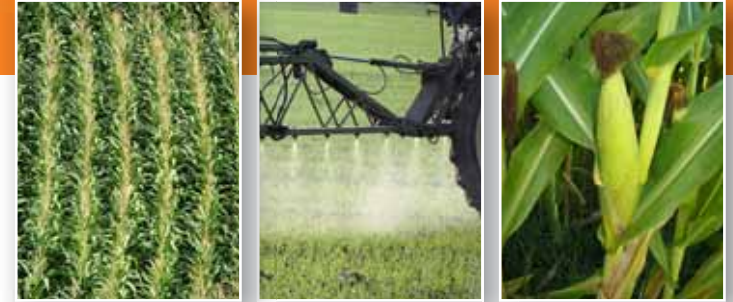
Työ kattoi simpukoiden kuluttamisen vaikutukset ihmisten terveyteen, minkä lisäksi se sisäl-

eläinten hyvinvointia koskevia näkökohtia. Lautakunta käsiteli niitä suositellessaan vaihtoehtoisia kemiallisia menetelmiä kyseisten toksiinien pitoisuuden testaamiseksi, mikä tällä hetkellä tehdään pääosin käyttämällä hiirillä tehtäviä kokeita.

EFSA yhdisti loppuyhteenvedoonsa säänneltyjä merellisiä biotoksiineja koskevien kuuden aiemman riskinarvioinnin päätelmät. Saatavilla olevia kulutus-tietoja käyttämällä EFSA:n asiantuntijat määrittelivät, että 400 grammaa on realistinen arvio suuresta simpukka-annoksesta, ja käyttivät sitä arvioidessaan nykyisiä sallittuja toksiinitasoja. CONTAM-lautakunta arvioi myös käsittelyn vaikutusta merellisten biotoksiinien tasoihin ja alkoi arvioida muita kuin säänneltyjä merellisiä biotoksiineja.

Yhdennetty lähestymistapa eläinten terveyteen

Toinen esimerkki EFSA:n yhdennetystä lähestymistavasta ovat lausunnot, jotka julkaistiin lypsylehmänavetoista ja lypsykarjajärjestelmistä vuonna 2009. BIOHAZ-lautakunnan lausunto kattoi lypsylehmänavettojen ja lypsykarjajärjestelmien elintarviketurvallisuusnäkökohdat, ja viidessä muussa, jotka laati eläinten terveyttä ja hyvinvointia käsittelevä lautakunta (AHAW-lautakunta), tarkasteltiin olennaisimpien tuotantojärjestelmien kokonaisvaikutuksia lypsylehmien

hyvinvointiin ja niihin liittyviin tauteihin. Niissä arvioitiin navettojen, ruokkimisen, hoidon ja jalostusvalinnan mahdollisia vaikutuksia lypsy-
lehmien hyvinvointiin.

Elintarviketurvallisuusviranomaisen asiantuntijat omaksuivat kattavan lähestymistavan aiheeseen, ja sen jälkeen kun he olivat yhdistäneet saatavilla olleet runsaat tiedot, he tekivät ensin riskinarviointeja neljällä ala-alueella (aineenvaihdunta- ja lisääntymishäiriöt, utarehäiriöt, jalka- ja liikkumisongelmat sekä käytöshäiriöt, pelko ja kipu), ennen kuin he antoivat viisi tieteellistä lausuntoa, joissa annetaan yleinen arvio koko aihealueesta.

EFSA totesi, että tuotantojärjestelmien luonne ja pitkäaikainen jalostusvalinta suurempien maitotuotosten saamiseksi ovat tärkeitä tekijöitä, jotka vaikuttavat lypsylehmien terveyteen ja hyvinvointiin, ja se antoi suosituksia navetoista, ruokkimisesta, hoidosta ja jalostusvalinnan käytännöistä, joilla voitaisiin parantaa lypsylehmien hyvinvointia.

Torjunta-aineiden riskinarviointimenetelmien kehittäminen

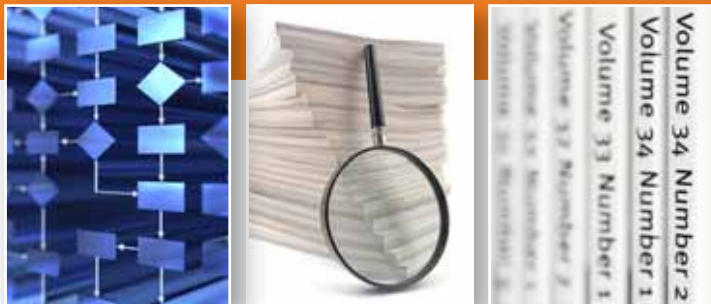
Torjunta-aineiden kumulatiivisia vaikutuksia koskeva EFSan työ on osa elintarviketurvallisuusviranomaisen entistä laajempaa ja kaikenkattavaa lähestymistapaa, ja kaiken kaikkiaan se on uusi ulottuvuus EFSan riskinarvioinnissa. Kyseistä työtä varten EFSA ehdotti menetelmiä, joilla arvioidaan kumulatiivisia vaikutuksia, jotka johtuvat kuluttajien altistumisesta torjunta-aineille, erityisesti niille torjunta-aineille, joilla on samankaltaiset kemialliset rakenteet ja myrkkyyvaikutukset.

Kasvinsuojelutuotteita ja niiden jäänteitä käsittelevä EFSan lautakunta (PPR-lautakunta) antoi kesäkuussa 2009 lausunnon uusien menetelmien sovellettavuudesta panemalla ne täytäntöön toksikologisten samankaltaisuuksien perusteella valittujen torjunta-aineiden ryhmän osalta. Lautakunta määritteli myös seuraavat vaiheet ja avoimet kysymykset, joita on käsiteltävä, ennen kuin kumulatiivisten riskien arviointia voidaan soveltaa rutiininomaisesti torjunta-aineisiin. Tämä työ on siksi osa EFSan jatkuvaa sitoumusta olla edelläkävijä riskinarviointimenetelmien kehittämisessä, erityisesti kumulatiivisten riskien arvioinnissa, joka perustuu vuonna 2006 samasta aiheesta järjestettyyn tieteelliseen seminaariin.

Tuholaisriskiarviointi kasvien terveyden säilyttämiseksi Euroopassa

EU:n riskinhallinnasta vastaavat tahot luottavat siihen, että tuholaisriskiarvioinneilla tuetaan kasvinsuojelutoimenpiteitä koskevaa päätöksentekoa. Siinä edellytetään tieteellisiin periaatteisiin perustuvaa avointa arviointimenettelyä, jotta voidaan varmistaa, että kasvistolle tai kasvin terveydelle aiheutuvien riskien arvioinnissa käytetään puolueetonta ja johdonmukaista lähestymistapaa. Siksi EFSan kasvien terveyttä käsittelevä lautakunta (PLH-lautakunta) julkaisi lokakuussa 2009 ohjeet EU:n jäsenvaltioiden tai kolmansien osapuolien laatimien asiakirjojen arvioinnista kasvinsuojelutoimien käsittelyä koskevien pyyntöjen perustelemiseksi.

Näitä ohjeita kehittäessään lautakunta tarkasti 36 vuosina 2006–2008 julkaistua lausuntoa ja kiinnitti erityistä huomiota Ranskan tietyissä Ranskan merentakaisissa departementeissa haitallisiksi katsotuista organismeista laatiman 30:n tuholaisriskianalyysiä koskevan asiakirjan arviointiprosessiin. Lautakunta myös tarkisti, että perusteet, joita se käyttää arvioidessaan väittämien perusteena olevia todisteita siitä, että organismeja voidaan pitää haitallisina, ovat kasvinsuojelutoimia koskevien kansainvälisten standardien mukaisia.

Saaduissa ohjeissa kuvataan prosessi, kriteerit ja tärkeimmät menetelmät, joita lautakunta suosittelee käyttämään tuholaisriskiarvioinnissa ja tuholaisriskihallinnan vaihtoehtoja arvioitaessa. Loppujen lopuksi kyseisillä ohjeilla tuetaan EFSA:n tehtävää arviointien yhtenäistämistä koko Euroopassa, jolloin riskinhallinnasta vastaavia tahoja voidaan tukea paremmin.

Lautakunta teki vuoden 2009 aikana myös työtä sellaisten ohjeiden parissa, joiden avulla pyritään tarjoamaan yhtenäiset puitteet tuholaisien kasveille ja kasvituotteille aiheuttamien riskien arvioimiseksi ja riskinhallintaa koskevien vaihtoehtojen määrittämiseksi ja arvioimiseksi. Täydentävät ohjeet julkaistiin helmikuussa 2010.

Tieteellisen neuvonnan tarjoaminen koko EFSA:ssa

EFSA:n arviointimenetelmien yksikkö (AMU) antoi tukea useimmille EFSA:n lautakunnille vuonna 2009. Se kehitti uusia lähestymistapoja auttamaan päätöksentekoa riskinarvioinneissa ja auttoi myös EFSA:n eri lautakuntia niiden tieteellisiä lausuntoja koskevien tietojen hallinnassa. Siihen kuului esimerkiksi järjestelmällisiä kirjallisuuskatsauksia ja meta-analyysin mallintamistoimenpiteitä, joita CONTAM-lautakunta käytti kadmiumin annostukseen liittyviä vaikutuksia koskevassa lausunnossaan.

AMU antoi myös ohjeita järjestelmällisen tarkastusmenetelmän soveltamisesta elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskeviin arviointeihin päätöksenteon tueksi. Nämä ohjeet toimivat perustana helmikuussa 2010 järjestetyille EFSA:n lautakuntien asiantuntijoiden ja henkilöstön seminaarille. ■

2 OIKEA-AIKAISET JA KORKEALAATUISET ARVIOINNIT

EU:n lainsäädännön mukaista lupaa edellyttävien tuotteiden, aineiden ja väitteiden arviointi on kasvanut tasaisesti, ja se muodostaa suuren osan EFSA:n työmäärästä. Siinä elintarviketurvallisuusviranomaisella on merkittävä asema EU:n elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuteen liittyvissä sääntelypuitteissa. Esimerkiksi vuonna 2009 hakemukset muodostivat 68 prosenttia EFSA:n tieteellisestä aineistosta ja veivät entistä suuremman osan sen resursseista.

Koska EFSAlla on tiukat lakiin perustuvat aikarajoitukset näiden arviointien tekemisessä, EFSA vahvisti vuonna 2009 edelleen uusilla tietoteknisillä välineillä tuettuja sisäisiä prosesseja tieteellisen työnsä edistymisen valvomiseksi ja seuraamiseksi. Riskinarvioinnin työmäärää koskevalla tietoteknisellä välineellä esimerkiksi autetaan elintarviketurvallisuusviranomaista valvomaan koko riskinarviointiprosessia toimeksiannon saamisesta sen lopulliseen julkaisuun ja mahdolliseen viestintään asti. Sillä autetaan EFSAa määrittämään julkaisun aikataulut ja ennakoimaan ja määrittämään tulevaa työmäärää. Lisäksi EFSA ja Euroopan komissio esittelivät vuonna 2009 etenemissuunnitelman, jolla autetaan EFSAa suunnittelemaan resurssiensa osoittamista ja tieteellisen aineistonsa hallinnointia esimerkiksi aromiaineiden ja torjunta-aineiden aloilla. Se koostuu yhdessä sovitusta työmäärän priorisoinneista ja realistisista hakemusten arvioinnin aikatauluista, ja siinä käytetään osittain EFSA:n

työnkulkuvälineestä saatavaa tietoa. Lisäksi EFSA ja Euroopan komissio tekivät koko vuoden ajan tiivistä yhteistyötä helpottaakseen edelleen työnkulu- ja valvontaprosessia edistystä ja priorisointia koskevan säännöllisen vuoropuhelun avulla esimerkiksi torjunta-aineiden sekä elintarvikkeiden ja rehujen lisäaineiden aloilla.

Lisäksi EFSA:n tiedekomitea julkaisi toukuussa 2009 lisäohjeet hyvien riskinarviointikäytäntöjen tueksi. Ohjeissa keskityttiin avoimuuteen EFSA:n tieteellisen aineiston tuottamisessa. Ne sisälsivät yleiset periaatteet, joita tieteellisissä riskinarvioinneissa olisi sovellettava sen takaimiseksi, että laatu säilyy jatkossakin. Periaatteet kattavat tietolähteiden määrittelyn, tietojen sisällyttämistä ja poisjättämistä koskevat kriteerit, tietojen luottamuksellisuuden sekä oletukset ja epätarkkuudet. Ne perustuvat tiedekomitean vuonna 2006 laatimiin aiempiin ohjeisiin riskinarviointien menettelyyn liittyvistä näkökohdista.

Hakemusten hallinnointi: muuntogeenisten organismien tapaus

EU:n lainsäädännön nojalla EFSA:n on tehtävä muuntogeenisille elintarvikkeille tai rehulle tai niistä johdetuille tuotteille riskinarviointi, jonka avulla riskinhallinnasta vastaavat tahot voivat päättää, antavatko ne luvan niiden käytölle EU:ssa. EFSA:n tuen parantamiseksi entisestään tällä alalla muuntogeenisiä organismeja koskevien hakemusten arviointia tehostettiin entistä enemmän vuonna 2009. Sen ansiosta keskimääräiseksi ajaksi uuden hakemuksen vastaanottamisen ja sen käsiteltäväksi ottamiseksi julistamisen välillä saatiin 21 viikkoa. Muuntogeenisiä organismeja käsittelevä lautakunta (GMO) on lisäksi vähentänyt alle puoleen ajan siitä, kun hakemus otetaan käsiteltäväksi, siihen, kun hakijoille lähetetään ensimmäinen kirje, jossa on kysymyksiä tai lisätietopyyntöjä (96 prosentissa tapauksista hakijoita pyydettiin antamaan muuntogeenisten organismien turvallisuusarvioinnissa vaadittuja lisätietoja). Vaikka lisätietoja onkin pyydetty, uuden tehokkuuden ansiosta GMO-lautakunta pystyi antamaan kolme kertaa aiempaa enemmän lausuntoja muuntogeenisiä organismeja koskevista hakemuksista vuonna 2009 (14 lausuntoa, jotka kattoivat 18 hakemusta, verrattuna viisi hakemusta kattaneeseen neljään lausuntoon vuonna 2008).

Terveysväittämien arviointi

EFSA vastaa toimitettujen terveysväittämien tieteellisen sisällön tarkistamisesta, ja sen perusteella Euroopan komissio ja jäsenvaltiot myöhemmin päättävät luvan antamisesta väittämille.

Vuonna 2009 erityisruokavaliovalmisteita, ravitsemusta ja ruoka-allergioita käsittelevä lautakunta (NDA) täytti kaikki lakisääteiset määräajat vastaanottamiensa terveysväittämiä koskevien lukuisien hakemusten arvioinnissa. Sairauden riskin vähentämistä, lasten kehitystä tai terveyttä koskevien erityisempien terveysväittämien hakemuksista EFSA antoi 68 lausuntoa tiukkojen lainmukaisten lakisääteisten määräaikaisten puitteissa.

Viranomainen julkaisi ”yleisluontoisempien” terveysväittämien osalta, esimerkiksi sellaisten kuin ”kalsium on hyväksi luustolle”, vuonna 2009 yhdistetyn luettelon noin 4 000 terveysväittämistä, jotka se oli saanut vuonna 2008 komissiolta ja jäsenvaltioilta. Se julkaisi myös kirjallisuusviitteitä (noin 40 000), jotka se sai noin 2 000 väittämistä, joille oli tehty tieteellinen arviointiprosessi. Sen jälkeen se on hyväksynyt ja julkaissut lokaussa 2009 noin 500 väittämää, joita käsiteltiin 94 lausunnossa, ja myöhemmin samana vuonna se hyväksyi 400 täydentävää terveysväittämää, jotka on määrä julkaista vuonna 2010.

Uudet alatyöryhmät, jotka viranomaisen perusti tukemaan funktionaalisten terveysväittämien arviointia, aloittivat toimintansa vuonna 2009, ja ne helpottivat merkittävästi pysyvien työryhmien väittämiä koskevaa työtä ja merkittävästä valmistelutyöstä vastaavan nykyisen lautakunnan työtä.

Tämän osana NDA-lautakunnan asiantuntijat tapasivat myös terveysväittämiä koskevien hakemusten laatijoita ja teollisuuden asiantuntijoita Brysselissä keskustellakseen terveysväittämiä koskevien lupien hakemusten esittämisestä ja antaakseen täydentävää ohjausta väittämiä koskevien hakemusten osalta.

Kasvinsuojelutuotteiden tehoaineiden vertaistarkastelun parantaminen edelleen

Vuoteen 2009 mennessä EFSA:n torjunta-aineiden riskinarvioinnin vertaistarkasteluyksikkö (PRAPeR) oli saattanut työnsä päätökseen nykyisin torjunta-aineissa käytettävien tehoaineiden vertaistarkastelun osalta. Sen avulla Euroopan komissio voi laatia luettelon tehoaineista, jotka voidaan sisällyttää kasvinsuojelutuotteisiin koko EU:ssa. Hakijat, joiden tehoaineita ei ollut sisällytetty myönteiseen luetteloon, voisivat sitten toimittaa hakemuksensa uudelleen käsiteltäväksi nopeutetussa menettelyssä.

Vastauksena vuosina 2009–2010 odotettuun suureen työmäärään ja hakemusten uudelleen-toimittamiseen liittyviin haastaviin aikatauluihin EFSA alkoi tarkastaa kattavasti menetelmiään ja tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja Euroopan komission kanssa tehosti edelleen vertaistarkastelua koskevaa lähestymistapaansa. Vaikka tehoaineista tehdäänkin edelleen täysimääräinen riskinarviointi ja vertaistarkastelu, tieteellisten asiantuntijoiden kuuleminen tehdään nyt entistä keskittyneemmällä tavalla ja siinä keskitytään erityisesti merkittävimpiin tai vaikeisiin asioihin.

Näiden uusien menetelmien ansiosta EFSA pystyi vuonna 2009 tekemään vertaistarkastelun ja toi-

mittamaan sen tulokset ensimmäisestä yhdeksän uudelleen toimitetun tehoaineen ryhmästä sekä etenemään vertaistarkastelussa 42:n muun uudelleen toimitetun aineen osalta. Tämän työn ohella EFSA toimitti päätelmänsä 19 muusta tehoaineesta, mukaan luettuna yhdeksän uutta tehoainetta, ja teki vertaistarkastelun myönteisessä luettelossa tällä hetkellä olevien tehoaineiden ensimmäisestä ryhmästä voimassaolon pidentämisen takia.

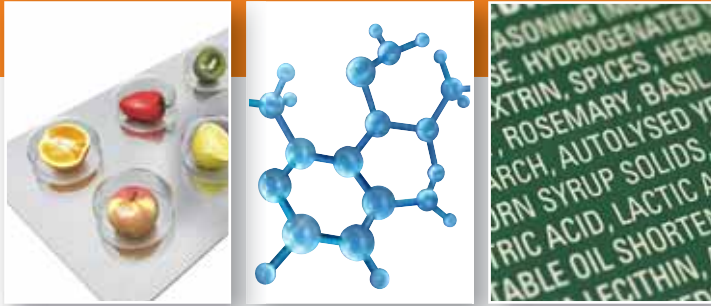
Tiivis yhteydenpito Euroopan komission kanssa oli myös olennaisen tärkeää elintarviketurvallisuusviranomaisen tarkastaessa enimmäisjäämäpitoisuuksia elintarvikkeissa tai rehussa olevien torjunta-aineiden jäämien osalta. Enimmäisjäämäpitoisuudet ovat elintarvikkeissa tai rehuissa olevat korkeimmat lakisääteiset torjunta-ainejäämien pitoisuuden tasot, jotka perustuvat hyvään maatalouskäytäntöön ja alimpaan kuluttajien altistukseen, ja niitä tarvitaan suojelemaan heikossa asemassa olevia kuluttajia. Vuosi 2009 oli ensimmäinen täysi vuosi, jolloin vastaavaa enimmäisjäämäpitoisuuksia koskevaa asetusta voitiin soveltaa ja jolloin EFSA (jäsenvaltioiden sijaan) oli vastuussa kuluttajiin kohdistuvien riskien arvioinnista enimmäisjäämäpitoisuuksien asettamismenettelyssä. Vuonna 2009 elintarviketurvallisuusviranomainen antoi 76 lausuntoa

300 enimmäisjäämäpitoisuudesta 53 tehoaineen osalta. Tässä tapauksessa vuoropuhelu Euroopan komission kanssa auttoi myös ensisijaisten tavoitteiden asettamisessa ja EFSA:n työn keskitämisessä aineisiin, jotka ovat ensiarvoisen tärkeitä kuluttajien turvallisuudelle ja joiden osalta on suunniteltu täysimääräistä tarkastelua EU:n lainsäädännöllä vahvistettujen enimmäisjäämäpitoisuuksien osalta.

Lopuksi, kasvinsuojelutuotteiden alalla perustettiin torjunta-aineita käsittelevä ohjauskomitea käynnistämään yhteistyötä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, Euroopan komission ja sen yhteisen tutkimuskeskuksen (YTK) sekä muiden EU:n virastojen kanssa. Kyseinen ryhmä tapasi viisi kertaa vuonna 2009, ja komitea käsiteli tapoja tehdä prosessista entistä tehokkaampi jatkuvasti kasvavan työmäärän ja kehittyvän sääntely-ympäristön puitteissa.

Ohjaus ja keskustelu hakijoiden kanssa: rehujen lisäaineita koskeva esimerkki

EFSA kehitti hakijoiden auttamiseksi vuonna 2009 ohjeet, jotta hakijat voivat valmistautua paremmin hakemusten toimittamiseen. Prosessin ja vaadittujen tietojen ymmärtämisen parantami-

nen auttaa nopeuttamaan prosessia ja johtaa laadukkaampiin hakemuksiin.

EFSA on esimerkiksi laatinut vuonna 2009 ohjeet uudelleenarvioinnista nykyisille *rehujen lisäaineille*, jotka oli rekisteröity aiemmin. EFSA ja erityisesti FEEDAP-lautakunta arvioivat kyseiset tuotteet uudelleen tulevina vuosina. Siksi elintarviketurvallisuusviranomaisen päivitti hakijoille tarkoitetun hallinnollisen ohjeasiakirjan, joka sisälsi ensimmäisen kerran täydellisyystarkistusluettelon, sekä lisäksi viimeisteli sensorisia lisäaineita koskevan teknisen ohjeasiakirjan. Viimeksi mainitun asiakirjan avulla viranomaisen viimeisteli vuonna 2009 sarjan teknisiä ohjeasiakirjoja rehujen lisäaineiden alalla. Ne on pääosin tarkoitettu rehuntuotantoon osallistuville toimijoille sekä sidosryhmille ja muille elimille, jotka käsittelevät rehujen turvallisuutta. Niissä myös selitetään lautakunnan lähestymistapa rehujen lisäaineiden tieteelliseen riskinarviointiin. Elintarviketurvallisuusviranomaisen antoi lisäksi enemmän tukea hakijoille ja toteutti teknisiä kuulemisia tiettyjen hakijoiden ja/tai teollisuuden järjestöjen kanssa.

Elintarvikkeiden lisäaineiden arviointi

Elintarvikkeiden lisäaineiden osalta viranomaisen hyötyi siitä, että se oli perustanut kaksi uutta

lautakuntaa vastaamaan aiemmin vain yhden lautakunnan tekemästä työstä. Työmäärä jaettiin kahden vuonna 2008 perustetun lautakunnan eli elintarvikelisiäaineita ja ravintoaineita käsittelevän lautakunnan (ANS-lautakunta) ja elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia materiaaleja, entsyymejä ja aromiaineita käsittelevän lautakunnan (CEF-lautakunta) kesken. Tämä uusi työjärjestely auttoi EFSAa täyttämään elintarvikelisiäaineissa käytettäviä ravintoaineita koskevan arviointiohjelman määräajan, joka oli vuosi 2009. Tällä merkittäväällä saavutuksella tuettiin Euroopan komissiota, kun se laati kyseisten ravintoaineiden myönteisen luettelon vuoden 2009 loppuun mennessä lainsäädännön vaatimusten mukaan.

Kun EFSA viimeisteli tätä ensimmäistä kattavaa arviointia ravintoaineista, joita ehdotetaan käytettäväksi elintarvikelisiäaineissa EU:ssa, se tutki yhteensä 533 hakemusta, jotka kattoivat 344 eri ainetta; 186 hakemusta peruttiin arviointiprosessin eri vaiheissa, ja jäljellä olevista hakemuksista noin puolen osalta EFSA ei saanut riittävästi tieteellisiä todisteita. Mahdollisia turvallisuushuolia määriteltiin 39 hakemuksen osalta. Tämän arvioinnin avulla viranomaisen auttoi varmistamaan, että EU:ssa myytävät elin-

tarvikelisiäaineet ovat turvallisia ja että sen lisäksi ne tarjoavat elimistölle tehokkaasti lisäaineessa olevat ravintoaineet. Lisäksi paremman tiedon antaminen hakijoille – esimerkiksi elintarvikelisiäaineita koskevien hakemusten tietovaatimusten laatiminen – nopeutti EFSA:n prosesseja. Euroopan komissio käsittelee EFSA:n luetteloimia tietovaatimuksia, kun se viimeistelee elintarvikelisiäaineiden lupaa ja arviointia varten toimitettuja hakemuksia koskevat lainsäädännölliset toimenpiteet. Sitten vuonna 2010 ANS-lautakunta alkaa valmistella erillistä ohjeasiakirjaa, jossa määritellään tieteelliset näkökohdat, joita on käsiteltävä elintarvikelisiäaineita koskevia hakemuksia laadittaessa.

Kaikkien sallittujen elintarvikelisiäaineiden uudelleenarviointiin valmistauduttaessa tehtiin marraskuussa 2009 kolme julkista tietopyyntöä, jotka oli pääosin suunnattu lisäaineiden tuottajille, elintarvikeyrityksille, kansallisille viranomaisille ja muille asianosaisille. Tavoitteena oli kuroa umpeen tietoaikat, jotka saattaisivat muuten estää lautakuntaa arvioimasta asianmukaisesti kyseisten lisäaineiden turvallisuutta.

ANS-lautakunta pystyi myös viimeistelemään niin sanotussa *Southamptonin tutkimuksessa* (Mc Cann *et al.*, 2008) käytettyjen kuuden värin

uudelleenarvioinnin, jota Euroopan komissio oli pyytänyt pitämään EFSSassa ensisijaisena. Ennen viranomaisen arviointia Southamptonin yliopistossa tehdyssä tutkimuksessa oli esitetty, että kuuden elintarvikevärin ja natriumbentsoaattisäilöntäaineen seoksilla ja lasten yliaktiivisuudella on yhteys. Marraskuussa 2009 lautakunta totesi, että tällä hetkellä saatavilla olevat todisteet eivät osoittaneet suhdetta minkään näiden kuuden elintarvikevärin ja mahdollisten käytösvaikutusten välillä. Kunkin värin mahdollisiin haitallisiin vaikutuksiin liittyvien erityisten syiden takia lautakunta on kuitenkin vähentänyt kolmen värin (E 104, E 110 ja E 124) hyväksyttävää päiväsaantia.

Elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien materiaalien ja aromiaineiden arviointi ja niitä koskeva neuvonta

EFSA on tehnyt arvioinnin noin 2 600 aromiaineesta, jotka Euroopan komissio on rekisteröinyt olemassa oleviksi tuotteiksi. Elintarviketurvallisuusviranomainen pystyi saattamaan tämän tehtävän loppuun suurelta osin vuonna 2009, kun jäljelle jäi vain muutamia yksittäisiä kysymyksiä, jotka edellyttävät edelleen yhteensovittamista muiden virastojen, kuten EMAn, kanssa. Elintarviketurvallisuusviranomainen on lisäksi ulkoistanut tiedonkeruun ja yhteenvetojen laatimisen työryhmille ja lautakunnille.

EFSA käynnisti vuonna 2009 myös julkisen kuulemisen luonnoksesta elintarvikkeiden aromiai-

neiden ohjeasiakirjalle, jossa määritellään, mitä tietoja teollisuuden pitäisi toimittaa uusien aromiaineiden turvallisuusarviointia varten. Kyseisessä asiakirjassa näkyy kokemus, jonka EFSA on kerännyt jo markkinoilla olevien aromiaineiden arvioinnin aikana.

Elintarviketurvallisuusviranomainen julkaisi lisäksi ohjeet elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien materiaalien "vaikuttavista" ja "älykkäistä" aineista. Elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvat vaikuttavat materiaalit imevät tai vapauttavat aineita säilyttäkseen tai parantaakseen pakattujen elintarvikkeiden tilaa tai jatkaakseen sen myyntiaikaa, kun taas elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvat älykkäät materiaalit valvovat pakattujen elintarvikkeiden tai ympäristön tilaa ja antavat tietoa elintarvikkeiden tuoreudesta. ■

3 EU:N TIETOJEN KERÄÄMINEN

EFSAn tekemän riskinarvioinnin laatu ei riipu vain kaiken saatavilla olevan asiantuntemuksen yhdentämisestä. Se riippuu myös niiden tietojen laadusta, johdonmukaisuudesta, ajankohtaisuudesta ja täydellisyydestä, joita käytetään tieteellisissä analyyseissä, riskien valvonnassa ja arvioitujen riskien käsittelyssä. Elintarviketurvallisuusviranomaisella on siten myös merkittävä asema tietojen keräämisessä, yhteensovittamisessa ja yhtenäistämässä koko Euroopassa. Tässä asemassa EFSA tekee työtä erityisesti jäsenvaltioiden kanssa kerätäkseen, jakaakseen ja analysoidakseen tietoa EU:n tasolla. Siinä se voi luottaa vakaaseen ja tehokkaaseen verkostoon, joka sisältää yksittäiset maat ja vastaavat viranomaiset. Elintarviketurvallisuusviranomaisen työhön tällä alalla kuuluu torjunta-aineiden ja eläinlääkkeiden jäämien, kemiallisten vierasaineiden, zoonoosien ja kehittymässä olevien riskien valvonta sekä toisaalta EU:n elintarvikkeiden kulutusta koskevien tietojen kerääminen ja toisaalta kahden tietovirran käyttäminen altistumisen laskemiseksi. Kyseisten tietojen keräämisen ansiosta EFSA pystyy myös vastaamaan nopeasti kiireellisiin neuvontapyyntöihin vakaan tietopohjan perusteella, jotta mahdolliset riskit voidaan arvioida nopeasti ja riskinhallinnasta vastaavat tahot voivat tarvittaessa toimia ripeästi.

Mitä Euroopassa syödään?

Kaikkien altistumisarviointien yksi yhteinen piirre on elintarvikkeiden kulutusta koskeva tieto. EFSAn elintarvikkeiden kulutusta koskevien tietojen kerääminen alkoi ”pienimuotoisen eurooppalaisen elintarvikkeiden kulutustietokannan” kehittämisellä, jota johti sen tiedonkeruu- ja julkistamisyksikkö (DATEX). Tässä vaiheessa saatiin ensimmäinen yleiskuva elintarvikkeiden kulutuksesta Euroopassa.

Voidakseen viimeistellä altistumisarviot viranomaisen käynnisti yhdessä jäsenvaltioiden kanssa yksityiskohtaisten tietojen keräämisen ”kattavaa eurooppalaista elintarvikkeiden kulutustietokantaa” varten, ja se saatiin loppuun vuoden 2009 lopussa. Kyseinen kattava tietokanta on merkittävä askel eteenpäin altistumisen arvioinnissa, koska elintarvikkeiden kulutuksesta saatavilla olevan tiedon laadulla voi olla huomattava vaikutus siihen liittyvien riskinarviointien tulokseen. Tämä uusi kattava tietokanta on EU:n tasolla saatavilla olevaa parasta elintarvikkeiden kulutusta koskevaa tietoa; se merkitsee myös viranomaisen ja jäsenvaltioiden välisen suhteen vakiinnuttamista, koska niiden käytettävissä on nyt samat tiedot.

EFSA laajentaa tällä hetkellä eurooppalaista elintarvikkeiden kulutusta koskevaa tietokantaansa. EU:n jäsenvaltiot käyttävät kuitenkin erilaisia

menetelmiä elintarvikkeiden kulutusta koskevien tietojen keräämisessä, minkä takia on vaikeaa tehdä EU:n laajuisia analyysejä tai vertailuja maiden välillä. EFSA tukee siksi tiiviissä yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden kanssa elintarvikkeiden kulutusta koskevien tietojen keräämisen yhtenäistämistä edelleen koko Euroopassa. Sellaisella tietojen yhdenmukaisuudella parannetaan EU:n laajuisten altistumisarvioiden tarkkuutta ja luotettavuutta ja siten EFSAn lautakuntien ja muiden riskinhallinnasta vastaavien tahojen ja tieteellisten asiantuntijoiden tekemien riskinarviointien tarkkuutta ja luotettavuutta koko Euroopassa. Joulukuussa 2009 elintarviketurvallisuusviranomaisen elintarvikkeiden kulutusta ja altistumista käsittelevä työryhmä julkaisi yleiset periaatteet kansallisten elintarvikkeiden kulutusta koskevien tietojen keräämiselle tarkoituksenaan tukea tietojen keräämisen yhtenäistämistä.

Jäsenvaltiot keräävät ja lähettävät EFSAlle myös muuta elintarvikkeiden kulutusta ja altistumista koskevaa tietoa tukeakseen viranomaisen valvontatoimia ja vierasaineille altistumista koskevien vuotuisten *tiedonkeruuraporttien* laatimista. Vuonna 2009 nämä raportit kattoivat kaksi kohteena olevaa vierasainetta, akryyliamidin toukokuussa ja furaanit kesäkuussa. Akryyliamidia voi muodostua elintarvikkeissa, joissa on run-

saasti hiilihydraattia, jos elintarvikkeita käsitellään vähintään 120 celsiusasteen lämpötiloissa. Yhdiste on osoittautunut perimämyrkylliseksi ja syöpää aiheuttavaksi koe-eläimissä. Myös furaania voi muodostua elintarvikkeissa lämpökäsittelyn aikana, ja sitä tiedetään esiintyvän esimerkiksi kahvissa ja purkkiruoissa, mukaan luettuna lihaa sisältävä vauvanruoka. Tämä vierasaine on myös osoittautunut syöpää aiheuttavaksi eläinkokeissa.

Euroopan komissio pyysi myös yksittäisiä raportteja tiettyjen vierasaineiden, esimerkiksi dioksiinin, esiintymisestä elintarvikkeissa ja rehussa. EFSA sai vierasaineita elintarvike- ja rehuutuotteissa koskevaa tietoa jäsenvaltioilta ja muilta asianosaisilta osapuolilta, ja se antoi vuonna 2009 kertomusluonnoksen jäsenvaltioiden ja komission kanssa käytävää keskustelua varten.

EFSan ensimmäinen vuotuinen torjunta-ainejäämiä koskeva raportti

Toinen Euroopan komission EFSAlle osoittama velvollisuus on elintarvikkeissa olevia torjunta-aineiden jäämiä koskevan vuosikertomuksen julkaiseminen. Se perustuu enimmäisjäämätasojen koskevan syyskuusta 2008 alkaen sovelletun uuden lainsäädännön lakisääteisiin puitteisiin, ja jäsenvaltioiden on annettava sitä

varten tietoja. EFSAn torjunta-aineiden riskinarvioinnin vertaistarkasteluryhmä (PRAPeR) julkaisi heinäkuussa 2009 ensimmäisen näistä kertomuksista, ja siinä annettiin yleiskatsaus Euroopassa vuonna 2007 markkinoitujen elintarvikkeiden otoksissa olevista torjunta-ainejäämistä ja sen lisäksi tehtiin riskinarviointi kuluttajien altistumisesta jäämille. Yhteensä analysoitiin yli 74 000 otosta miltei 350 erilaisesta elintarvikkeesta, ja neljä prosenttia otoksista ylitti lailliset enimmäisjäämätasot. Kuluttajien altistumista koskevassa arvioinnissa havaittiin joitakin kriittisiä tuloksia. Näiden löydösten perusteella EFSA antoi suosituksia käsiteltäviksi tulevia valvontatoimia varten.

Elintarviketurvallisuusviranomainen perusti verkostoitumisryhmän auttaakseen kertomuksen laadinnassa ja parantaakseen yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa. Ryhmä koostui jäsenvaltioiden nimetyistä asiantuntijoista ja Euroopan komission edustajasta. Kyseinen ryhmä käsittelee kaikkia valvontakertomukseen liittyviä kysymyksiä, erityisesti tarvittavia parannuksia, joita edellytetään EFSAlle raportoitujen tietojen muodon ja yksityiskohtaisuuden osalta. Siten viranomainen kehitti vuonna 2009 tietomallin tulosten raportointiseksi ja toteutti onnistuneesti kattavan pilottihankkeen. Virallisen hyväksymisen jälkeen

tietomalli pannaan täytäntöön tietojen keräämiseksi vuoden 2009 valvontatuloksista. Uuden muodon avulla EFSA voi tehdä tarkemman kuluttajien altistumista koskevan arvioinnin.

Raportointi EU:n laajuisista zoonooseista ja ruokamyrkytys-epidemoista

Edellisten vuosien tapaan EFSAn zoonoosien tiedonkeruuyksikkö antoi vuonna 2009 yhteisön tiivistelmäraportin zoonooseista ja ruokamyrkytys-epidemoista. Kyseinen raporttisarja laaditaan tiiviissä yhteistyössä ihmisten tautitapauksia koskevat tiedot toimittavan ja analyysoivan ECDC:n ja zoonoosien tiedonkeruuryhmän kanssa. Tämä Euroopan laajuinen kansallisten edustajien ja kansainvälisten järjestöjen verkosto avustaa EFSAA keräämällä ja levittämällä tietoa zoonooseista omissa maissaan. Kyseisiä yhteisön tiivistelmäraportteja käyttävät sekä riskinhallinnasta vastaavat tahot että arvioijat sekä muut sidosryhmät koko EU:ssa. Erityisesti riskinhallinnasta vastaavat tahot EU:n tasolla käyttävät raportteja harkitessaan, tarvitaanko lisää EU:n valvontatoimia, ja valvoessaan nykyisten EU:n toimenpiteiden vaikutusta.

Viimeisimmän, tammikuussa 2010 julkaistun raportin merkittävimmät löydökset olivat, että vuonna 2008 kamylobakterioosi ja salmonelloosi olivat edelleen useimmin raportoituja ihmisten zoonoottisia tauteja, vaikka salmonelloositapaukset vähenivät huomattavasti viidentenä vuonna peräkkäin. Vuonna 2008 havaittiin huomattava salmonellan esiintymisen väheneminen munivissa kanoissa jäsenvaltioiden täytäntöönpanemien valvontaohjelmien takia. Se voisi olla syynä vastaavaan, saman vuoden aikana havaittuun laskuun ihmisten salmonellatartunnoissa, jotka liittyvät tavallisesti kananmunien kulutukseen.

Muut vuoden 2009 kohokohdat olivat EFSA:n raportit analyyseista, jotka koskivat EU:n laajuisia perustutkimuksia kahdesta zoonoottisesta bakteerista, salmonellasta ja MRSA-bakteerista (metisilliiniresistentti *Staphylococcus aureus*), jalostussioissa. Molempia näitä bakteereja esiintyi yleisesti jalostussikaloissa monessa jäsenvaltiossa. Kyseisten tutkimusten tulokset auttavat riskinhallinnasta vastaavia tahoja, kun jalostussioja varten asetetaan salmonellan vähentämistävoitteita ja kun harkitaan, onko MRSA-bakteeria valvottava ja seurattava sioissa kansanterveyden suojelemiseksi.

Zoonooseihin liittyvän tiedonkeruun yhtenäistämiseksi koko EU:ssa ja tietojen analysoinnin parantamiseksi EFSA julkaisi vuonna 2009 kaksi raporttia ja eritelmiä yhtenäisille tutkimuksille elintarvikkeiden välitteisistä taudinaiheuttajista, verotoksigeenisistä bakteereista *E. coli* ja *Yersinia*, oppaaksi jäsenvaltioille. Elintarviketurvallisuusviranomaisen sovelsi myös parempia tilastomenetelmiä zoonoottisten aineiden monien vuosien suuntausten analysoimisessa ja entistä parempaa tietojen tarkistamista käyttämällä ensimmäisen kerran uutta tiedonhallintajärjestelmää.

Kehittymässä olevien riskien tunnistamisen edistäminen

EFSA:n kehittymässä olevien riskien yksikkö (EMRISK) kehitti vuonna 2009 uusia välineitä tietojen tehokasta valvontaa ja analysointia varten tunnistaaakseen uusia tai uudelleen kehittyviä vaaroja, erityisesti EU:n elintarvikkeita ja rehuja koskevasta nopeasta hälytysjärjestelmästä (RASFF). Kyseisessä Euroopan komission ylläpitämässä tietokannassa on yksityiskohtaista tietoa RASFF-verkoston jäsenten ilmoittamista elintarviketurvallisuutta koskevista tapahtumista.

Toinen tärkeä tiedonlähde kehittyvien riskien tunnistamisessa ovat tiedotusvälineet. EMRISK arvioi Euroopan komission yhteisen tutkimuskeskuksen kehittämän tiedotusvälineiden valvontavälineen hyödyllisyyttä tätä tehtävää varten. Kyseiset välineet ovat yhdessä kauppatietojen valvonnan kanssa ensimmäinen askel kehittymässä olevien riskien käsittelyä koskevan EFSA:n strategian täytäntöönpanossa.

Yksi elintarviketurvallisuusviranomaisen EMRISK-yksikön käsittelemä erityinen aihe on ilmastomuutoksen vaikutus viljojen aflatoksiineihin (tiettyjen homeiden tuottamat syöpää aiheuttavat kemikaalit, joita on erityisen paljon kuumassa ja kosteassa ilmastossa ja jotka kasvavat viljoissa). Erilaisten ilmastomuutosta koskevien tulevaisuudennäköymin perusteella tämän vuonna 2009 alkaneen hankkeen tarkoituksena on kerätä ja analysoida tietoa aflatoksiinin tuotannosta ehkäisevien mallien rakentamiseksi, tulevaisuudennäköymin määrittämiseksi ja sellaisten karttojen luomiseksi, joissa korostetaan alueita, joilla viljasadot voivat tulevaisuudessa saastua. Vaikka tämä on hyvin lupaava hanke, jossa katsotaan vuosikymmeniä eteenpäin, tämän työn välittömien etujen menetelmien ja välineiden kehittäminen elintarvikkeissa ja rehussa olevien uusien riskien esiintymisen ennakoimiseksi. ■

*Japanilaisen valtuuskunnan vierailu EFSA:ssa
joulukuussa 2009*

4 KANSAINVÄLISTEN KUMPPANUUKSIEN LUOMINEN

Viljaa, eläimiä ja elintarvike- ja rehuotteita kuljetetaan ympäri maailmaa koko ajan globaalimmassa maailmassa – kuten myös niihin liittyviä riskejä. Siksi kansainvälinen osallistuminen, EU:n politiikan tukena, on ehdottoman tärkeää EFSA:n kyvyille pitää EU:n elintarviketuotanto turvallisenä ja suojella kuluttajia. Siksi EFSA pyrkii luomaan kumppanuuksia elintarviketurvallisuusvirastojen kanssa EU:n ulkopuolisissa maissa ja kansainvälisten järjestöjen kanssa taatakseen pääsyn laajempiin kansainvälisiin tieteellisiin tietoihin. Sen avulla elintarviketurvallisuusviranomaisen voi edelleen tarjota vahvan perustan riskinarvioinnille ja tunnistaa kehittymässä olevia riskejä, osallistua kansainväliseen riskinarviointiin, tukea tiedonkeruun ja riskinarvioinnin kansainvälisiä yhtenäistämispomistuksia ja edistää riskiviestinnän johdonmukaisuutta. Elintarviketurvallisuusviranomaisen myös levittää tietoa kansainvälisistä toimistaan kehittääkseen mainettaan järjestönä, joka on yleismaailmallisesti tunnustettu ja luotettava Euroopan asiantuntijakeskus.

Kansainvälistyminen

EFSA hyväksyi tammikuussa 2009 *strategisen lähestymistapansa kansainväliseen toimintaansa*. Ensimmäisenä toimenaan elintarviketurvallisuusviranomaisen kartoitti nykyiset lukuisat viralliset ja epäviralliset yhteistyömuodot ja kansainväliset yhteydet yksittäisillä tasoilla. Sitten elintarviketurvallisuusviranomaisen määritteli ensisijaiset kumppanit ja kohdemaat pitkäaikaisten suhteiden kehittämistä varten asettaakseen tärkeysjärjestykseen alueet ja järjestöt, joiden kanssa tehtävä tiiviimpi yhteistyö ja kantojen mukauttaminen on merkityksellistä EFSA:lle. Näiden suhteiden tavoitteena on vahvistaa elintarviketurvallisuusviranomaisen valmiuksia suorittaa riskinarviointi riskejä koskevien yhteisten näkemysten perusteella ja viestiä niistä paremmin kansainvälisesti. EFSA:n aseman vahvistaminen kansainvälisellä näyttämöllä on sille tärkeää myös siksi, että elintarvikkeisiin liittyvä riskit ovat koko ajan globaalimpia: elintarvikkeiden kansainvälinen kauppa kasvaa koko ajan ja maailmanlaajuisen elintarvikeketjun takia kaukana sijaitsevista maista tulevissa tuotteissa voi helposti olla riskejä.

Elintarviketurvallisuusviranomaisen tukee kansainvälistä tiedonvaihtoa ja riskinarviointia. Se osallistuu menetelmien kehittämiseen ja yhtenäistämiseen ja edistää yhteistä näkemystä taustalla olevista periaatteista. EFSA pyrkii edistämään ja ohjaamaan kansainvälisiä parhaita käytäntöjä, ja sen perimmäisenä tavoitteena on kehittyä yleismaailmallisesti tunnustetuksi Euroopan asiantuntijakeskukseksi elintarvikeketjuun liittyvien riskien arvioinnissa.

Kansainvälisten suhteiden tiivistäminen

Vuonna 2009 EFSA laati kansainvälisen strategiansa, aloitti sen täytäntöönpanon ottamalla ensisijaiseksi tavoitteekseen EU:n politiikkaa tukevat toimet ja asetti jo uusia merkittäviä virstanpylväitä kansainväliselle toiminnalleen. Näiden saavutusten joukossa oli ennen kaikkea *suhteiden virallistaminen* Japanin riskinarvioinnista vastaavan tahon, Japanin elintarviketurvallisuuskomitean, kanssa allekirjoittamalla joulukuussa yhteistyöpöytäkirja nykyisten ja kehittymässä olevien riskien arvioinnissa tarvittavien tietojen keräämisestä ja jakamisesta. EFSA sitoutui

Kiinalaisen valtuuskunnan vierailu EFSA:ssa tammikuussa 2009

myös tekemään yhteistyötä ja vaihtamaan tietoja Uuden-Seelannin toimivaltaisen viranomaisen kanssa kirjeenvaihdon avulla; vastaavia toimia edistettiin Kanadan ja Australian kanssa. EFSA tarjosi lisäksi tieteellistä tukea Euroopan komission *Codex Alimentariuksesta* vastaavalle valtuuskunnalle (FAO:n ja WHO:n yhteinen elin, joka kehittää kansainvälisiä elintarvikealan standardeja, suuntaviivoja jne.) ja edisti erityisesti EU:n kantaa raktopamiinista, joka on eläinrehussa käytetty kasvon edistäjä.

Kiinan kansanterveysviranomaisten valtuuskunta vieraili EFSA:ssa vuoden 2009 alussa. Muita korkean tason vierailuja EFSAan vuonna 2009 oli muun muassa WHO:n valtuuskunnan vierailu, jolla valtuuskunta esitteli työohjelmansa elintarviketurvallisuuden alalla ja keskusteli tieteellisistä kysymyksistä, esimerkiksi eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista, torjunta-aineista, zoonooseista, ravitsemuksesta, elintarvikelisiä aineista, vierasaineista ja riskinarvioinnin ja riskiviestinnän yleisistä periaatteista. Kaikkien kansainvälisten vierailujen taustalla oleva yhteinen teema oli tulevien yhteistyötoimien ja yhtenäistämävaiheiden määrittely. EFSA:n valtuuskunnat ovat myös vierailleet monien kansainvälisten kumppanien luona, esimerkiksi heinäkuussa 2009 valtuuskunta vieraili Yhdysvaltain liittovaltion toimielimissä.

Lopuksi, EFSA käynnisti vuonna 2009 monia aloitteita EU:n liittymistä valmistelevalle ohjelman nojalla ehdokasvaltioille ja mahdollisille ehdokasvaltioille eli Turkille, Kroatialle ja entiselle Jugoslavian tasavallalle Makedonialle sekä Albanialle, Bosnia ja Hertsegovinalle, Kosovolle, Montenegroille ja Serbialle. Ohjelman tavoitteena on auttaa kyseisten maiden kansallisia elintarviketurvallisuusviranomaisia omissa riskinarvioinneissaan ja riskiviestinnässään. Ohjelmalla pyritään erityisesti auttamaan niitä valmistautumaan tulevaan osallistumiseen EFSA:n verkostoihin, kehittämään viestintä- ja tiedonvaihtojärjestelmiä, siirtämään tietoa EFSA:n kattamilla aloilla ja tukemaan edunsaajamaita niiden riskiviestintätoimissa.

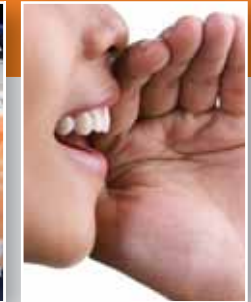
Sen aikaansaamiseksi EFSA järjestää koulutusseminaareja ja opintoretkeä kunkin maan vastaavan ohjelman koordinaattorin nimittämille asiantuntijoille; vuonna 2009 järjestettiin neljä seminaaria. Ohjelman puitteissa ehdokasvaltioita ja mahdollisia ehdokasvaltioita kehoitetaan myös osallistumaan tarkkailijoina EFSA:n tapaamisiin jäsenvaltioiden kanssa. Siten nämä maat osallistuvat koko ajan enemmän EFSA:n työhön, mikä tukee kansainvälisiä yhtenäistämisponnistuksia ■

5 VIESTINTÄ JA VUOROPUHELU

EFSA pyrkii vahvistamaan kansalaisten luottamusta ja uskoa EU:n elintarviketurvallisuusjärjestelmään viestinnällään ja vuoropuhelullaan kumppanien ja sidosryhmien kanssa. Se sitoutuu myös edelleen varmistamaan avoimuuden työnsä avulla, takaamaan tieteellisen aineistonsa näkyvyyden ja saatavuuden sekä lisäämään tietoisuutta ja ymmärrystä siitä, miten EFSA toimii.

EFSA pyrkii edistämään johdonmukaisuutta oman riskiviestintänsä ja kumppaneidensa riskiviestinnän välillä EU:n elintarviketurvallisuusjärjestelmässä ja sen ulkopuolella. Se on olennainen tavoite sen ohella, että se säilyttää viestintänsä yksinkertaisuuden ja saatavuuden ja lisää edelleen tieteellisen työnsä näkyvyyttä ja ymmärrystä siitä. Sen aikaansaamiseksi ja siksi, että kansalliset yleisöt tavoitetaan paremmin niiden omilla kielillä, EFSA alkoi vuonna 2009 myös panna täytäntöön monikielistä lähestymistapaa omassa viestinnässään ja antaa tärkeimmät omat julkaisunsa ja strategia-asiakirjansa saataville kaikilla EU:n 23 virallisella kielellä.

Elintarviketurvallisuusviranomaisen käynnisti vuonna 2009 tutkimuksen tärkeimpien kohdeyleisöjensä keskuudessa ja tunnusti, että sen viestinnän vaikutusta ja yleistä tietoisuutta EFSAsta on mitattava. Laadullisen lähestymistavan mukaisesti EFSA teki haastatteluja politiikan, tieteen ja elintar-

vikeketjun päätöksentekijöiden ja sidosryhmien kanssa kansallisella, eurooppalaisella ja kansainvälisellä tasolla. Tämän työn tulokset tukevat elintarviketurvallisuusviranomasta sen vuonna 2009 käynnistämän viestintästrategian tarkistamisessa. Sen avulla elintarviketurvallisuusviranomaisen voi myös edelleen hioa EFSA:n brändiopasta, jossa tehdään yhteenveto siitä, mitä EFSA haluaa edustaa, ja pyritään ohjaamaan viestinnän tuloksia siten, että elintarviketurvallisuusviranomaisesta saadaan johdonmukainen ja yhtenäinen kuva.

EFSA on vuonna 2009 laajentanut huomattavasti kattavuuttaan. Se on muun muassa edistänyt huomattavasti verkkosivunsa käytettävyyttä ja saatavuutta ja houkutelut yli 2,4 miljoonaa verkkovierailua, *EFSA Highlights* -tiedotteen tilaajien määrä kasvoi yli 20 prosenttia, suhteet tiedotusvälineisiin vahvistuivat, verkkouutiset lisääntyivät miltei 30 prosenttia, ja julkaisujen määrä oli yli kaksinkertainen.

Neuvoa-antavan ryhmän viestintätyöryhmä

Viestintäyhteistyö jäsenvaltioiden kanssa

Neuvoa-antavan ryhmän viestintää käsittelevä työryhmä (AFCWG) on edelleen keskeinen väline kansallisten viranomaisten ja EFSA:n välisten viestintätoimien johdonmukaisuuden vahvistamiseksi ja parhaiden käytäntöjen jakamiseksi ja edistämiseksi. Vuonna 2009 AFCWG kehitti yleistä lähestymistapaa ja suunnitelmaa vuonna 2010 viimeisteltäväksi EU:n riskiviestinnän ohjeiksi riskiviestinnän yhtenäisyyden tukemista varten.

EFSA tuki jäsenvaltioita yhteisten tapahtumien järjestämisessä julkaisemalla kohdennettuja tiedotteita sidosryhmien tavoittamiseksi kansallisesti ja vahvistamalla yhteistyötä AFCWG:n kautta. EFSA ja vastaavat jäsenvaltiot järjestivät myös yhteisiä tapahtumia vuoden 2009 aikana Itävallassa, Kreikassa ja Sloveniassa. Näissä tapahtumissa käsiteltiin monia aiheita, joihin kuului muun muassa elintarviketurvallisuuden valmiuksien vahvistaminen, EFSA:n ja jäsenvaltioiden välinen yhteistyö ja tieteen ja politiikan väliset yhteydet elintarviketurvallisuuden ja ravitsemuksen osalta.

Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa

Vuonna 2009 EFSA uudisti sidosryhmien neuvoa-antavaa ryhmäänsä ja hyväksyi uudelleen vuodeksi 24 EU:n laajuista järjestöä, jotka työskentelevät elintarvikeketjuun liittyvillä aloilla. Kyseinen ryhmä kokoontuu kolmesti vuodessa ja auttaa EFSAa kehittämään sen yleisiä suhteita ja politiikkaa sidosryhmien kanssa. Ryhmä on tärkeä kanava vuoropuhelulle, sidosryhmien osallistumiselle ja hyvien suhteiden edistämiseksi sidosryhmien kanssa.

Tämä ryhmän uusiminen merkitsee tärkeää elintarviketurvallisuusviranomaisen yhteyksien lujittamista sidosryhmien kanssa, ja se korostaa sen sitoutumista avoimeen vuoropuheluun.

EFSA järjesti vuonna 2009 kolme täysistuntotapaamista aiempien vuosien kahden tapaamisen sijaan. Sidoryhmät keskustelivat näissä tapaamisissa laaja-alaisista strategisista asiakirjoista ja antoivat neuvoja ja huomioita EFSA:n hallintosuunnitelmasta, sen vuosikertomuksesta ja sen viestintästrategiasta. Ryhmässä keskusteltiin myös EFSA:n ydinprosesseista – esimerkiksi vuonna 2009 yksi työryhmä käsittelee EFSA:n lähestymistapaa tieteellistä aineistoa koskeviin julkisiin kuulemisiin.

Aivan kuten EFSA on lisännyt täysistuntotapaamisten määrää, se on myös lisännyt ryhmän teknisten tapaamisten määrää vuonna 2009. Näissä tapaamisissa keskitytään enemmän tieteellisiin aiheisiin, ja ne kattoivat esimerkiksi eläinten hyvinvoinnin, torjunta-aineet, nanoteknologian ja uusielintarvikkeet. Elintarviketurvallisuusviranomaisen edistää lisäksi kahdenvälisiä yhteyksiä sidosryhmiinsä. Vuonna 2009 EFSA toivotti uuden puheenjohtajan johtaman Euroopan kuluttajaliiton vierailulle päätoimipaikkaansa. Siten EFSA pystyi selittämään, miten elintarviketurvallisuusviranomaisen suojelee kuluttajia riskinarviointia koskevan työnsä avulla, sekä keskustelemaan tieteellistä yhteistyötä ja viestintää koskevasta työstään.

Toinen sidosryhmien tapahtuma vuonna 2009 oli tapaaminen ympäristöasioita käsittelevien kansallisyhteistyöryhmien kanssa. Sen EFSA järjesti Parmassa, ja Euroopan komission terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosaston ja ympäristöasioiden pääosaston edustajia osallistui siihen tarkkailijoina. Tämä tapaaminen merkitsi elintarviketurvallisuusviranomaiselle mahdollisuutta esitellä työtään muuntogeenisten organismien riskinarvioinnin alalla ja keskustella sidosryhmien kanssa. Se johti parempaan keskinäiseen perusteluja ja näkökan-

toja koskevaan ymmärrykseen GMO-lautakunnan asiantuntijoiden ja ympäristöalan kansalaisjärjestöjen jäsenten välillä. Terveysväittämien alalla EFSA järjesti myös kesäkuussa 2009 tapaamisen sidosryhmien ja jäsenvaltioiden kanssa selittääkseen EFSA:n työtä tällä alalla ja väittämien arviointitapojaan sekä esitelläkseen tuottamia erilaisia asiaankuuluvia ohjekirjoja.

Osallistuminen tieteelliseen vuoropuheluun

Tieteellinen asiantuntemus pysyy EFSA:n ydin arvona. Merkittävä osa asiantuntemuksen ylläpitämisessä on vuoropuheluun osallistuminen, kuunteleminen ja oppiminen ja tiedon jakaminen. Niin tekemällä EFSA pyrkii myös lisäämään työnsä tunnettua ja sen ymmärtämistä. Esimerkiksi syyskuussa 2009 EFSA järjesti korkean tason konferenssin esitelläkseen työtään ja keskustellakseen muuntogeenisten organismien riskinarvioinnista ihmisten ja eläinten terveyden ja ympäristön kannalta. Muuntogeeniset organismit ovat hyvä esimerkki siitä, miten elintarviketurvallisuusviranomaisen tarjoaa tieteellistä neuvontaa ja tieteesen perustuvaa tietoa, helpottaa keskustelua, edistää keskinäistä ymmärrystä ja oppimista ja tiedottaa riskinarviointityöstään avoimesti.

Ensimmäistä kertaa Euroopassa tämä Brysselissä järjestetty kahden päivän konferenssi kokosi riskinhallinnasta ja riskinarvioinnista jäsenvaltioissa vastaavat tahot sekä sidosryhmien, mukaan luetuna teollisuus-, kuluttaja- ja ympäristöryhmien, edustajat keskustelemaan muuntogeenisten organismien riskinarvioinnin asemasta ja tulevista haasteista. Euroopan komissio tunnusti tämän tapahtuman merkityksen, mikä oli kuul-tavissa terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosaston ja ympäristöasioiden pääosaston pääjohtajien pitämässä puheissa. He pitivät avaus- ja päätös-puheenvuorot. Kaiken kaikkiaan konferenssiin osallistui noin 150 osallistujaa, mitä pidettiin myönteisenä.

EFSA:n vuonna 2009 järjestämistä tapahtumista on hyvä esimerkki *senuuselintarvikkeista järjestämä tieteellinen seminaari*. EFSA järjestää noin kaksi kertaa vuodessa senkaltaisia teknisiä konfe-renseja tarjotakseen tutkijoille mahdollisuuden vaihtaa näkemyksiään ja edistääkseen ja kannustaakseen uusia ajatuksia. Kyseisen tapahtu-man aikana uuselintarvikkeita koskevaa asetusta tarkistettiin ja uudessa asetuksessa ennakoitiin EFSA:n tekemää keskitettyä riskinarviointia. Elin-tarviketurvallisuusviranomaisen kutsui siksi seminaarin koolle keskustellakseen tieteellisestä

tiedosta ja tietovaatimuksista, joita tarvitaan uuselintarvikkeiden ja elintarvikkeiden uusien ainesosien lupia koskevilla hakemuksissa. Tällä tavalla EFSA sai ajoissa arvokasta tietoa kaikilta sidosryhmiltä vuonna 2010 laadittavaa uuselintarvikkeiden turvallisuusarvioinnin ohjeasiakirjaa varten. Seminaariin osallistui noin sata turvallisuusarvioinnin ja sääntelyasioiden kansainvälistä asiantuntijaa sekä elintarvikevalmistajia ja muita uuselintarvikkeisiin liittyviä tahoja, jotka tulivat 25 maasta EU:sta ja sen ulkopuolelta.

The EFSA Journal: Science at your fingertips

Three reasons to subscribe to the European Food Safety Authority's online scientific journal.

1. Easy access to EFSA science, past and present
2. Available free of charge
3. Comprehensive advice from field to plate:

Tieteellisen yhteisön tavoittaminen

EFSA:n tieteellisessä työssä saavutettiin vuonna 2009 merkittävä virstanpylväs, kun elintarviketurvallisuusviranomaisen verkkosivulla käynnistettiin EFSA:n tieteelliselle lehdelle *EFSA Journal* omistettu uusi verkkoalue. Tämän EFSA:n tieteellisen lehden kehittämisen tavoitteena oli lisätä elintarviketurvallisuusviranomaisen tieteellisen työn näkyvyyttä kansainvälisesti ja tunnustaa tieteellisten asiantuntijoiden työ sen lautakunnissa ja työryhmissä.

EFSA:n tieteellisen lehden uuden ilmeen ansiosta lukijoiden on nyt helpompaa selata ja etsiä EFSA:n tieteellistä aineistoa. Lukijat voivat myös helposti tilata lehden viimeisimmät numerot, ja he voivat lukea artikkeleita vaivatta käyttämällä RSS-lukijan kaltaisia verkkouutisten syötepalveluja. Lehdessä pyritään myös täyttämään tieteellisiä julkaisuja koskevat normit ja noudattamaan EFSA:n työlle tärkeiden kirjallisuustietokantojen vaatimuksia. Sen jälkeen kun *EFSA Journal* -verkkajulkaisu on otettu täysimääräisesti käyttöön, EFSA käyttää kirjallisuustietokantoja EFSA:n lehden artikkelien luettelointiin ja lisää siten edelleen elintarviketurvallisuusviranomaisen tieteellisen työn näkyvyyttä.

Vahva kumppanuus EU:n toimielinten kanssa

Silloisen terveysasioista vastaavan Euroopan komission jäsenen Androurlla Vassilioun vierailu EFSA:an lokakuussa 2009 oli yksi merkittävä esimerkki vahvasta ja kasvavasta kumppanuudesta elintarviketurvallisuusviranomaisen ja toimielinten välillä. Henkilökunnalle pitämässään puheessa komission jäsen Vassiliou piti EFSA:n kattavaa tieteellistä neuvontaa avainasiana autettaessa EU:n päätöksentekijöitä luomaan sääntelypuitteet, joilla taataan yksi korkeimmista elintarviketurvallisuuden tasoista maailmassa. Komission jäsen viittasi erityisesti parantuneeseen suunnitteluun ja ensisijaisten tavoitteiden asettamiseen, joka on tulosta tiivistä työsuhteesta elintarviketurvallisuusviranomaisen ja komission välillä esimerkiksi sovittaessa hakeusten etenemissuunnitelmista.

Komission jäsenen kahden päivän asialistaan kuului monia istuntoja, joissa keskusteltiin EFSA:n viimeaikaisista toimista kloonauksen, nanoteknologian, muuntogeenisten organismien ja ravitsemuksen alalla, sekä istunto, jossa käsiteltiin tiedonkeruuta koskevia nykyisiä ja tulevia toimia. Komission jäsen kiitti nykyistä elintarviketurvallisuusviranomaisen ja komission välistä kumppa-

nuusjärjestelmää, mutta huomautti myös, että EFSA:n ja muiden toimielinten välillä on "jopa tiiviimpää yhteistyötä" erityisesti uusien teknologioiden ja muuntogeenisten organismien alalla. Komission jäsen määritteli myös EU:n lainsäädäntöä tukevan EFSA:n tieteellisen neuvonnan laadun elintarviketurvallisuusviranomaisen menestyksen kulmakiveksi.

EFSA:n toiminnanjohtaja Catherine Geslain-Lanéelle puhui lokakuussa Euroopan parlamentin ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnalle (ENVI) Brysselissä. Toiminnanjohtaja korosti EFSA:n toimia ja ensisijaisia tavoitteita koskevan parlamentin kuulemisen merkitystä.

Yhteistyö EU:n muiden erillisvirastojen kanssa

Toinen tärkeä ulottuvuus EFSA:lle vuonna 2009 oli elintarviketurvallisuusviranomaisen asema *EU:n erillisvirastojen verkoston* koordinoijana. Tämän verkoston tehtävänä on luoda virastojen keskustelu- ja yhteistyöfoorumi institutionaalisella tasolla. Sen avulla virastot voivat jakaa kokemuksia, kehittää yhteisiä parhaita käytäntöjä, järjestää yhteistä koulutusta ja edistää EU:n erillisvirastojen yleistä kuvaa ja näkyvyyttä.

EU:n toimielinten välinen työryhmä luotiin ottamaan oppia EU:n sääntelyvirastojen käynnistämisestä ja pohtimaan, miten virastot voivat parhaiten osallistua Lissabonin sopimuksella perustetun uudistetun institutionaalisen kehityksen puitteissa.

Euroopan komissio aloitti samaan aikaan laaja-alaisen arvioinnin erillisvirastojen järjestelmästä. Aihetta käsiteltiin verkostossa, ja se johti keskusteluun erillisvirastojen tulevaisuudesta eli jaetun yhteisen näkemyksen kehittämisestä virastoille hallinnon, tehokkuuden, hallinnon ja niiden EU:n järjestelmän sisäisten suhteiden osalta.

Tämän arvioinnin perusteella kehitettiin esimerkiksi viestintäsuunnitelma korostamaan virastojen yleistä asemaa ja osuutta EU:n järjestelmässä. Se johti esimerkiksi virastojen välisen mainosesityksen laatimiseen. Virastojen päälliköt hyväksyivät lisäksi lokakuun 2009 kokouksessaan sisäisen tarkastuksen (IAS) peruskirjan, jolla virallistetaan EU:n erillisvirastojen ja sisäisen tarkastuksen suhteet sisäistä tarkastusta koskevien toimien osalta. Virastojen päälliköt hyväksyivät lisäksi sisäisen

tarkastuksen keskinäisiä odotuksia koskevan asiakirjan, jossa hahmotellaan sisäisen tarkastuksen ja EU:n erillisvirastojen väliset työskentelymenetelmät.

Yksi konkreettinen esimerkki virastojen välisestä yhteistyöstä on EU:n erillisvirastojen päälliköiden tieto- ja viestintäverkko, jossa EFSA myös oli puheenjohtajana vuonna 2009. Yksi tämän verkon toiminnan virstanpylväistä oli tapaaminen edellisen EU:n viestinnästä vastaavan komission jäsenen Margot Wallströmin kanssa viestintää koskevasta erillisvirastojen työstä. Lisäksi elintarviketurvallisuusviranomaisen loi ja jakoi yhteysluettelon, joka kattoi kaikkien erillisvirastojen verkkohenkilöstön, ja teki sitten vertailututkimuksen määrittääkseen yhteiset aiheet, joista on opittava enemmän. Näiden tietojen perusteella EFSA järjesti sitten EU:n erillisvirastojen verkkohenkilöstölle kohdennetun seminaarin, jossa tarjottiin myös verkostoitumismahdollisuuksia ja foorumi ammattimaisille keskusteluille ja vaihdoille. Seminaarissa oli 57 osallistujaa, ja palautteen mukaan se onnistui erinomaisesti.

Suhteiden tiivistäminen EFSA:n paikallisyhteisön kanssa

Yksi EFSA:n paikallisen ja alueellisen ulottuvuuden erityinen näkökulma on viestintä sen yhteisön kanssa, jossa elintarviketurvallisuusviranomaisen sijaitsee ja jossa sen henkilökunta elää. On tärkeää, että Parman asukkaat sekä paikalliset ja alueelliset päätöksentekijät ymmärtävät EFSA:n työtä. Siksi EFSA pyrkii joka vuosi parantamaan paikallista asemaansa erityisten tapahtumien avulla. Vuonna 2009 elintarviketurvallisuusviranomaisen järjesti Robert Schumanin päivän kunniaksi *"Festa dell'European"* yhteistyössä alueellisten ja paikallisten viranomaisten kanssa. Tavoitteena oli lisätä paikallisten tietoa EFSAsta ja edistää tietoisuutta Euroopan parlamentin vaaleista ja yleisemmin eurooppalaisesta hankkeesta. ■

6 VASTAAMISKYKY, TOIMIVUUS JA TEHOKKUUS

EFSAn koko ajan lisääntyvä osallistuminen vahvistaa elintarviketurvallisuusviranomaisen saavutuksia sen hallintojärjestelmien ja infrastruktuurien tehokkaassa suunnittelussa, prosessien mahdollisimman hyvässä tehostamisessa, resurssien tuotteliaassa kohdistamisessa ja rajoitusten onnistuneessa käsittelyssä.

Aikaisempien vuosien tapaan elintarviketurvallisuusviranomaisen osoitti myös vuonna 2009, että se pystyy reagoimaan nopeasti vastauksena kiireellisiin elintarviketurvallisuusuhkiin. EFSA on ottanut oppia sellaisista tapauksista ja tehnyt kriisisimulointiharjoituksia, minkä ansiosta se voi olla koko ajan valmistautunut. EFSAn toimivuuden ja tehokkuuden vahvistavat sen kiireellisten tapauksien käsittelytavan lisäksi sen jatkuva ja lisääntyvä osallistuminen.

Kriisitapauksessa...

Vuoden 2009 kriisisimuloinnit, jotka koostuivat kahdesta erillisestä harjoituksesta, olivat osa järjestelmällistä lähestymistapaa valmistautua kiireellisiin elintarviketurvallisuusuhkiin. Ensimmäisen harjoituksen tavoitteena oli testata EFSAn sisäisiä prosesseja, hioa sen valmiuksia antaa nopea riskinarviointi ja tukea neuvojen julkaisua riittävillä viestintätoimilla. Toisessa harjoituksessa testattiin elintarviketurvallisuusviranomaisen valmiuksia viestiä ja tehdä yhteistyötä Euroopan komission ja jäsenvaltioiden kanssa hätätilanteessa.

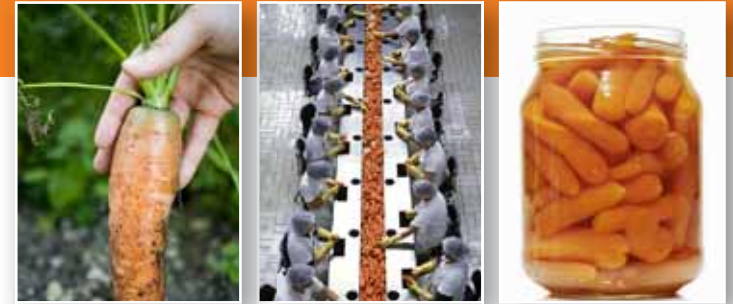
Yhdessä nämä kaksi simulointia kattoivat kaikki toimet ja kokoaikaisen toiminnan, jotka elintarviketurvallisuusviranomaisen pitää suorittaa tuot-

taakseen laadukkaita tuloksia mahdollisimman nopeasti, jotta se voi hoitaa kriisin onnistuneesti. Näitä simulaatioita käytettiin myös testaamaan EFSAn hätätilanteita koskevaa ohjekirjaa, jota päivitettiin vuoden 2009 alussa. Yleisesti nämä simulaatiot olivat elintarviketurvallisuusviranomaisen henkilökunnalle arvokas harjoitus, jossa se voi oppia tuntemaan menetelmät ja infrastruktuurit ja testata niitä tunteakseen itsensä luottavaisemmaksi todellisessa tilanteessa.

Teoriasta käytäntöön

Simuloitujen kriisien lisäksi EFSAn piti käsitellä todellisen elämän uhkakuvia, erityisesti tarvetta antaa kiireellistä tieteellistä neuvontaa nikotiinin esiintymisestä luonnonsienissä ja pakkausmuseen esiintymisestä aamiaismuroissa.

Saksalainen laboratorio löysi helmikuussa 2009 suurina pitoisuuksina 4-metyylibentsofenonia (elintarvikepakkausten painomusteissa käytetty aine) aamiaismuroista. EFSA sai sen takia Euroopan komissiolta pyynnön nopeasta neuvonnasta. Ensimmäisessä arvioinnissaan ja jäsenvaltioilta saadun tiedon perusteella elintarviketurvallisuusviranomaisen totesi, että saastuneiden aamiaismurojen lyhytaikaisen kulutuksen ei pitäisi aiheuttaa vaaraa useimmille ihmisille.

mutta että tarvitaan enemmän tietoa täysimääräisen riskinarvioinnin tekemiseksi, jos elintarvikkeiden saastuminen 4-metyylibentsofenonilla jatkuisi. Tämän tapauksen jälkeen EFSA tutki edelleen asiaa ja antoi enemmän ohjeistusta aiemmin annetun nopean neuvonnan perusteella. Elintarviketurvallisuusviranomainen perusti myös työryhmän käsittelemään muita kuin muovisia elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia materiaaleja ja laati asiantuntijoiden yhteystietoluettelon tieteellistä tukea varten.

Lisäksi Saksassa havaittiin vuonna 2009 nikotiinia herkkutattioksissa. Euroopan komissio otti jälleen yhteyttä EFSAan pyytääkseen lausuntoa siitä, onko nikotiini turvallisuusriski. Pyyntö otettiin vastaan 27. huhtikuuta ja ilmoituksen määräaika asetettiin kymmenen päivää myöhemmäksi, toukokuun 7. päiväksi. Elintarviketurvallisuusviranomainen totesi, että havaitut jäämät todella olivat mahdollinen terveysriski kuluttajalle. EFSA:n ilmoituksen perusteella Euroopan komissio ja jäsenvaltiot laativat suuntaviivat korkeatasoisen kuluttajansuojan takaamiseksi EU:ssa. Konkreettisesti laadittiin valvontaohjelma ja väliaikaiset ohjeet tuoreissa ja kuivatuissa sienissä olevia jäämiä varten.

Näissä molemmissa kiireellisissä tapauksissa elintarviketurvallisuusviranomainen pystyi antamaan neuvot nopeasti ja välttämään tarpeettoman yleisen huolen syntyvän.

Toimivuus ja tehokkuus

Myös EFSA:n tieteellinen työmäärä jatkoi kasvuaan vuonna 2009, kun tieteellistä neuvontaa koskevien, pääasiassa Euroopan komissiolta saatujen toimeksiantojen määrä kasvoi vuoden 2008 noin 285:stä 317:ään vuonna 2009. Vastaavasti myös tieteellinen aineisto lisääntyi huomattavasti: vuonna 2009 yhteensä 636 verrattuna 489:ään vuonna 2008 eli 30 prosentin lisäys. Erityisesti tehokkuuden paraneminen ja hakemuksia käsitteleville yksiköille (ANS, CEF, FEEDAP, GMO, NDA ja PRAPeR) osoitettujen resurssien lisääminen viime vuosina on johtanut niiden tuottavuuden huomattavaan kasvuun vuonna 2007 annetuista 165 lausunnosta 435:een vuonna 2009. Lisäksi toimia ulkoistettiin enemmän sopimusten ja avustusten avulla lautakuntien tukemiseksi ja niiden suoritustehon lisäämiseksi (katso myös s. 12) ja lautakuntia työryhmissä avustavien ulkoisten

asiantuntijoiden määrää lisättiin. Elintarviketurvallisuusviranomainen jatkoi myös EFSA:n tieteellisen työn tunnettuuden lisäämistä ennakoivien tiedotusvälinesuhteiden avulla: EFSA:n lausunnoista 34:ää prosenttia tuettiin tiedotusvälineiden toiminnalla vuonna 2009: julkaisemalla ne kaikilla EU:n kielillä, järjestämällä 19 tapahtumaa kaikkialla Euroopassa ja parantamalla jatkuvasti EFSA:n verkkosivuja niiden käytettävyyden ja saatavuuden parantamiseksi edelleen. ■

III KATSE VUOTEEN 2010

■ Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen oli myös vuonna 2009 tiiviisti sidoksissa EU:n elintarviketurvallisuusjärjestelmän rakenteeseen, ja se näkyi kansainvälisesti enemmän. Vuonna 2010 EFSA pyrkii kehittämään näitä saavutuksia edelleen edistämällä riskinarviointivalmiuksia EU:ssa, vahvistamalla viestintänsä tehokkuutta ja lujittamalla houkuttelevuuttaan henkilöstön ja asiantuntijoiden keskuudessa.

Vuonna 2010 EFSA:n työmäärä kasvaa edelleen, erityisesti lupien alalla. Koska EFSA jatkaa työnsä tehostamista, sen tuottavuuden odotetaan olevan noin 900 tieteellistä aineistoa. Riskinarviointivalmiuksien edistäminen Euroopassa tarkoittaa EFSA:n toimintaohjelmien jakamista kansallisten virastojen kanssa aikaisessa vaiheessa, jotta niiden keskipitkän aikavälin suunnittelua voidaan helpottaa ja jotta ensisijaiset tavoitteet voidaan asettaa yhdessä komission kanssa.

Toinen elintarviketurvallisuusviranomaisen merkittävä hanke vuonna 2010 on sen tiedonkeruutoimien kehittämisen jatkaminen koko EU:ssa. Tavoitteena on parantaa edelleen tietojen johdonmukaisuutta jäsenvaltioissa niin, että tiedoista tulee vertailukelpoisempia. Tästä on esimerkkinä yleiseurooppalaista ruoankäyttöä (*EU Menu*) koskeva hanke *Mitä Euroopassa syödään?*, jossa pyritään yhtenäistämään tiedonkeruuta elintarvikkeiden kulutuksesta koko Euroopassa.

Suunnitelmien mukaan EFSA julkaisee ensimmäisen tieteellisen strategiansa vuonna 2010.

EFSA:n vahva yhteistyö jäsenvaltioiden, sidosryhmien ja muiden elintarvikeketjun toimijoiden kanssa jatkuu, jotta voidaan varmistaa, että kuluttajansuojaa ja terveyspolitiikkaa tuetaan vakaimmalla mahdollisella saatavilla olevalla tiedolla ja että EFSA on edelleen vaikutusvaltainen riskinarviointimenetelmien kehittämisessä Euroopassa ja muualla. Sitä varten EFSA jatkaa kansainvälisiä toimia koskevan strategisen lähestymistapansa täytäntöönpanoa.

Vastikään nimetyn Euroopan komission ja Euroopan parlamentin myötä EFSA muodostaa vielä vankempia yhteyksiä EU:n toimielinten kanssa. Elintarviketurvallisuusviranomaisen perimmäisenä tavoitteena on edelleen uskon ja luottamuksen vahvistaminen EFSAan ja EU:n elintarviketurvallisuusjärjestelmään tehokkaalla riskiviestinnällä ja vuoropuhelulla kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa.

EFSA tarkistaa myös ensimmäisen kerran vuonna 2006 hyväksytyyn toimintastrategiansa ottaakseen huomioon viestintäympäristön muutokset sekä järjestön kasvun ja kehityksen. Yleisesti pyritään jatkamaan tiiviitä yhteistyösuhteita kansallisten elintarviketurvallisuusvirastojen ja sidosryhmäverkostojen kanssa ja parantamaan edelleen viestinnän yksinkertaisuutta ja laajentamaan edelleen julkista

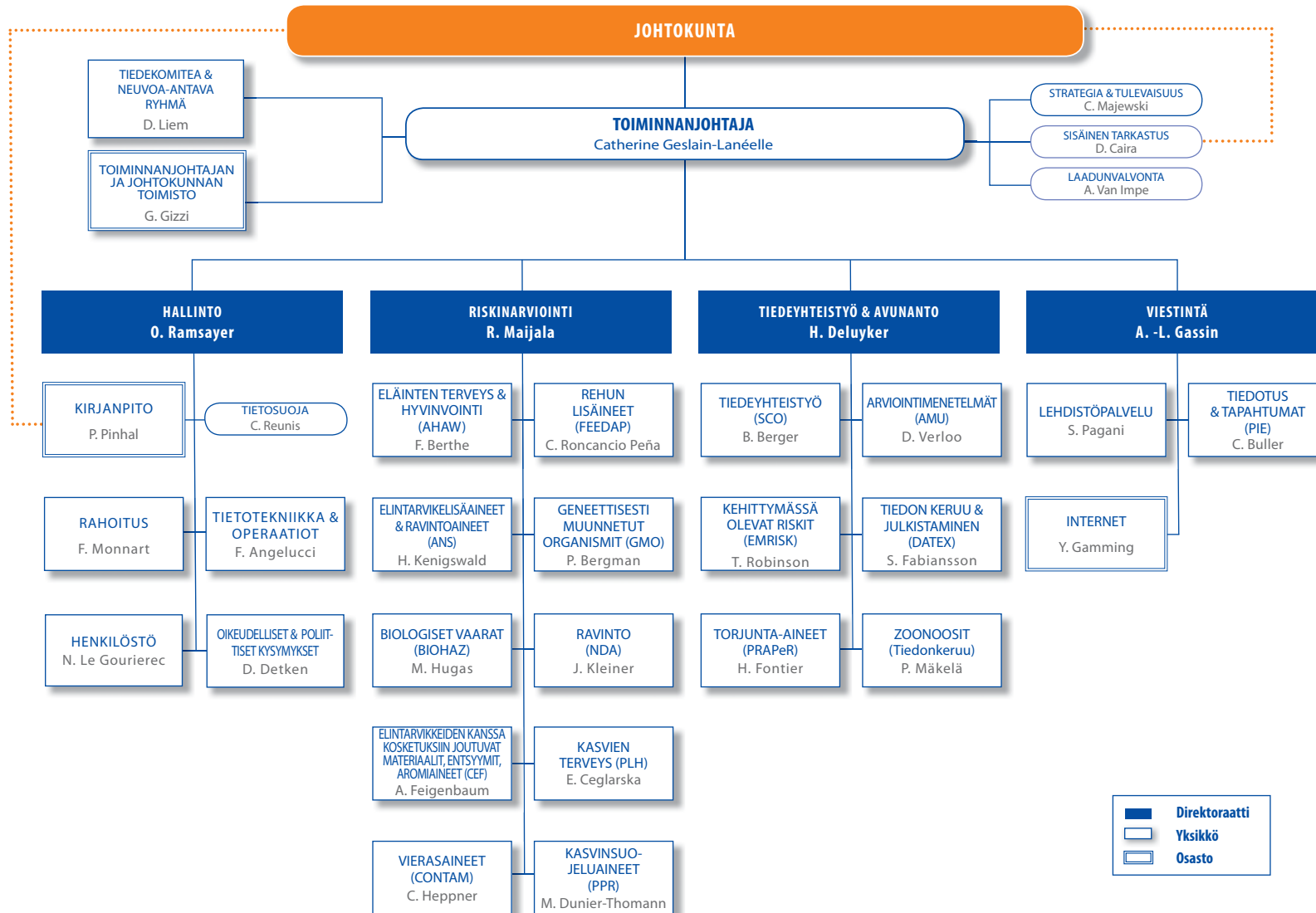
ulottuvuutta. Tarkistetusta viestintästrategiasta järjestetään julkinen kuuleminen, ja odotettavissa on, että se toimitetaan johtokunnalle lopullista vahvistamista varten vuoden 2010 loppuun mennessä.

EFSA jatkaa vuonna 2010 edelleen suhteiden vahvistamista sidosryhmien kanssa. Sitä varten se kehittää jatkuvasti päivitetävän jatkuvan toimintasuunnitelman. Siinä annetaan katsaus kaikista toimista ja tapahtumista, jotka järjestetään sen sidosryhmiä varten ja niiden kanssa. Suunnitelmaan sisältyy esimerkiksi enemmän teknisiä tapaamisia sidosryhmien kanssa vuonna 2010, uusi työryhmä, joka ehdottaa tapoja lisätä ja vahvistaa sidosryhmien osallistumista EFSA:n toimiin sekä osallistua julkisiin kuulemisiin ja EFSA:n tieteellisiin tapahtumiin, sekä neuvoa-antavien ryhmien muodostaminen.

Lopuksi, EFSA kehittää edelleen viime vuosina aikaansaattua edistystä koko ajan lisääntyvän työmäärän käsittelemiseksi ja sitoutuu edelleen kumppaneihin ja sidosryhmiin kansallisella, eurooppalaisella ja kansainvälisellä tasolla. Siten varmistetaan, että EFSA on edelleen valmis ja kykenevä tekemään osansa elintarviketurvallisuuden ja kansanterveyden suojelemiseksi Euroopassa. ■

LIITE I – ORGANISAATIOKAAVIO

LIITE II – LYHENNELUETTELO

ADI	Hyväksyttävä päiväsaanti
AFCWG	Neuvoa-antavan ryhmän viestintäryhmä
AHAW	Eläinten terveyttä ja hyvinvointia käsittelevä lautakunta/yksikkö
AMR	Mikrobilääkeresistenssi
AMU	Arviointimenetelmäyksikkö
ANS	Elintarvikelisiäaineita ja elintarvikkeisiin lisättyjä ravintoaineita käsittelevä lautakunta/yksikkö
BIOHAZ	Biologisia vaaroja käsittelevä lautakunta/yksikkö
BPA	Bisfenoli A
BSE	Naudan spongiforminen enkefalopatia
CEF	Elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia materiaaleja, entsyymejä, aromiaineita ja valmistuksen apuaineita käsittelevä lautakunta/yksikkö
CONTAM	Elintarvikeketjun vierasaineita käsittelevä lautakunta/yksikkö
DATEX	Tiedonkeruu- ja julkistamisyksikkö
PO	Pääosasto (Euroopan komissio)
PO SANCO	Terveys- ja kuluttaja-asioiden PO, terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosasto
DRV(:t)	Ravitsemussuositukset
EC	Euroopan komissio
ECDC	Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskus
ECHA	Euroopan kemikaalivirasto
EFSA	Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen
EMA	Euroopan lääkevirasto
EMRISK	Kehittymässä olevien riskien yksikkö
ENVI-valiokunta	Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (Euroopan parlamentti)
EP	Euroopan parlamentti
ESCO	EFSA:n tiedeyhteistyö
EU	Euroopan unioni
FAO	Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö
FEEDAP	Rehuissa käytettäviä lisäaineita ja valmisteita ja aineita käsittelevä lautakunta/yksikkö
GM	Muuntogeeninen

GMO(:t)	Muuntogeeniset organismit
HC	Health Canada, Kanadan terveydenhuoltoviranomainen
IAS	Sisäinen tarkastus (Euroopan komissio)
INEX	EFSA:n sisäinen ja ulkoinen arviointijärjestelmä
JRC	Yhteinen tutkimuskeskus (YTK)
MRL(:t)	Enimmäisjäämäpitoisuudet
MRSA	Metisilliiniresistentti Staphylococcus Aureus -bakteeri
NDA	Erytisyruokavaliovalmisteita, ravitsemusta ja allergioita käsittelevä lautakunta/yksikkö
PLH	Kasvien terveyttä käsittelevä lautakunta/yksikkö
PPR	Kasvinsuojeluaineita ja niiden jäämiä käsittelevä lautakunta/yksikkö
PRA	Kasvituholaiusten riskianalyysi
PRAPeR	Kasvinsuojeluaineiden riskinarvioinnin vertaistarkastelu-yksikkö
RA	Riskinarviointiosasto
RASFF	Elintarvikkeita ja rehuja koskeva nopea hälytysjärjestelmä (Euroopan komissio)
SC	Tiedekomitea
SCA	Tiedeyhteistyön ja avunannon osasto
SCENIHR	Kehittymässä olevia ja vastikään havaittuja terveysriskejä käsittelevä tiedekomitea (Euroopan komissio)
SCO	Tiedeyhteistyöyksikkö
TSE	Tarttuva spongiforminen enkefalopatia
US	Yhdysvallat
WHO	Maailman terveysjärjestö

LIITE III – EFSAN LAUSUNNOT JA TIETEELLISET ASIAKIRJAT VUONNA 2009

EFSAn tieteellinen aineisto 2009

Lautakunta/yksikkö	Tiedekomitean/ lautakuntien lausunnot hakemuksista	Tiedekomitean/ lautakuntien yleiset lausunnot	Tiedekomitean/ lautakuntien ilmoitukset	Tiedekomitean/ lautakuntien ohjeet	EFSAn ilmoitukset	EFSAn ohjeet	Päätelmät torjunta-aineiden arvioinnin ver- taistarkastelusta	Perustellut lausunnot	EFSAn tieteellis- tekniset kertomukset	Ulkoiset raportit (*)
Tiedekomitea	–	2	–	3	1	–	–	–	7	–
Eläinten terveys ja hyvinvointi (AHAW)	–	15	1	1	–	–	–	–	2	7
Elintarvikelisiäaineet ja ravintoaineet (ANS)	33	2	37	1	–	–	–	–	–	–
Biologiset vaarat (BIOHAZ)	2	16	2	–	2	–	–	–	–	–
Elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvat materiaalit, entsyymit ja aromiaineet (CEF)	78	3	–	2	1	–	–	–	2	–
Vierasaineet (CONTAM)	–	12	2	–	1	–	–	–	–	2
Rehun lisäaineet (FEEDAP)	36	3	–	1	–	1	–	–	–	1
Muuntogeeniset organismit (GMO)	17	9	1	–	1	–	–	–	16	–
Ravinto (NDA)	165	9	–	–	1	2	–	–	–	–
Kasvien terveys (PLH)	–	2	1	1	–	–	–	–	–	10
Kasvinsuojeluaineet (PPR)	–	8	–	–	–	1	–	–	5	1
Arviointimenetelmät (AMU)	–	–	–	–	–	–	–	–	1	2
Tiedonkeruu ja julkistaminen (DATEX)	–	–	–	–	–	1	–	–	4	2
Kehittymässä olevat riskit (EMRISK)	–	–	–	–	–	–	–	–	2	1
Torjunta-aineet (PRAPeR)	–	–	–	–	1	–	28	76	1	–
Tiedeyhteistyö (SCO)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2
Zoonoosit (tiedonkeruu)	–	–	–	–	–	–	–	–	14	5
Yhteensä	331	81	44	9	8	5	28	76	54	33
EFSAn tieteellinen aineisto yhteensä	636									

(*) Ulkoisten osapuolien EFSAlle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

Tiedekomitea

Tiedekomitean päätehtävä on tieteellisen neuvonnan laatiminen elintarvikkeita ja rehuja koskevan riskinarvioinnin uusien ja yhdenmukaistettujen lähestymistapojen alalla. Se tarjoaa myös strategista neuvontaa EFSA:n toiminnanjohtajalle.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
Tiedekomitean yleiset lausunnot	2
Tiedekomitean ohjeet	3
EFSA:n ilmoitukset	1
EFSA:n tieteellis-tekniset kertomukset	7

Tiedekomitealta pyydettiin lisää neuvoja eläinten kloonauksen vaikutuksista ja erityisesti lisätietoja vuonna 2008 julkaistun eläinten kloonauksen koskevan lausunnon sisältämistä suosituksista. EFSA:n ilmoitus julkaistiin kesäkuussa 2009. Tiedekomiteaa pyydettiin myös laatimaan ohjeasiakirja nanotieteiden ja nanoteknologioiden soveltamista elintarvikkeissa ja rehussa koskevien hakemusten turvallisuusarvioinnista. Tiedekomitea alkoi laatia nykyiseltä tietopohjalta käytännön suosituksia nanoteknologioiden käyttöä elintarvikkeissa koskevien hakemusten riskinarviointia varten. Ohjeet valmistuvat kesällä 2010. GMO- ja BIOHAZ-lautakunnat käsittelevät EFSA:n monialaista toimintaa ja mikrobilääkeresistenssin lähestymistapoja aiheeseen

liittyvää yhteistä työryhmää vetäneen tiedekomitean puheenjohtajan tuella. Tiedekomitea hyväksyi EFSA:n tuottaman tieteellisen aineiston avoimuuteen keskittyvän asiakirjan. Asiakirjassa käsitellään yleisiä periaatteita, joita sovelletaan tietolähteiden määrittelyyn, tietojen sisällyttämistä/poissjättämistä koskeviin kriteereihin, tietojen luottamuksellisuuteen sekä olettamuksiin ja epätarkkuuksiin.

Tiedekomitea ja sen työryhmät keskittyivät kehittämään, edistämään ja soveltamaan uusia ja yhdenmukaistettuja riskinarvioinnin lähestymistapoja ja menetelmiä elintarvike- ja rehuriskinarvioinnin alalla. Erityisesti voidaan mainita riskinarvioinnin avoimuutta koskeva ohjeasiakirja, joka viimeisteltiin julkisen kuulemisen jälkeen. Myös toinen, viiteannoslähestymistavan (BMD) käyttöä riskinarvioinnissa koskeva ohjeasiakirja saatiin valmiiksi. Vuonna 2010 järjestetään seminaari, jonka tarkoituksena on lisätä EFSA:n asiantuntemusta tällä alalla ja taata yhdenmukaisen lähestymistavan soveltaminen lautakunnissa. Lisäksi julkaistiin lausunto eläinlääkkeitä korvaavien, vähentämistä ja rajoittamista elintarvikkeiden ja rehujen riskinarvioinnissa koske-

vista nykyisistä lähestymistavoista. Kasvipäristöaineiden ja valmisteiden turvallisuuden arviointia koskeva ohje saatiin valmiiksi. Siinä otettiin huomioon ESCO-työryhmän (EFSA:n tiedeyhteistyö) suositukset tietyissä tapauksissa. Marraskuussa 2009 järjestettiin seminaari, jossa esiteltiin EFSA:n tekemää työtä sidosryhmille ja jäsenvaltioille ja keskusteltiin mahdollisista etenemistavoista asiassa. Työ on parhaillaan käynnissä myrkyllisyyden kannalta merkittävyyttä ilmaisevan rajan laajemmaksi soveltamiseksi EFSA:n riskinarvioinnissa. Lausunto elintarvikkeita koskevasta riskien ja hyötyjen arvioinnista valmistuu julkisen kuulemisen jälkeen vuonna 2010. Uusi työryhmä perustettiin antamaan kommentteja ja suosituksia genotoksisuuden testausstrategioista EFSA:n toiminta-aloilla.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Eläinten terveys ja hyvinvointi

Eläinten terveyttä ja hyvinvointia käsittelevä lautakunta (AHAW) antaa riippumatonta tieteellistä neuvontaa kaikissa eläinten sairauksiin ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Lautakunnan työ koskee pääasiassa tuotantoeläimiä, kalat mukaan luettuina.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
Yleiset lausunnot	15
AHAW-lautakunnan ilmoitukset	1
AHAW-lautakunnan ohjeet	1
EFSAn tieteellis-tekniset kertomukset	2
Ulkoiset raportit (*)	7

(*) Ulkoisten osapuolien EFSAlle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

AHAW-lautakunta hyväksyi 13 eläinten hyvinvointiin liittyvää tieteellistä lausuntoa, jotka koskivat lypsylehmien hyvinvointia, kalalajien tainnuttamista ja tappamista, kalojen hyvinvoinnin yleisiä lähestymistapoja sekä kalojen tuntemiskykyä. Lisäksi hyväksyttiin ilmoitus tarpeesta tutkia viljeltyjen kalojen hyvinvointia. Myös tieteelliset lausunnot sikojen bruselloosista (*Brucella suis*) ja epitsoottisesta verenvuototaudista hyväksyttiin. Sisäinen tieteellinen raportti uudesta influenssapandemiasta (H1N1) laadittiin yhdessä useiden muiden yksiköiden kanssa ensimmäiseksi valmiusvastaukseksi. Ulkoiset rapor-

tit EU:n villieläinten tuberkuloosista, Krimin/Kongon verenvuotokuumeesta, epitsoottisesta verenvuototaudista, virusperäisestä verenvuotoseptikemiasta, *Bonamia*-lajeista ja eläinten hyvinvointia koskevista riskinarviointiohjeista kuljetuksissa laadittiin 36 artiklan mukaisesti. Kaksi 36 artiklan mukaista ehdotuspyyntöä julkaistiin eläinten hyvinvoinnin riskinarvioinnin suuntaviivoista (kasvatus ja hoito) sekä karjalajien jalostusvalinnan vaikutuksesta eläinten terveyteen ja hyvinvointiin. Sidosryhmien (kansalaisjärjestöjen, teollisuuden edustajien, maataloustuottajien järjestöjen ja jäsenvaltioiden asiantuntijoiden) kanssa pidettiin jalostusvalintaa broilerinkasvatuksessa koskeva tekninen tapaaminen, jossa keskusteltiin tiedon lähteistä ja saatavuudesta sekä riskinarvioinnin lähestymistavoista broilerien jalostusvalinnan terveys- ja hyvinvointinäkökohtia koskevan toimeksiannon tukemiseksi. Toimeksiannosta varten julkaistiin myös julkinen tietopyyntö.

Mallintamisen avulla tehtävän eläinten terveyden tieteellisen arvioinnin hyviä käytäntöjä koskeva ohjeasiakirja hyväksyttiin. Neuvoa-antava ryhmä piti

toukokuussa eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevan erityiskokouksen, jossa keskusteltiin yhteistä etua koskevista aiheista. Tämä on ehdotettu toistettavaksi jäsenvaltioiden ja EFSAn tiiviin yhteistyön edistämiseksi. Lisäksi julkaistiin tekninen kertomus, jossa esiteltiin jäsenvaltioiden eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevassa riskinarvioinnissa soveltamia järjestelyjä, lähestymistapoja ja menetelmiä selvittävän AHAW-yksikön tutkimuksen tuloksia. Riskinarviointimenetelmien kehittämistyötä jatketaan muun muassa 36 artiklan mukaisen hyödykkeiden tuonnin riskinarviointia koskevan hankkeen muodossa.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Elintarvikelisäaineet ja elintarvikkeisiin lisätyt ravintoaineet

Elintarvikelisäaineita ja elintarvikkeisiin lisätyjä ravintoaineita käsittelevä lautakunta (ANS) käsittelee elintarvikelisäaineiden, ravintoaineiden ja muiden elintarvikkeisiin tarkoituksellisesti lisätyjen aineiden käyttöön liittyviä turvallisuuskysymyksiä (aromeista ja entsyymeistä on tietoa sivulla 46).

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
ANS-lautakunnan lausunnot hakemuksista	33
ANS-lautakunnan yleiset lausunnot	2
ANS-lautakunnan ilmoitukset	37
ANS-lautakunnan ohjeet	1

ANS-lautakunta hyväksyi yhteensä 72 tieteellistä lausuntoa ja ilmoitusta, jotka vastasivat 157:ää hakemusasiakirjaa. Ravintoaineiden arvioinnin loppuun saattamiseksi hyväksyttiin 23 tieteellistä lausuntoa ja 36 tieteellistä ilmoitusta, jotka vastasivat 144:ää hakemusasiakirjaa. Muiden elintarvikelisäaineiden riskinarviointia, kuten uusien lisäaineiden arviointia ja elintarvikkeväreiden uudelleenarviointia, jatkettiin, ja lautakunta hyväksyi 12 tieteellistä lausuntoa (10 hakemuslausuntoa ja 2 yleistä lausuntoa) ja yhden ilmoituksen tällä alalla. Kaksi vuoden 2008 ravintoaineiden turvallisuuden arviointia ravintolisissä koskevien

ennakoarviointiasiakirjojen laatimissopimusta saatiin valmiiksi toukokuussa 2009. Neljä uutta sopimusta allekirjoitettiin elintarvikelisäaineiden nykyisten tai tulevien uudelleenarviointitoimeksiantojen tukemiseksi. FAO:n ja WHO:n yhteisen elintarvikelisäaineita käsittelevän asiantuntijakomitean (JECFA) sihteeristön kanssa pidettiin kokous, jossa keskusteltiin yhteistyöstä. Kolme julkista tietopyyntöä käynnistettiin tietojen keräämiseksi säilöntäaineisiin, antioksidantteihin, emulgointiaineisiin, stabilointiaineisiin, hyytelöimisaineisiin ja vahoihin kuuluvien erilaisten elintarvikelisäaineiden uudelleenarviointia varten.

ANS-lautakunta hyväksyi ilmoituksen elintarvikelisäaineita koskevien hakemusten tietovaatimuksista ja pyrki näin luomaan pohjan elintarvikelisäaineiden hakemuksia koskevien ohjeiden laatimiselle. Toukokuussa saatiin valmiiksi hankintasopimus kommenttien saamiseksi nykyisistä elintarvikelisäaineiden hakemuksia koskevista ohjeista ja ehdotusten saamiseksi ohjeiden päivittämistä varten. Myös sidosryhmiä kuultiin kirjallisesti nykyisten ohjeiden tiimoilta. Elintarvikelisäaineita koskevien hakemusten uudet ohjeet ovat suunnitteilla.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Biologiset vaarat, TSE:t mukaan lukien

Biologisia vaaroja käsittelevän EFSAn lautakunnan (BIOHAZ) alaan kuuluvat elintarviketurvallisuuteen liittyvät biologiset vaarat, elintarvikEVälitteiset taudit, tarttuvat spongiformiset enkefalopatit (TSE), elintarvikkeiden mikrobiologia, elintarvikehygienia sekä näihin liittyvät jätehuoltokysymykset.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
BIOHAZ-lautakunnan lausunnot hakemuksista	2
BIOHAZ-lautakunnan yleiset lausunnot	16
BIOHAZ-lautakunnan ilmoitukset	2
EFSAn ilmoitukset	2

BIOHAZ-lautakunta hyväksyi vuonna 2009 yhteensä 24 tieteellistä lausuntoa ja kertomusta. Yhteistyössä EMEA:n, ECDC:n ja SCENIHR:n kanssa annettiin yhteinen lausunto mikrobilääkeresistenssistä (AMR) ja yhteistyössä ECDC:n ja EMEA:n kanssa yhteinen tieteellinen kertomus metisilliiniresistentistä *Staphylococcus aureus* -bakteerista (MRSA). Lisäksi BIOHAZ-lautakunta hyväksyi MRSA-bakteeria eläimissä ja elintarvikkeissa koskevan lausunnon ja antoi GMO-lautakunnan kanssa yhteisen lausunnon AMR-geenien käyttämisestä markkereina muun- togeenisissä kasveissa. Muut lausunnot koskivat seuraavia aiheita: bakteriofagien käyttö elintarvike-

tuotannossa, lypsylehmien hyvinvoinnin elintarvike- turvallisuusnäkökohdat, kampylobakteerit, vuohien BSE-resistenssi, BSE nautojen suolistossa, joidenkin jäsenvaltioiden BSE-valvontajärjestelmän uudistukseen liittyvät ihmisten ja eläinten terveystriskit ja kolme lausuntoa eläimistä saatavista sivutuotteista (ABP). Vuonna 2009 saatiin päätökseen ensimmäinen sikojen salmonellaa koskeva EU:n laajuinen täysi kvantitatiivinen mikrobiologinen riskinarviointimalli, joka rahoitettiin 36 artiklan mukaisesti. Asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa pidettiin seminaari, ja BIOHAZ-lautakunta toimittaa raportin pohjalta laaditun lausuntonsa vuonna 2010. Sidosryhmien

tapaamisia järjestettiin myös Euroopan kotieläin- ja lihakaupan liiton (UECBV) ja Euroopan rasvanjalostajien yhdistyksen (EFPPA) kanssa. Salmonellalajien käyttäytymistä broilerinruhoissa koskeva ulkoistettu hanke saatiin päätökseen.

Mikrobiologisia riskejä arvioivan verkoston kokous pidettiin kesäkuussa 2009 ja BSE-TSE-verkoston kokous lokakuussa 2009. Perustellusti turvallisina pidettävien (Qualified Presumption of Safety) mikro- organismien luettelon ylläpitämistä koskeva lausunto hyväksyttiin.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvat materiaalit, entsyymit, aromiaineet ja valmistuksen apuaineet

Elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia materiaaleja sekä entsyymejä, aromiaineita ja valmistuksen apuaineita käsittelevä lautakunta (CEF) selvittää elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien materiaalien, entsyymien, aromiaineiden ja valmistuksen apuaineiden käytön turvallisuutta sekä prosessien turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
CEF-lautakunnan lausunnot hakemuksista	78
CEF-lautakunnan yleiset lausunnot	3
CEF-lautakunnan ohjeet	2
EFSAn ilmoitukset	1
EFSAn tieteellis-tekniset kertomukset	2

CEF-lautakunta hyväksyi yhteensä 78 lausuntoa, joista 38 kattoi 300 aromiainetta ja 29 kattoi elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien materiaalien valmistuksessa käytettäviä aineita. Lisäksi hyväksyttiin yhteensä 11 savuaromiaineita koskevaa lausuntoa. Kiireellistä neuvontaa annettiin elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvista materiaaleista peräisin oleviin 4-bentsofenoniin ja hydroksibentsofenoniin liittyviä mahdollisia riskejä koskevan EFSAn ilmoituksen muodossa. Sidosryhmien (teollisuuden edustajien, kuluttajajärjestöjen ja komission) kanssa pidettiin yhteensä kahdek-

san kokousta. 2 600:n markkinoilla olevan aromiaineen meneillään olevaa arviointia tuettiin kahdella sopimuksella ja kaksi uutta sopimusta osoitettiin valmistelemaan työhön elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien materiaalien alalla.

CEF-lautakunta hyväksyi aktiivisten ja älykkäiden pakkausten sekä elintarvike-entsyymien arviointia koskevat suuntaviivat. Entsyymejä, aktiivisia ja älykkäitä pakkauksia sekä aromiaineita koskevasta kolmesta ohjeasiakirjasta järjestettiin julkiset kuulemiset. Teollisuuden edustajien kanssa pidettiin

kahdeksan kokousta, joissa keskusteltiin entsyymien arviointia koskevassa ohjeasiakirjassa esitetyistä vaatimuksista ja selvennettiin niitä. Lisäksi hyväksyttiin lausunnot savuaromiaineiden arvioinnissa sovellettavan turvamarginaalin selvittämisestä ja savuaromiaineiden elintarvikeperäisen altistuksen arvioinnista. Myös uuttoliuotin dimetyylieetterin turvallisuusarviointi valmistui.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Elintarvikeketjun vierasaineet

Elintarvikeketjun vierasaineita käsittelevä lautakunta (CONTAM) vastaa kysymyksistä, jotka koskevat elintarvike- ja rehuketjussa esiintyviä vierasaineita ja haitallisia aineita, kuten luonnosta peräisin olevia myrkkijä, sienimyrkkijä ja kiellettyjen aineiden jäämiä, niiltä osin kuin nämä eivät kuulu muiden lautakuntien alaan.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
CONTAM-lautakunnan yleiset lausunnot	12
CONTAM-lautakunnan ilmoitukset	2
EFSAn ilmoitukset	1
Ulkoiset raportit (*)	2

(*) Ulkoisten osapuolien EFSAlle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

CONTAM-lautakunta hyväksyi 14 tieteellistä aineistoa (12 lausuntoa ja 2 ilmoitusta). Kolme lausuntoa käsiteli metallien, kuten kadmiumin, arseenin ja uraanin, vaikutuksia. Lisäksi valmiiksi saatiin viisi säänneltyjä simpukkamyrkkijä koskevaa lausuntoa. Lautakunta antoi ilmoituksen simpukkamyrkkijien käsittelyn vaikutuksista sekä muiden pähkinälajien kuin mantelin, hasselpähkinän ja pistaasipähkinän sisältämien aflatoksiinien vaikutuksista kansanterveyteen. Rehujen sisältämien kasvien myrkkijien eläinten terveydelle aiheuttamien riskien arviointi valmistui (kaksi lausun-

toa). CONTAM-lautakunta arvioi komission pyynnöstä sellaisissa konteissa rahtina kuljetettavien aineiden kriteerit ja turvallisuuden, joita käytetään myös syötävien rasvojen ja öljyjen kuljettamiseen EU:n alueelle (kaksi lausuntoa).

Lisäksi CONTAM-lautakunta tarjosi yhteistyössä DATEX- ja PRAPeR-yksiköiden kanssa nikotiinin esiintymistä luonnonsienissä koskevaa nopeutettua neuvontaa, jonka ansiosta komissio pystyi ajoissa toimeenpanemaan kansanterveyttä suojaavat toi-

menpiteet. Kolmansissa maissa käytettävien eläinlääkinnällisten tuotteiden tietokanta luotiin 36 artiklan mukaisen hankkeen puitteissa. Tietokanta helpottaa ennakoivan lähestymistavan soveltamista eläinperäisten elintarvikkeiden sisältämien farmakologisesti vaikuttavien aineiden jäämärajoituksia koskevien pyyntöjen valmistelussa. 36 artiklan mukaisen hankkeen yhteydessä laadittiin tausta-asiakirja, jossa on tiivistetyt tiedot kahdeksan sienimyrkyn ja luonnokasviaineen analyysistä, esiintymisestä ja myrkyllisyydestä, tulevien riskinarviointien helpottamiseksi.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Rehuissa käytettävät lisäaineet, valmisteet ja aineet

EFSAn rehuissa käytettäviä lisäaineita, valmisteita ja aineita käsittelevä lautakunta (FEEDAP) antaa riippumattomia tieteellisiä neuvoja rehuissa käytettävien lisäaineiden, valmisteiden ja aineiden turvallisuudesta ja tehokkuudesta.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
FEEDAP-lautakunnan lausunnot hakemuksista	36
FEEDAP-lautakunnan yleiset lausunnot	3
FEEDAP-lautakunnan ohjeet	1
EFSAn ohjeet	1
Ulkoiset raportit (*)	1

(*) Ulkoisten osapuolien EFSAlle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

FEEDAP-lautakunta hyväksyi yhteensä 36 lausuntoa asetuksen (EY) N:o 1831/2003 puitteissa. Näistä 22 koski uusia tuotteita tai hyväksytyjen tuotteiden käytön laajentamista, yksi uudelleenarviointia, kolme uutta käyttötapaa ja uudelleenarviointia, kaksi hyväksytyn tuotteen hyväksymisehtojen muuttamista, yksi kiireellistä hyväksyntää ja seitsemän hakijoiden tuloksettomien lausuntojen seurauksena toimittamien lisätietojen arviointia. Lisäksi hyväksyttiin seuraavat asiakirjat: keltaisia karotenoideja koskevan karotenoidilausunnon osa III, raktopamiinia koskeva lausunto ja kobolttiyhdisteiden käyttöä eläinten ravinnon lisäaineina koskeva lausunto. Teollisuuden

järjestöjen ja hakijoiden kanssa pidettiin yhdeksän teknistä kuulemistä, joissa keskusteltiin hakemuksiin liittyvistä aiheista. Jäsenvaltioiden, komission ja yhteisön vertailulaboratorion kanssa pidettiin viisi kokousta, joiden tarkoituksena oli valmistella asetuksen (EY) N:o 1831/2003 10 artiklan mukaista kaikkien olemassa olevien elintarvikelisiä aineiden uudelleenarviointityötä. Lisäksi elintarvikelisiä aineiden hyväksymistä koskevien hakemusten esittämisen hallinnolliset ohjeet päivitettiin vuonna 2009. Hakemusten sisältämien tietojen hallinnan, jakelun, arkistoinnin ja arvioinnin parantamiseksi käynnistettiin yhteistyössä EFSAn IT-operaatioyksikön (ITOP) kanssa hankintamenettely, jolla uudistetaan asiakirjojen sähköisen toimittamisen järjestelmää. 36 artiklan mukainen apuraha myönnettiin monografiasarjalle, joka käsittelee 27 hivenaineen ja ultrahivenaineen biologista roolia, pitoisuutta rehuissa ja vaatimuksia eläinten ravinnossa.

FEEDAP-lautakunta viimeisteli sensorisia lisäaineita koskevan teknisen ohjeasiakirjan, joka päätti hakijoille osoitetun hakemusten laatimista ja esittämistä

koskevan ohjeasiakirjasarjan. FEEDAP-lautakunta sai 36 artiklan mukaisen hankkeen ulkoisen raportin elintarvikelisiä aineina käytettävistä sienimyrkkyjä poistavista aineista ja käyttää sitä ohjeasiakirjan laatimiseen. 36 artiklan mukainen apuraha myönnettiin raportille, johon kerätään ja yhdistetään tieteellisiä tietoja elintarvikkeissa ja rehuissa käytettävien mikro-organismien ja entsyymien mahdollisesta hengitysteiden herkistymistä aiheuttavasta vaikutuksesta. Tammikuussa 2010 on odotettavissa loppuraportti, joka koskee eläinten ravinnossa käytettävän sinkin ja kuparin ympäristövaikutusten ennakoarviointia varten järjestettävää hankintahanketta.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Muuntogeeniset organismit

Geneettisesti muunnettuja organismeja käsittelevä lautakunta (GMO) arvioi muuntogeenisiä elintarvikkeita ja rehuja koskevien hakemusten riskejä, antaa tieteellistä neuvontaa riskinhallinnasta vastaavien tahojen yksittäisten pyyntöjen perusteella ja tunnistaa lisähuomiota vaativia tieteellisiä kysymyksiä.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
GMO-lautakunnan lausunnot hakemuksista	17
GMO-lautakunnan yleiset lausunnot	9
Tiedekomitean/lautakuntien ilmoitukset	1
EFSAn ilmoitukset	1
EFSAn tieteellis-tekniset kertomukset	16

GMO-lautakunta hyväksyi 17 tieteellistä lausuntoa, jotka kattoivat 21 hakemusasiakirjaa. EFSA julkaisi 12 hakemusasiakirjoihin liittyvää teknistä kertomusta ("yleislausuntoa"), jotka tieteellisen lausunnon lisäksi sisältävät myös jäsenvaltioiden kommentteja ja muita asetuksen mukaisia asiakirjoja. Kaiken kaikkiaan 14 hyväksyttyä tieteellistä lausuntoa käsitelti hakemuksia muuntogeenisten kasvien saattamiseksi markkinoille asetuksen (EY) N:o 1829/2003 mukaisesti. Kolme lausunnoista hyväksyttiin yhdessä FEEDAP-lautakunnan kanssa asetuksen (EY) N:o 1831/2003 mukaisesti. Yleisiä lausuntoja

hyväksyttiin yhteensä kahdeksan, joista kolme liittyi jäsenvaltioiden suojalausekkeeseen vetoamisen yhteydessä toimittamien tietojen arviointiin (direktiivin 2001/18/EY 23 artikla), kaksi Euroopan komission esittämään antibioottiresistensimerkkigeenien turvallisuuden arviointia koskevaan pyyntöön ja kolme aiemmin hyväksytyihin hakemuslausuntoihin liittyviä tieteellisiä neuvoja koskeviin pyyntöihin. Vuonna 2009 EFSA järjesti neljä hakemuksia käsittelevää tapaamista jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa, kolme hakemusten jättäjien kanssa ja yhden kansalaisjärjestöjen kanssa.

GMO-lautakunta hyväksyi tieteellisen lausunnon luonnokset vertailevaa elintarviketurvallisuusarviointia varten tuotettujen tietojen tilastollista analyysia koskevista ohjeista ja muihin kuin elintarvike- tai rehutarkoituksiin käytettävien geenimuunneltujen kasvien riskinarviointia koskevista ohjeista. Kummastakin pidettiin julkinen kuuleminen, josta saadut kommentit sisällytettiin hyväksytyihin versioihin. GMO-lautakunta hyväksyi yhden hakijoille kohdistetun ohjeasiakirjan luonnoksen,

joka käsittelee muuntogeenisten kasvien ja mikro-organismien allergiaa aiheuttavaa vaikutusta. Julkinen kuuleminen käynnistettiin joulukuussa 2009, ja lopullinen asiakirja on tarkoitus hyväksyä vuonna 2010. Ohjeiden laatimisprosessin yhteydessä järjestettiin tapaamisia jäsenvaltioiden asiantuntijoiden (2), hakemusten jättäjien (1) ja kolmansien osapuolien (2) kanssa. Syyskuussa 2009 pidettiin Brysselissä konferenssi ihmisten ja eläinten terveyttä sekä ympäristöä koskevasta muuntogeenisten organismien riskinarvioinnista. Konferenssiin osallistui 150 keskeistä toimijaa Euroopasta ja sen ulkopuolelta. Lisäksi allekirjoitettiin kolme ulkoistushanketta, joiden tarkoituksena on tukea GMO-lautakunnan työtä geenimuunneltujen eläinten riskinarviointia koskevien ohjeiden laatimisen parissa.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Erityisruokavaliovalmisteet, ravitsemus ja ruoka-allergiat

NDA-lautakunta käsittelee ihmisen ravitsemusta, erityisruokavaliovalmisteita ja ruoka-allergioita. Se antaa myös neuvoja näihin liittyvistä asioista, kuten uuselintarvikkeista, ravintoaineita ja energiaa koskevista ruokavaliosuosituksista sekä EU:n ravitsemus- ja terveystuotteita koskevasta asetuksesta.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
NDA-lautakunnan lausunnot hakemuksista	165
NDA-lautakunnan yleiset lausunnot	9
EFSA:n ilmoitukset	1
EFSA:n ohjeet	2

Vuonna 2009 NDA-lautakunta hyväksyi 174 lausuntoa, joista suurin osa (125) liittyi 13 artiklan 1 kohdan mukaisiin terveystuotteisiin ja kattoi 937 väitettä. Lapsiin ja riskinvähentämiseen liittyviä väittämiä koskevia lausuntoja hyväksyttiin 24 ja uuteen tieteelliseen näyttöön ja/tai teollis- ja tekijänoikeuksien alaisiin tietoihin perustuvia väittämiä koskevia lausuntoja 10. Terveystuotteiden hyväksymismenettelyyn liittyen NDA-lautakunta hyväksyi myös kaksi lausuntoa, jotka koskevat välttämättömiin rasvahappoihin sekä kasvisteroleihin ja -stanoleihin liittyvien terveystuotteiden käyttöedellytyksiä. Uuselintarvikkeiden turvallisuuden arvioinnin alalla NDA-lautakunta hyväksyi viisi lausuntoa, jotka vastasivat viittä hakemusta. Lautakunta hyväksyi myös

lausunnot, jotka koskivat täydentävän ravinnon käyttöönoton ajankohtaa imeväisten ravinnossa ja mahdollisia ohran beeta-amylaasin merkinnöistä myönnettäviä poikkeuksia. Ravitsemussuosituksen alalla NDA-lautakunta käynnisti julkiset kuulemiset rasvoja ja hiilihydraatteja koskevista lausuntoluonnoksista ja järjesti jäsenvaltioiden kanssa pidetyn asiantuntijatapaamisen, jossa keskusteltiin näistä lausunnoista sekä ruokasuosituksia, ravitsemuksellisten viitearvojen laatimisen ja soveltamisen yleisiä periaatteita ja veden ravitsemuksellisista viitearvoja koskevista lausuntoluonnoksista.

Asiakirjoista hyväksyttiin uudistetut versiot, jotka sisältävät saadun palautteen. Myös valittujen ravitsemuksellisten osatekijöiden saannin viitearvojen merkitsemistä koskevat neuvot hyväksyttiin. Terveystuotteita koskevista hakemuksista saadun kokemuksen perusteella EFSA antoi hakijoille lisäneuvoja usein kysytyjä kysymyksiä (FAQ) sisältävän asiakirjan muodossa. Asiakirjan luonnoksesta pidettiin julkinen kuuleminen ja keskusteltiin hakemusten jättäjien kanssa järjestetyssä tapaamisessa ennen

viimeistelyä EFSA:n tekniseksi kertomukseksi. Julkissa kuulemisissa ja tapaamisissa saadut kommentit julkaistiin ja niiden yhteydessä myös yhteenveto siitä, miten kommentit oli otettu huomioon. EFSA järjesti jäsenvaltioiden ja komission kanssa pidettävän tapaamisen, jossa näille annettiin uusinta tietoa 13 artiklan 1 kohdan mukaisten terveystuotteiden arvioinnista. Tätä varten laadittiin tiedoteasiakirja, joka päivitettiin ja julkaistiin tapaamisen jälkeen EFSA:n teknisenä kertomuksena. Terveystuotteiden arvioinnin puitteissa toteutettava probioottien luonnehdintaa koskeva hanke ulkoistettiin.

Uuselintarvikkeita koskevan asetuksen tulevan uudistuksen vuoksi järjestettiin tieteellinen seminaari, jonka tarkoituksena oli kerätä sidosryhmiltä etukäteen tietoa tieteellisten ja teknisten ohjeiden laatimiseksi uuselintarvikkeita koskevia hakemuksia laativille hakijoille.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Kasvien terveys

Kasvien terveyttä käsittelevä EFSAn lautakunta (PLH) antaa tieteellistä neuvontaa kasveja vahingoittavista kasvituholaisista aiheutuvista riskeistä, kasvituotteista ja biologisesta monimuotoisuudesta EU:ssa.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
PLH-lautakunnan yleiset lausunnot	2
PLH-lautakunnan ilmoitukset	1
PLH-lautakunnan ohjeet	1
Ulkoiset raportit (*)	10

(*) Ulkoisten osapuolien EFSAlle tietyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

PLH-lautakunta hyväksyi vuonna 2009 neljä tieteellistä aineistoa, joihin kuuluivat lausunnot mäntyänkeroisen (*Bursaphelenchus xylophilus*) tartuttamien puulastujen ehdotetun käsittelymenetelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta sekä Yhdistyneen kuningaskunnan tammenkulkuekkehärajistä (*Thaumetopoea processionea*) tekemän tuholaisriskianalyysin (PRA) arvioinnista. Lautakunta laati myös ilmoituksen kiireellisenä vastauksena ehdotukseen mansikoiden kylmäkäsittelystä etelänjauhiaisen (*Bemisia tabaci*) poistamiseksi Yhdysvalloista EU:hun kuljetettavista eristä. Lisäksi annettiin ohje kolman-

sien osapuolten kasvinsuojelutoimia varten tekemien tuholaisriskiarviointien arvioimisesta.

PLH-lautakunta hyväksyi ohjeasiakirjan, joka koskee kolmansien osapuolten kasvinsuojelutoimien perustelemiseksi neuvoston direktiivin 2000/29/EY mukaisesti tekemien tuholaisriskianalyysojen arviointia. Lokakuussa pidettiin toinen neuvoa-antavan ryhmän kasvien terveyttä koskeva erityiskokous, jossa käsiteltiin tietovaatimuksia, kehittymässä olevia riskejä ja tuholaisvalvontaa. YTK:n kanssa tehdystä yhteistyöstä, joka liittyi haitallisten organismien leviämisen ennustamisessa käytettävään mallintamiseen, syntyi tuholaisien ilmastoon sopivuuden mallintamiskehys ClimPest. 36 artiklan mukainen

kasvituholaisten riskinarviointien tietolähdeluettelon (PRASSIS) kokoamista koskeva hanke saatiin päätökseen ja 36 artiklan mukainen pyyntö tuholaisien riskinarvioinnin tapaustutkimusten vertailevaa lähestymistapaa varten allekirjoitettiin. Vuoden 2009 lopussa sovittiin uudesta yhteistyöhankkeesta Ispran YTK:n Agricastin kanssa. Lautakunta vahvisti kasveille ja kasvituotteille haitallisten organismien riskinarviointikehysten yhdenmukaistamista koskevan ohjeasiakirjan ja julkisesta kuulemisesta saadut kommentit sisällytettiin asiakirjaan vuonna 2010 tapahtuvaa hyväksymistä ja julkaisua varten.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Kasvinsuojeluaineet ja niiden jäämät

PPR-lautakunta antaa riippumattomia tieteellisiä neuvoja kasvinsuojeluaineiden (joista käytetään yleisesti nimitystä torjunta-aineet) ja niiden jäämien riskinarvioinnista ottaen huomioon käyttäjiin/työntekijöihin, kuluttajiin ja ympäristöön kohdistuvat riskit.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
PPR-lautakunnan yleiset lausunnot	8
EFSAn ohjeet	1
EFSAn tieteellis-tekniset kertomukset	5
Ulkoiset raportit (*)	1

(*) Ulkoisten osapuolien EFSAlle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

PPR-lautakunta hyväksyi yhden lausunnon triatolipohjaisten sienimyrkkujen kumulatiivisen altistumisen arvioinnista ja kuusi lausuntoa direktiivin 91/414/ETY liitteiden II ja III päivittämisestä. Suojausvaihtoehtoja ja luonnonmaantieteellisten alueiden kehittämistä koskevat lausunnot on tarkoitus julkaista vuoden 2010 ensimmäisellä puoliskolla.

PPR-lautakunta hyväksyi maaperässä altistumisen arviointia koskevan lausunnon, joka liittyy valmis-

teilla olevaan tuholaismyrkkujen pysyvyyttä maaperässä koskevaan ohjeasiakirjaan. Jäsenvaltioiden edustajien, Euroopan komission ja EFSAn yhteinen työryhmä julkaisi joulukuussa lintuihin ja nisäkäisiin kohdistuvien riskien arviointia koskevan ohjeasiakirjan. 36 artiklan mukaisten apurahojen avulla laadittuja raportteja käytettiin työssä, jolla valmisteltiin ohjeasiakirjoja laatimista suojattujen viljelyjärjestelmien, kuten kasvihuoneiden, päästöistä sekä työntekijöiden, käyttäjien, lähellä oleskelevien ja asukkaiden altistumisesta sekä lausunnon laatimista kumulatiivisten riskien arviointia varten perustettavista yhteisistä tehoaineiden arviointiryhmistä ja torjunta-aineiden metaboliittien toksikologisen merkityksen arvioinnista.

Ihon kautta imeytymistä koskevan ohjeen valmistelutyötä varten allekirjoitettiin ulkoistamissopimus. Elintarvikkeiden sisältämien torjunta-aineiden meta-

boliittien ja hajoamis- ja reaktiotuotteiden toksisuuden arviointiperiaatteita ja tuholaismyrkkujen pysyvyyttä maaperässä koskevat ohjeasiakirjat (julkaistaan vuoden 2010 ensimmäisellä puoliskolla) saatiin päätökseen yhteisen tutkimuskeskuksen kanssa tehtyjen sopimusten kautta. PPR-yksikkö järjesti torjunta-aineiden käyttäytymistä koskevan sidosryhmien seminaarin toukokuussa Ispran yhteisessä tutkimuskeskuksessa ja marraskuussa Parmassa. Ensimmäisessä seminaarissa oli 70 ja jälkimmäisessä 60 osanottajaa. Kahden olemassa olevan ekotoksikologiaa (maaperä ja vesiympäristö) koskevan ohjeasiakirjan päivitystyö jatkuu vuonna 2010.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Arviointimenetelmät

Arviointimenetelmien yksikkö (AMU) tarjoaa teknistä tukea tilastoihin, mallintamiseen, tietojen hallintaan ja riskinarviointiin liittyvissä asioissa. Yksikkö osallistuu erityisesti uusien ja parannettujen riskinarviointilähestymistapojen kehittämiseen ja soveltamiseen elintarvike- ja rehuturvallisuuden alalla.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
EFSAn tieteellis-tekniset kertomukset	1
Ulkoiset raportit (*)	2

(*) Ulkoisten osapuolien EFSAlle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

AMU antoi tieteellistä tukea CONTAM-, PLH-, AHAW-, BIOHAZ- ja GMO-lautakuntien sekä tiedekomitean lausunnoille. Tämä kattoi muun muassa tiedonhallintatuen BIOHAZ-lautakunnan lausuntoja varten, epidemiologisen ja tilastollisen analyysin BIOHAZ-, CONTAM- ja PLH-lautakunnille sekä järjestelmällisiä kirjallisuuskatsauksia ja meta-analyysyjä. Esimerkki jälkimmäisestä on kadmiumin annoksen ja vaikutuksen suhteen meta-analyysiä koskeva tekninen kertomus *Meta-analysis of Dose-Effect Relationship of Cadmium for Benchmark Dose Evaluation*, joka liitettiin CONTAM-lautakunnan kadmiumia koskevaan lausuntoon.

Joulukuussa AMU antoi ulkoisista asiantuntijoista koostuvan työryhmän tuella ohjeasiakirjan järjestelmällisen tarkastusmenetelmän soveltamisesta

elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskeviin arviointeihin. Sitä testataan EFSAn asiantuntijoiden ja henkilöstön seminaarissa helmikuussa 2010. Euroopassa ja Yhdysvalloissa on vuodesta 2003 alkaen raportoitu mehiläisten suuresta kuolleisuudesta mehiläispesissä. Vuonna 2006 termiä mehiläisyhdyskuntien tuhoutumishäiriö (CCD) käytettiin ensimmäistä kertaa kuvaamaan ilmiötä, jossa mehiläisyhdyskunnan aikuisten mehiläisten kanta romahtaa nopeasti. Tuhoutumishäiriön syy ei ole tiedossa, mutta useita ehdotuksia on esitetty. AMU käynnisti muiden mahdollisten riskitekijöiden tutkimiseksi asetuksen (EY) N:o 178/2002 36 artiklan mukaisen hankepyynnön, joka on avoin toimivaltaisille elimille. Hankkeen tulos julkistettiin joulukuussa 2009.

AMU julkaisi myös raportin kvantitatiivisista malleista, jotka kuvaavat kasvituholaisten leviämistä ja kehittymistä Euroopan sadoissa. Raportti sisältää myös maantieteellisiä ja ilmastollisia tietoja sekä kasvifenologiaa. Hanketta tuettiin 36 artiklan mukaisella apurahalla, ja sen tuloksena oli myös valittujen ja analysoitujen mallien jäsenlly sähköinen luet-

telo, josta on hyötyä tulevan kasvituholaisia koskevan ennakoivan mallintamistyön kannalta.

Vaikka runsaasti isoflavoneja sisältäviä elintarvikkeita pidetään osana terveellistä ruokavaliota, niiden terveyttä parantavaan, sairausriskiä pienentävään ja elämänlaatua nostavaan vaikutukseen liittyy vielä paljon epäselvyyksiä. Neuvoa-antavan ryhmän kuulemisen jälkeen todettiin, että aihe on tärkeä useille jäsenvaltioille. Siksi AMU-yksikköä pyydettiin perustamaan ESCO-työryhmä, joka toimittaa vuonna 2010 raportin, johon sisältyy kirjallisuuskatsaus isoflavonien käyttöön liittyvistä mahdollisista vaaroista ja terveyshyödyistä. Lisäksi AMU antoi epidemiologista ja mallintamiseen liittyvää tukea DATEX (β -kasomorfini-7) -yksikölle ja zoonosyyksikön perustutkimuksille sekä tiedonhallintatukea torjunta-ainejäämiä koskevaa vuotuista raporttia varten.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Tiedonkeruu ja julkistaminen

Tiedonkeruu- ja julkistamisyksikkö (DATEX) kerää, vertailee ja analysoi tietoja elintarvikkeiden kulutuksesta sekä elintarvikkeiden ja rehujen kemiallisista poikkeamista koko Euroopan kattavia altistumisarviointeja varten.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
EFSA:n ohjeet	1
EFSA:n tieteellis-tekniset kertomukset	4
Ulkoiset raportit (*)	2

(*) Ulkoisten osapuolien EFSA:lle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

DATEX-yksiköllä oli suuri hanke muodostaa työryhmä, joka arvioi saatavilla olevaa tieteellistä aineistoa β -kasomorfiniin ja niiden sukulaispeptidien, erityisesti maitoproteiini β -kaseiiniin, sisältämän peptidiketjun β -kasomorfini-7:n (BCM7) mahdollisista terveysvaikutuksista. Muutamat tutkimukset ovat viitanneet siihen, että BCM7 saattaa lisätä joidenkin ei-tarttuvien tautien, kuten autismin, sydän- ja verisuonitautien ja tyypin 1 diabeteksen, riskiä. EFSA toteutti hankkeen osana säännöllistä työtä, jota se tekee elintarvikeketjuun liittyvien mahdollisten uusien riskien valvomiseksi ja arvioimiseksi. Työryhmän päätelmä oli, ettei BCM7:n, siihen liittyvien peptidien tai niiden mahdollisten proteiinien esiasteiden nauttimisen

ja ei-tarttuvien tautien välille voida vahvistaa syy-seuraussuhdetta.

Kattavaan elintarvikkeiden kulutustietokantaan lisätään mahdollisimman yksityiskohtaisia lapsia ja aikuisia koskevia tietoja kustakin yhteistyössä mukana olevasta jäsenvaltiosta. Tietokanta on tarkoitus saada toimintaan vuonna 2010, ja sen odetaan parantavan elintarvikkeiden hyödyllisten ja haitallisten aineiden altistumislaskelmien tarkkuutta. Vuoden aikana annettiin suuntaviivat elintarvikkeiden kulutustietojen keräämisen entistä parempaa yhdenmukaistamista varten. EFSA otti yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa suuren edistys-askelen kohti Euroopan elintarviketurvallisuutta

koskevan altistumisen laadukkaampaa arviointia. DATEX-yksikön johtama työryhmä laati osoitusrajan alle jäävien tietojen parasta käsittelytapaa koskevan ohjeasiakirjaluonnoksen. Yksikkö tutki EFSA:n riskin- arvioinnissa käyttämiä oletuksia yhdenmukaistaakseen käyttöä eri tieteenaloilla. Asiakirja julkaistaan vuonna 2010.

DATEX-yksikkö analysoi Euroopan komission pyynnöstä jäsenvaltioiden akryyliamidista ja furaanista keräämiä tietoja ja laati kaksi raporttia. Akryyliamidiraportissa tarkasteltiin teollisuuden toimijoiden akryyliamiditasojen vähentämiseksi käynnistämien vapaaehtoistoimien vaikutuksia. Vaikka suuntaus oli kohti vähäisempää altistumista, ei ole vielä var-

>>>

>>>

maa, onko toimilla ollut toivottua vaikutusta. Furaaniraportti oli välivaihe elintarvikkeiden sisältämien furaanimäärien ymmärtämiseksi. Sitä täydennettiin kahdella 36 artiklan mukaisesti tuetulla hankkeella, jotka käsittelivät ruoan valmistustavan vaikutusta furaanin muodostumiseen ja furaanille altistumista ruoanlaiton aikaisen sisäänhengityksen kautta. Tuloksena saatujen tietojen pohjalta EFSA pystyy arvioimaan varmemmin eri tavoin, kuten sisäänhengityksen kautta, syntyvän altistuksen. Lisäksi laadittiin raportti elintarvikkeiden ja rehujen sisältämistä dioksiineista. Yksikkö myös avusti komissiota ensimmäistä kertaa laatimaan tilastoja vuosittaista eläinlääkkeiden jäämiä koskevaa raporttia varten.

DATEX-yksikkö osallistui useiden lausuntojen laatimiseen arvioimalla useiden aineiden, erityisesti vierasaineiden, elintarvikeperäistä altistusta. Meren antimien sisältämistä merellisten biotoksiinien määristä kerättiin tietoja, ja altistustasoja verrattiin CONTAM-lautakunnan antamiin terveysperusteisiin ohjearvoihin. Arsenia koskevien tietojen kerääminen osoittautui vaikeaksi, sillä tärkeimmästä toksisesta ainesosasta, epäorgaanisesta arsenista, oli saatavilla vain vähän tietoa. Kirjallisuustietojen pohjalta laadittiin algoritmeja arsenin kokonaismäärien suhteuttamiseksi epäorgaanisen arsenin arviointiin määriin kussakin elintarvikeryhmässä. Aikuisten altistus laskettiin ja ensimmäistä kertaa pystyttiin

antamaan yksityiskohtaisia altistuslaskelmia myös eri-ikäisistä lapsiryhmistä useissa jäsenvaltioissa. CEF-lautakunnalle annettiin tukea savuaromiaineille altistumisen arviointiin sopivan menetelmän valitsemisessa.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Kehittymässä olevat riskit

Kehittymässä olevien riskien yksikkö (EMRISK) on vastuussa sellaisten menettelyjen luomisesta, joilla seurataan, kerätään ja analysoidaan tietoja elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuudessa esiintyvien uusien riskien tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
EFSAn tieteellis-tekniset kertomukset	2
Ulkoiset raportit (*)	1

(*) Ulkoisten osapuolien EFSAlle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

Kehittymässä olevia riskejä käsittelevä ESCO-työryhmä julkaisi uusia riskejä koskevan teknisen kertomuksen, joka muodostaa yhdessä tiedekomitean aiempien kertomusten kanssa perustan EFSAn ensimmäiselle vuosittaiselle kehittymässä olevia riskejä koskevalle raportille, jonka on tarkoitus valmistua vuoden 2010 alussa. Lisäksi julkaistiin kehittymässä olevien riskien tunnistamiseen tarkoitettujen verkkovalvontajärjestelmien arviointia kuvaava tekninen kertomus. Kertomuksessa kuvataan yhteisen tutkimuskeskuksen kehittämän tiedotusvälineiden valvontavälineen, MedISysin, arviointia ja sen ver-

tailua ProMED-postiin kehittymässä olevien riskien tunnistamisen kannalta. Ulkoistetun hankkeen kautta syntyi kasvien bioaktiivisten yhdisteiden tietokanta, ja ilmastonmuutoksen aiheuttaman sienimyrkköjen viljakasveihin ilmestymisen mallintamisesta, ennustamisesta ja kartoittamisesta EU:ssa käynnistettiin tarjouspyyntö ja hyväksyttiin tarjous. EMRISK vastaa myös EFSAn kiireellisiä ongelmia koskevan reagoitavalmiuden koordinoinnista. Tämän vuoksi EFSAn kiireellisten pyyntöjen käsittelyä varten käyttöön ottamat menettelyt (häätätilanteita koskeva ohjekirja) on päivitetty kiireellisten ongelmien

käsittelystä saadun kokemuksen ja sisäisten koulutusharjoitusten pohjalta. EMRISK järjesti jäsenvaltioiden ja terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosaston kanssa pidetyn harjoituksen, jonka tarkoituksena oli simuloida kriisitilanteessa käytävä viestintä. Harjoitukset suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä hankintamenettelyn kautta rahoitetun ulkoisen neuvonantajan ja asiantuntijatyöryhmän kanssa.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Torjunta-aineiden riskinarvioinnin vertaistarkastelu

Torjunta-aineiden riskinarvioinnin vertaistarkasteluyksikkö (PRAPeR) vastaa kasvinsuojeluaineissa käytettävien tehoaineiden vertaistarkastelusta. Arviot, myös vertaistarkastelu, toimitetaan Euroopan komissiolle, joka päättää, lisätäänkö aine EU:n luetteloon sallituista aineista, joita on lupa käyttää kaikkialla EU:ssa. Lisäksi yksikkö osallistuu elintarvikkeissa oleville torjunta-ainejäämille altistuvien kuluttajien riskinarviointiin, joka muodostaa perustan EU:n lainsäädännön mukaisten enimmäisjäämäpitoisuuksien määrittelylle. Se vastaa myös torjunta-ainejäämiä koskevan vuosittaisen raportin laatimisesta.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
EFSAn ilmoitukset	1
Päätelmät torjunta-aineiden arvioinnin vertaistarkastelusta	28
Perustellut lausunnot	76
EFSAn tieteellis-tekniset kertomukset	1

Syyskuun 1. päivänä 2008 tuli voimaan asetus (EY) N:o 396/2005. Tämän seurauksena PRAPeR-yksikkö oli mukana vahvistamassa ja muuttamassa torjunta-ainejäämien enimmäismääriä, joihin liittyen jäsenvaltiot aikovat hyväksyä uutta torjunta-aineiden käyttöä, sekä perustamassa tuonnissa sallittuja enimmäismääriä (asetuksen (EY) N:o 396/2005 10 artikla).

Vuonna 2009 Euroopan komissio toimitti 101 jäämien enimmäismääriin liittyvää hakemusta, jotka koskivat noin 400 enimmäisjäämäpitoisuuden

muuttamista. EFSA antoi vastauksena näihin pyyntöihin 70 perusteltua lausuntoa, jotka käsittelivät 76:ta pyyntöä. EFSA antoi myös kolme perusteltua lausuntoa Euroopan komission erityispyynnöistä koskien tehoaineita, joiden oletetaan aiheuttavan terveysriskejä kuluttajille. EFSA sai jäämien enimmäismäärien arviointiohjelmassa (asetuksen (EY) N:o 396/2005 12 artikla) jäsenvaltioilta taustatietoa 137 tehoaineesta, joita EFSA parhaillaan arvioi. Yhteistyössä jäsenvaltioiden ja Euroopan komission kanssa laadittiin toimintasuunnitelma perusteltujen lausuntojen priorisointia ja loppuun saattamista varten. 12 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia perusteltuja lausuntoja ei voitu laatia vuoden 2009 hallintosuunnitelman mukaisia määriä seuraavista syistä:

- Jäsenvaltiot toimittivat asiakirjat myöhässä.
- Rutiininomaiset jäämien enimmäismääriä koskevat hakemukset (asetuksen (EY) N:o 396/2005 10 artikla) asetettiin etusijalle ja PRAPeR-yksikön käytettävissä olevat resurssit osoitettiin ensisijaisesti tähän tarkoitukseen.
- Jäämien enimmäismääriä koskevia rutiininomaisia hakemuksia ja EFSAn vastauksena näihin hakemuksiin antamia perusteltuja lausuntoja (asetuksen (EY) N:o 396/2005 10 artikla) oli odotettua enemmän, mikä rajoitti 12 artiklan mukaisiin hakemuksiin käytettävissä olevia resursseja.

>>>

Torjunta-aineiden riskinarvioinnin vertaistarkastelu

>>>

PRAPeR-yksikkö päivitti torjunta-aineiden toksikologisia viitearvoja koskevan tietokannan EU:n ja kansainvälisten elinten määrittämien uusien ja muutettujen arvojen mukaiseksi. Tietokanta sisältää yli 1 100 hyväksyttävän päiväsaannin (ADI) arvoa ja 900 akuutin altistumisen viiteannosarvoa (ARfD). *Codex Alimentariuksen* suosittamia jäämien enimmäismääriä koskevan tieteellisen tietokannan parantamiseksi käynnistettiin tarjouspyyntö. Tietoja tarvitaan 12 artiklan mukaisen jäämien enimmäismäärien arviointiohjelman edellyttämässä kattavassa riskinarvioinnissa, ja se on tarpeen myös, jotta riskinhallinnasta vastaavat tahot saavat tietoa siitä, ovatko *Codex Alimentariuksen* määrittämät jäämien enimmäismäärät turvallisia eurooppalaisille kuluttajille. PRAPeR-yksikkö laati yhteistyössä CONTAM-, DATEX- ja EMRISK-yksiköiden kanssa ilmoituksen vastauksena pyyntöön, joka koski kiireellistä tieteellistä lausuntoa luonnonsienien sisältämän nikotiinin aiheuttamasta kansanterveysriskistä.

Vuonna 2009 EFSA julkaisi ensimmäisen torjunta-ainejäämiä koskevan vuosittaisen raportin vuodesta 2007. Raportti on yhteenveto jäsenvaltioiden vuonna 2007 lainsäädännön noudattamisen takaamiseksi analysoiman noin 74 000 näytteen tuloksista. Pähkinäkuorossa raportti osoitti, että 96 prosenttia analysoiduista näytteistä vastasi lainmukaisia jäämien enimmäismääriä (MRL) ja neljä prosenttia ylitti enimmäismäärät (vuonna 2006 luku oli viisi prosenttia). Näiden tietojen pohjalta arvioitiin kuluttajien todellinen altistuminen torjunta-ainejäämille elintarvikkeiden kautta. Myös arvion tulokset on sisällytetty raporttiin. Koska käytössä olleessa raportointimenetelmässä havaittiin puutteita, EFSA kehitti uuden tietomallin valvontatoimien tulosten raportoimiseksi. Uutta tietomallia testattiin pilottihankkeessa, jossa kuusi jäsenvaltiota toimitti vuonna 2008 saadut valvontatoimien tulokset 27 000 näytteen noin 6 miljoonasta torjunta-ainemittauksesta. Yksikkö käynnisti tarjouspyynnön tieteellisestä ja teknisestä avusta seuraavan vuosittaisen torjunta-ainejäämiä koskevan raportin laatimista varten.

Torjunta-aineiden arvioinnin vertaistarkastelu kattoi vuonna 2009 seuraavat asiat: uudet tehoaineet, aineet, jotka on aiemman kieltävän päätöksen jälkeen uudelleen toimitettu sisällytettäväksi direktiivin 91/414/ETY liitteeseen I, liitteeseen I sisällytetyt aineet, joiden sisältymisaika on päättyneessä, liitteeseen I sisällytetyt aineet, joista EFSA antaa päätelmänsä 31. joulukuuta 2010 (niin kutsuttu *green track* eli aineet, jotka täyttävät perusteet selkeille viitteille siitä, että haitallisia vaikutuksia ei ole), sekä aineet, joista on sisällyttämisen jälkeen toimitettu vahvistavia tietoja. Jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa pidettiin joukko tieteellisiä tapaamisia, joissa käsiteltiin uusia ja olemassa olevia tehoaineita ja tehoaineina käytettyjä mikro-organismeja. EFSA sai arviointiraportteja 50:stä uudelleen toimitetusta aineesta ja kuudesta aineesta liitteeseen I sisällyttämisen uusimista varten. Lisäksi se käynnisti jäsenvaltioiden, hakijoiden ja yleisön kuulemisen palautteen antamiseksi Euroopan komissiolle. Uudelleen toimitettujen aineiden suuren osan kuulemista jatke-

>>>

>>>

taan vuoteen 2010. EFSA on myös saanut Euroopan komissiolta pyynnön järjestää arvioinnin vertais-tarkastelu jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa ja antaa päätelmät 20:sta uudelleen toimitetusta aineesta ja kuudesta liitteeseen I uudelleen sisällytettävästä aineesta. Vastauksena uudelleen toimittamiseen ja uudelleen sisällyttämiseen liittyviin haastaviin aikatauluihin PRAPeR-yksikkö lisäsi teleneuvottelujen määrää ja piti 23 teleneuvottelua jäsenvaltioiden kanssa. EFSAa pyydettiin myös antamaan Euroopan komissiolle kommentteja niiden vahvistavien tietojen arvioinnista, joita jäsenvaltiot toimittivat yhdeksästä aineesta.

Vuonna 2009 PRAPeR-yksikkö toimitti päätelmiä kaiken kaikkiaan 28 aineesta, joista yhdeksän oli uusia tehoaineita, yhdeksän uudelleen toimitettuja aineita ja seitsemän liitteeseen I sisällytettyjä tehoaineita, joiden arvioinnin vertaistarkastelua oli siirretty. Määrä on odotettua alhaisempi, koska komissio ei ole pyytänyt EFSAa laatimaan päätel-

miä vahvistavista tiedoista, liitteen I uusimisessa ja aineiden uudelleen toimittamisessa ilmeni yllättäviä viivästyksiä ja useimpien green track -aineiden määräaikaa pidennettiin komission kanssa tehdyllä sopimuksella vuoteen 2012. Tämän vuoksi myös julkisia kuulemisia käynnistettiin vuonna 2009 odotettua vähemmän.

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Tiedeyhteistyö

Tiedeyhteistyöyksikön (SCO) tavoitteena on vahvistaa tieteellistä yhteistyötä, hankkeita ja tiedonvaihtoa EFSA:n ja EU:n jäsenvaltioiden kansallisten elintarviketurvallisuusviranomaisten välillä.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
Ulkoiset raportit (*)	2
<p>(*) Ulkoisten osapuolien EFSA:lle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.</p> <p>Vuonna 2007 perustettu kansallisten tietokeskusten verkosto jatkoi toimintaansa tukemalla neuvoantavan ryhmän jäseniä. Tätä varten kaikki 27 jäsenvaltiota allekirjoittivat monivuotisen kansallista tietokeskusta koskevan sopimuksen, jolla vahvistettiin verkostoa. Syyskuussa 2009 kolme EU:n ehdokasvaltiota liittyi tietokeskusten verkostoon. Monet tietokeskukset, erityisesti Keski-Euroopan maissa, järjestivät tapahtumia, joilla jäsenvaltioiden ja EFSA:n työtä tehtiin tunnetuksi. SCO-yksikkö laati raportin tietokeskusten verkoston toiminnasta vuonna 2009. Verkoston ensisijaisiin tehtäviin kuului tiedonvaihto koulutustoimista sekä tiedonkeruuseen ja tutkimuksen rahoitukseen liittyvistä hankkeista.</p> <p>36 artiklan mukaisten EFSAa tukevien elinten luetteloa on laajennettu kattamaan 370 elintä, ja EFSA:n johtokunta hyväksyi vuonna 2009 vuoden 2010 työohjelman toteutuksen aikaisen aloittamisen</p> <p>takaamiseksi. Kansallisille tietokeskuksille järjestettiin vuonna 2009 koulutusta, jotta ne voivat entistä paremmin tukea maansa 36 artiklan mukaisia elimiä. Verkostoitumisen parantamiseksi kehitetään myös tietotekniikkatyökaluja. EFSA:n apuraha- ja hankintaohjelmien kattamista toimista tehdyn selvityksen pohjalta laadittiin arviointiraportti. EFSA:n asiantuntijatietokanta on kasvanut edelleen, ja se sisältää nyt noin 2 000 asiantuntijaa yli 60 maasta. Kasvu johtuu yhteistyötoimista, joita käynnistettiin jäsenvaltioiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa tietokannan käytön tehostamiseksi. Vuoden 2009 aikana annettiin viisi asiantuntijatietokantahankkeeseen liittyvää säännöllistä toimintaraporttia.</p> <p>Foolihapolla täydennettyjen elintarvikkeiden riskien ja hyötyjen analysoinnista vastaava ESCO-työryhmä sai työnsä päätökseen. Toiminnanjohtaja toimitti raportin ja sen sisältämät Uppsalan tieteellisen tapahtuman tulokset tiedekomitealle NDA-lautakunnan käsittelyä varten. Tietojenvaihtojärjestelmä (IEP) tarjoaa jäsenvaltioille ja EFSA:lle työkalun, joilla ne voivat vaihtaa tietoja EFSAa tehtäviltään vastavien jäsenvaltioiden elinten toimien riskinarvioinnista. Tähän mennessä tietojenvaihtojärjestelmässä on julkaistu yli 400 tieteellistä asiakirjaa. Se tarjoaa myös toimintasuunnitelmia ja muita maakohtaisia tietoja. Käyttäjille on huhtikuusta alkaen toimitettu yhdeksän kuukausittaista raporttia.</p> <p>EFSA Journal -lehdelle otettiin joulukuussa käyttöön uusi verkkoalue, jotta lehti voidaan helpommin sisällyttää kirjallisuustietokantoihin. Näin pyritään tarjoamaan jakelukanava EFSA:n tieteelliselle työlle, jolla on näkyvyyttä ja vaikutusta tiedeyhteisössä ja joka on akateemisten julkaisujen parhaiden käytäntöjen mukaista. 12. seminaarin (kampylobakteeri) tiivistelmäraportti julkaistiin maaliskuussa. Noin sata tieteentekijää ja sidosryhmän jäsentä 25 maasta osallistui 19. ja 20. marraskuuta Amsterdammassa EFSA:n uusielintarvikkeita koskevaan 13. tieteelliseen seminaariin <i>What's new on Novel Foods</i>.</p>	

Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

Zoonoosit (tiedonkeruu)

Zoonoosiyksikkö analysoi zoonooseihin, mikrobilääkeresistenssiin, mikrobiologisiin vierasaineisiin ja ruokamyrkytys-epidemioihin liittyviä tietoja ja raportoi niistä. Tiedot saadaan direktiivin 2003/99/EY mukaisesti jäsenvaltioilta ja muilta ilmoittavilta mailta.

Tieteellinen aineisto 2009	Lukumäärä
EFSAn tieteellis-tekniset kertomukset	14
Ulkoiset raportit (*)	5

(*) Ulkoisten osapuolien EFSAlle tiettyjen menettelyjen puitteissa laatimat raportit.

Zoonoseja koskevan valvonnan ja raportoinnin yhdenmukaistamista EU:ssa jatkettiin vuonna 2009. Tavoitteena oli parantaa yhteisön tasolla saatujen ja analysoitujen tietojen laatua. Neljä raporttia eläimissä olevien zoonoottisten loisten (*Trichinella*, *Echinococcus*, *Cysticercus* ja *Sarcocystis*) yhtenäistä valvontaa ja raportointia EU:n jäsenvaltioissa koskevista eritelmistä julkaistiin 36 artiklan mukaisella apurahalla tuetun hankkeen tuloksena. Yksikkö järjesti myös kaksi 36 artiklan mukaisella apurahalla rahoitettua hanketta, joiden tarkoituksena oli yhdenmukaistaa eläimissä esiintyvän rabieksen ja Q-kuumeen valvontaa ja raportointia sekä elintarvikkeiden sisältämien zoonoosin aiheuttajien tutkimusmenetelmiä jäsenvaltioissa. Lisäksi yksikkö laati zoonoosien tiedonkeruuryhmän ja ulkoisten työryh-

mien avustuksella eritelmät kahden zoonoottisen taudinaiheuttajan, verotoksigeenisten bakteerien *E. coli* ja *Yersinia enterocolitica*, esiintymistä eläimissä ja elintarvikkeissa koskevista yhtenäisistä tutkimuksista. Eritelmien tarkoituksena on ohjata jäsenvaltioita kansallisissa valvontatoimissa ja korostaa hyvän tutkimussuunnittelun tärkeyttä. Komission pyynnöstä laadittiin myös tekniset eritelmät tärkeää elintarvikevälikkeistä taudinaiheuttajaa, *Listeria monocytogenes* -bakteeria, sellaisenaan syötävissä elintarvikkeissa koskevasta EU:n laajuisesta tutkimuksesta vuonna 2010 tehtävää tutkimusta varten.

Jäsenvaltioiden vuosittaisista zoonoosiraporteista ja vuonna 2008 tehdystä kolmesta EU:n laajuisesta perustutkimuksesta saadut tiedot vahvistettiin käyttämällä uutta SAS-pohjaista tiedonkäsittelyjärjestelmää ja automaattisia vahvistuskriteerejä. Vuosittaisista zoonoosiraporttien ja perustutkimusten tietojen analysoinnin parantamiseksi suoritettiin erityistoimia tietoteknisestä ja menetelmällisestä näkökulmasta. Tässä yhteydessä kehitettiin verkopohjainen tietovarastojärjestelmä ja GIS-paik-

katietojärjestelmä helpottamaan tietojen saantia ja käsittelyä. Lisäksi zoonoseja koskevien tietojen tilastollisten ja alueellisten analyysien sekä ajallisten suuntausten analyysien kehittämistä käsiteltiin kahdessa asiantuntijatyöryhmässä, jotka antoivat suosituksia tulevaan kehitykseen parhaiten soveltuvista menetelmistä.

Parannettua analyysimenetelmää käytettiin aiemmin yhteisön vuoden 2008 zoonoseja koskevassa tiivistelmäraportissa ja vuoden 2007 ruokamyrkytys-epidemioita koskevassa tiivistelmäraportissa, jotka laadittiin yhteistyössä Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC) kanssa. Salmonella- ja kampakobakteerit olivat jälleen yleisimmän raportoidut zoonoottiset taudinaiheuttajat EU:ssa. Kaksi raporttia julkaistiin EU:n laajuisista perustutkimuksista, jotka koskivat metisilliiniresistenttiä *Staphylococcus aureus* -bakteeria (MRSA) ja salmonellaa jalostussioissa. Kaikissa raporteissa painotettiin erityisesti tulosten ja analyysien selkeää viestintää.

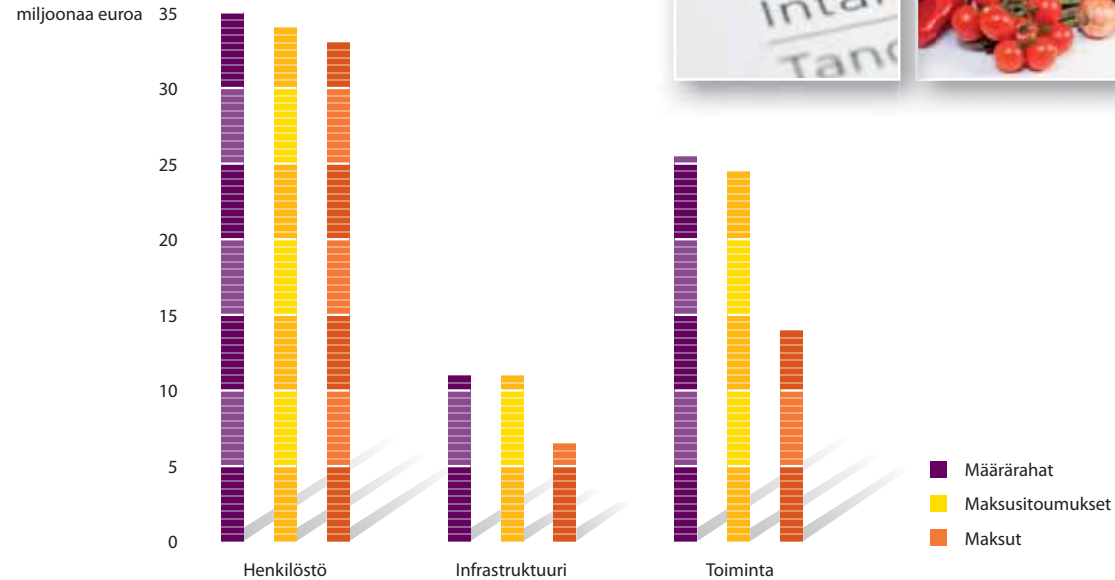
Lisätietoja on oheisella CD-ROM-levyllä.

LIITE IV – VARAINHOITOKERTOMUS

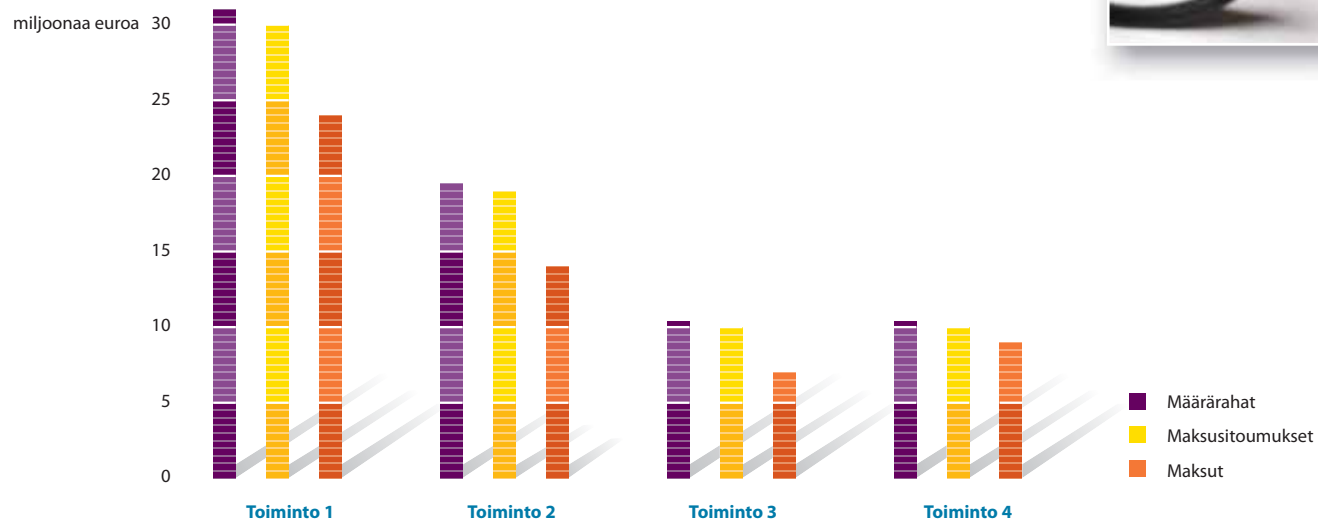
Vuoden 2009 talousarvion toteutuminen

- 70,96 miljoonan euron talousarviosta toteutui 68,92 miljoonaa euroa eli 97,1 prosenttia, liittymistä valmisteleva ohjelma mukaan luettuna. Toteutumistaso oli yksi prosentti alle kyseiselle vuodelle asetetun tavoitteen, joka oli 98 prosenttia.
- Kaikista määrärahoista maksettiin 53,47 miljoonaa euroa eli 75,4 prosenttia. Tämä maksutaso on kolme prosenttia alle 55,6 miljoonan euron tavoitteen.
- Maksumäärärahoista vuodelle 2010 siirrettiin 9,5 miljoonaa euroa eli 13 prosenttia toteutuneesta talousarviosta (24,4 prosenttia vuonna 2008).

Otsikko	Määrärahat (miljoonaa euroa)	Maksusitoumukset (miljoonaa euroa)	Toteutusprosentti	Maksut (miljoonaa euroa)	Maksu-prosentti	Maksamatta olevat sitoumukset (miljoonaa euroa)
Henkilöstö	34,77	33,81	97 %	33,12	95 %	0,69
Infrastruktuuri	10,75	10,69	99 %	6,30	59 %	4,40
Toiminta	25,44	24,42	96 %	14,05	55 %	10,37
josta liittymistä valmisteleva ohjelma	0,51	0,35	69 %	0,23	46 %	0,11
Yhteensä	70,96	68,92	97 %	53,47	75 %	15,45

Toimintoperusteisen talousarvion toteutuminen vuonna 2009

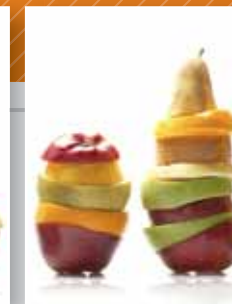
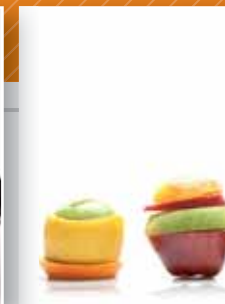
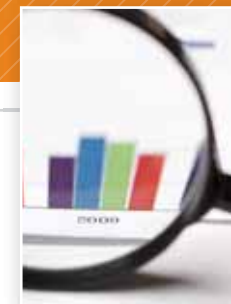
Toiminto	Määrärahat (miljoonaa euroa)	Maksusitoumukset (miljoonaa euroa)	Toteutus- prosentti	Maksut (miljoonaa euroa)	Maksu- prosentti	Maksamatta olevat sitoumukset (miljoonaa euroa)
Toiminto 1	30,72	29,84	97 %	24,05	78 %	5,79
Toiminto 2	19,52	19,04	98 %	13,58	70 %	5,46
Toiminto 3	10,42	9,96	96 %	7,18	69 %	2,78
Toiminto 4	10,30	10,09	98 %	8,67	84 %	1,42
Yhteensä	70,96	68,92	97 %	53,47	75 %	15,45

Toiminto 1: Tieteellisen neuvonnan ja lausuntojen tarjoaminen

Toiminto 2: Riskinarviointimenetelmät

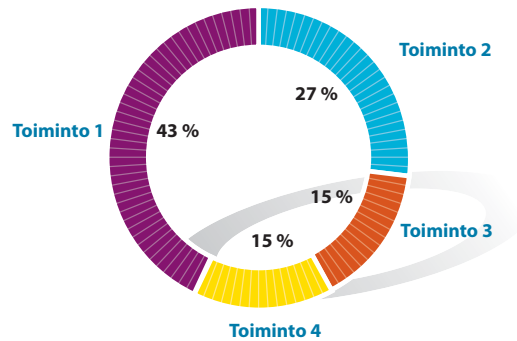
Toiminto 3: Viestintä ja vuoropuhelu

Toiminto 4: Johtaminen ja hallinto

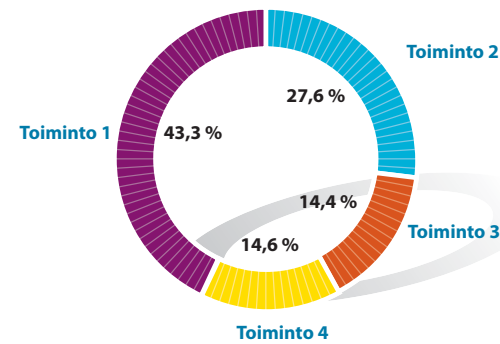

Toimintoperusteisen talousarvion määrärahat vuonna 2009

- Toiminto 1:** Tieteellisen neuvonnan ja lausuntojen tarjoaminen
- Toiminto 2:** Riskinarviointimenetelmät
- Toiminto 3:** Viestintä ja vuoropuhelu
- Toiminto 4:** Johtaminen ja hallinto

Toimintoperusteisen talousarvion toteutumisen vuonna 2009

© Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen, 2010

ISBN 978-92-9199-225-6

doi:10.2805/39982

Jollei toisin määrätä, tekstin jäljentäminen
on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Tässä julkaisussa esitetyt mielipiteet tai kannat
eivät välttämättä vastaa oikeudellisesti Euroopan
elintarviketurvallisuusviranomaisen virallista kantaa.
Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen ei ole vastuussa
virheistä tai epätarkkuuksista, joita asiakirjassa voi esiintyä.

